

Rapportering fra krisesentertilbudene 2013

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

Tittel: Rapportering fra krisesentertilbudene 2013

Ansvarlig utgiver: Barne-, ungdoms og familiedirektoratet

Årstall: 2014

ISBN (Trykt utgave): ISBN 978-82-8286-216-5

ISBN (Digital utgave): ISBN 978-82-8286-217-2

Informasjon om bestilling/nedlastning: bufetat.no/bestilling

Postadresse: Postboks 8113 Dep, 0032 Oslo

Telefon sentralbord: 466 15 000

Forord

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utgir årlig en rapport med statistikk for krisesentertilbudene i Norge.

Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterloven), som trådte kraft i 2010, gir alle kommuner en plikt til å sørge for et krisesentertilbud. Loven har imidlertid ingen krav om deltakelse i rapporteringen, som dermed er basert på frivillighet. Bufdir er svært fornøyd med den gode og stabile oppslutningen fra krisesentrene og kommunene om den nasjonale statistikken. Sentio Research Norge er ansvarlig for datamaterialet og den kommenterte statistikken, og skal oppgis som kilde ved bruk av materiale.

Årets rapport innledes med at Bufdir oppsummerer hovedfunnene i rapporteringen og relaterer disse til ny kunnskap på voldsområdet. Her ses kunnskap om både brukerne og bruken av krisesentertilbudet i et større perspektiv, inkludert samarbeidet mellom de ulike tjenestene som voldsutsatte trenger hjelp fra.

Krisesentertilbudene er det eneste hjelpetiltaket med særlig kompetanse på beskyttelse og sikkerhet, råd og veiledning til kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Det er derfor et svært viktig tilbud for voldsutsatte, særlig i situasjoner hvor volden medvirker til å utløse en akutt krise. Bufdir skal som fagdirektorat følge med på utviklingen av krisesentertilbudet, og den nasjonale statistikken er en viktig kilde til oppdatert kunnskap på feltet. I følge kommunenes ordinære rapportering (KOSTRA) oppga 11 kommuner i 2013 at kommunen ikke deltok i et samarbeid om krisesentertilbud og heller ikke hadde utgifter til formålet. Bufdir ønsker å få mer informasjon om bakgrunnen for dette, og vil følge opp med de kommunene det gjelder.

I år inneholder rapporten for første gang kunnskap om innholdet i tilbudet, for eksempel sikkerhetstiltak, hvilken bistand som gis, tilrettelegging for ulike brukergrupper og samarbeid med andre instanser, sentrale krav i krisesenterloven. Rapporteringen gir dermed et godt grunnlag for å følge med på hvordan kommunene ivaretar plikten til å sørge for et krisesentertilbud i tråd med loven, for kommunene selv, for fylkesmennene som fører tilsyn og for sentrale myndigheter.

Hovedfunnene i rapporteringen for 2013 viser at det er få endringer i krisesenterstrukturen. Det var 46 krisesentre i 2013¹ (47 i 2012 og 50 i 2009). Antall beboere er nokså likt med tidligere år, mens antall brukere som benytter seg av samtaletilbudet er høyere i 2013 enn tidligere år. Ansattes spisskompetanse innen samtaler med voldsutsatte kan ha stor betydning for voldsutsatte som ikke trenger et botilbud. Utviklingen er derfor svært positiv, spesielt med tanke på at krisesentrenes dagtilbud er mindre kjent enn botilbudet.

Bufdir er særlig opptatt av at kommunene følger opp spesielt sårbare grupper i krisesentertilbudet. Statistikken viser at personer med nedsatt funksjonsevne utgjør en liten andel av krisesentrenes brukere, selv om denne gruppen har større risiko for å utsettes for vold og blir lengre i et mishandlingsforhold før de søker hjelp. Utfordringer knyttet til god tilgjengelighet og tilrettelegging av tilbudet for voldsutsatte med funksjonsnedsettelse vil derfor stå sentralt i Bufdirs videre arbeid, både i

¹ Dette inkluderer krisesentertilbud for kvinner. De fleste tilbud til menn er ikke "selvstendige krisesentre", men i regi av tilbudet til kvinner.

veileder til krisesenterloven rettet mot kommunene som direktoratet gir ut senere i år, kompetanseheving for ansatte i krisesentertilbudene og i samarbeidet med de funksjonshemmedes organisasjoner.

Rapporteringen gir grunn til stor bekymring for i hvilken grad krisesentertilbudene følger opp meldeplikten til barnevernet når foreldre med barn under 18 år drar tilbake til voldsutøver, slik opplysningsplikten forutsetter (krisesenterloven § 6). Hvordan krisesentrene kan gi et godt tilbud til barn er hovedtema i kompetansehevingen for ansatte i 2014, hvor samarbeid med barnevern inngår. Temaet vil også drøftes grundig i den nevnte veilederen.

Mari Trommald
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

INNHold

Forord.....	1
Sammendrag	7
1 Om statistikken	19
1.1 Formål	19
1.2 Begrepsavklaringer	19
1.2.1 Dagbrukere og dagsbesøk	19
1.2.2 Beboere og opphold	19
1.2.3 Personer med og uten innvandrerbakgrunn	19
1.2.4 Voldsutøver eller overgriper	20
1.2.5 Krisesenter eller krisesentertilbud	20
1.3 Datainnsamling	20
1.3.1 Kontroll og revisjon	20
1.3.2 Endelig populasjon	20
1.4 Sammenlignbarhet over tid	21
2 Innhold i tilbudet ved krisesentrene	23
2.1 Kapasitet og bruk av botilbudet	23
2.1.1 Tilbud til kvinner og menn	23
2.1.2 Overnattingsdøgn og lengde på opphold	23
2.1.3 Fulle krisesentertilbud	24
2.2 Sikkerhetstiltak	25
2.2.1 Krav om atskilte tilbud til menn og kvinner	26
2.3 Tilgjengelighet/lavterskeltilbud	27
2.3.1 Tilgjengelighet for personer med ulike utfordringer	27
2.3.2 Reiseavstand	28
2.4 Tilrettelegging	28
2.4.1 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne	28
2.4.2 Tolk	29
2.5 Innhold i tilbudet til kvinner og menn	29
2.5.1 Beboere	29
2.5.2 Dagbrukere	31

2.6	Krisesentrenes tilbud til barn	32
2.7	Tverretatlig samarbeid	33
2.8	Personell og kompetanse	34
2.8.1	Personale/ årsverk	34
2.8.2	Døgnbemanning	35
2.8.3	Kompetanse	35
2.8.4	Veiledning.....	36
2.9	Informasjonsarbeid.....	36
2.10	Brukermedvirkning.....	37
2.11	Internkontroll/ tilsyn	38
2.12	Organisering	38
2.13	Medlemskap i organisasjon	39
3	Beboere på krisesentertilbudene.....	41
3.1	Antall beboere og deres bakgrunn.....	41
3.1.1	Beboernes opprinnelse	42
3.1.2	Beboernes alder	42
3.2	Volden.....	43
3.2.1	Årsak til at beboerne søkte hjelp.....	43
3.2.2	Mishandlingens varighet.....	44
3.2.3	Skader av mishandlingen.....	45
3.2.4	Hvem var voldsutøver(ene)?.....	45
3.3	Om beboerne	50
3.3.1	Sivilstand.....	50
3.3.2	Beboere med funksjonsnedsettelse	50
3.3.3	Tilknytning til arbeidslivet.....	51
3.4	Bistand fra krisesentertilbudene	52
3.5	Hvilke instanser setter beboerne i kontakt med krisesentertilbudene?.....	53
3.6	Hvilke instanser får beboerne hjelp til å komme i kontakt med?	54
3.7	Sikkerhetstiltak.....	55
3.7.1	Anmeldelse av overgrepene	55
3.7.2	Voldsalarm	56
3.7.3	Besøksforbud	56

3.8	Hvor dro beboerne etter krisesenteroppholdet?.....	56
3.9	Menn som oppholder seg på krisesentertilbudene.....	57
3.10	Beboere med innvandrerbakgrunn.....	60
4	Dagbrukere på krisesentertilbudene.....	65
4.1	Tilbud på dagtid	65
4.2	Antall dagbrukere, bakgrunn og alder	65
4.3	Volden.....	67
4.3.1	Årsak til dagsbesøk.....	67
4.4	Om dagbrukerne	69
4.3.3	Sivilstand	69
4.3.4	Funksjonsnedsettelse blant dagbrukere	69
4.3.5	Dagbrukernes tilknytning til arbeidslivet	70
4.5	Hvem setter dagbrukerne i kontakt med krisesentertilbudet	70
4.6	Hjelp til å komme i kontakt med andre hjelpeinstanser	71
4.7	Bistand fra krisesentertilbudet.....	72
4.8	Mannlige dagbrukerne.....	73
4.9	Dagbrukere med innvandrerbakgrunn.....	73
5	Barn på krisesentertilbudene.....	77
5.1	Antall overnattingsdøgn for barn	77
5.2	Barnas alder	78
5.3	Bekymringsmelding til barnevern.....	78
5.4	Dagbrukere med barn	79
	Referanser	81
	Vedlegg	83
A.	Kontroll og revisjon av datamaterialet	83
B.	Beregning av overnattingsdøgn	84
C.	Person versus opphold/besøk.....	84
D.	Beboere og dagbrukere på krisesentrene i 2013.....	85
E.	Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova).....	88
F.	Registreringsskjemaene i 2013.....	91
	Beboerskjema	92
	Dagbrukerskjema.....	96

Sammendrag

NØKKELTALL OG HOVEDTRENDER

I 2013 var det til sammen 46 krisesentertilbud i Norge.² Hovedtrenden i rapporteringen er at det er lite endringer sammenlignet med tidligere år. Det er likevel interessant å merke seg enkelte nøkkeltall og utviklingstrender:

- Det er stabilitet i antall brukere av krisesentertilbudet, og de aller fleste er kvinner. 2028 personer bodde på krisesentrene i 2013, mot 2046 i 2012. Antall dagbrukere var 2302 (2192 i 2012).
- Antall dagbesøk har gått vesentlig opp, fra 8491 i 2012 til 9490 i 2013. Dette viser at krisesentrene er en viktig rådgivningsinstans, også for tidligere beboere, som står for 45 prosent av alle dagsbesøk.
- I 2013 bodde til sammen 111 menn fordelt på totalt 31 krisesentertilbud. Antallet er ganske likt som i 2012, da det var 117. Det har imidlertid vært en klar økning av antall menn sammenlignet med tidligere år. I løpet av de fire siste årene har det vært en tredobling av antall menn.
- De aller fleste beboerne hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver. Over tid har det imidlertid vært en svak økning i andelen som oppgir kvinnelig voldsutøver, fra 10 prosent i 2010 til 14 prosent i 2013.
- Beboerne og dagbrukerne hadde i de aller fleste tilfellene en nær relasjon til voldsutøveren. For 81 prosent av beboerne var voldsutøveren nåværende eller tidligere ektefelle/samboer, eller kjæreste.
- Barn (i følge med foreldre/foresatte) er en sentral brukergruppe på krisesentertilbudene. 1746 barn var registrert som beboere ved krisesentertilbudene i 2013, hvorav litt over halvparten var mellom 0-5 år.
- Til sammen 200 beboere med barn under 18 år dro tilbake til overgriper etter sitt første opphold på krisesentertilbudet. For 89 (47 prosent) av disse beboerne ble det sendt bekymringsmelding til barnevernet, mens for 65 av beboerne (34 prosent) var barnevernet allerede involvert. For de resterende 50 beboerne (26 prosent), som til sammen hadde 82 barn under 18 år, ble det ikke sendt opplysninger til barnevernet, og barnevernet var heller ikke involvert fra før.
- Mange krisesentertilbud opplever perioder med kapasitetsutfordringer. 37 av krisesentertilbudene for kvinner var fulle en eller flere ganger i løpet av 2013.

Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova) trådte i kraft 1. januar 2010. Loven gir alle kommuner en plikt til å sørge for et krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner.

² Dette inkluderer krisesentertilbud for kvinner. De fleste tilbud til menn er ikke "selvstendige krisesenter", men i regi av tilbudet til kvinner.

KEY FIGURES AND MAIN TRENDS

In 2013 there were a total of 46 shelters operating in Norway.³ The principle trend evident from reporting is that there are few changes compared to previous years. Nonetheless, it is interesting to note certain key figures and developmental trends.

- The number of users of the shelters remains stable, and women are by far the majority. In all, 2,028 people stayed at the shelters in 2013, compared to 2,046 in 2012. The number of day-clients was 2,302 (2,192 in 2012).
- The number of daily visitors rose significantly, from 8,491 in 2012 to 9,490 in 2013. This demonstrates that the shelters are an important source of advice, including for former residents who account for 45 percent of all daily visits.
- A total of 111 men were resident in 2013, broken down between 31 centres. The total is very similar to that for 2012, which was 117. However, there has been a clear increase in the number of men compared to previous years, with the total tripling over the last 4 years.
- The vast majority of residents were victims of a male perpetrator. But there has been a slight increase in the number stating that the perpetrator was female, from 10 percent in 2010 to 14 percent in 2013.
- The residents and day-clients were closely related to the perpetrator in the majority of cases. 81 percent of the residents were victims of a perpetrator that was a current or former spouse/cohabitant or boy/girlfriend.
- Children (accompanied by parent or guardian) are a central user group of the shelters. In all, 1,746 children were registered as residents at shelters in 2013, of which just over half were between 0 and 5 years old.
- A total of 200 residents with children under the age of 18 returned to their assailant after their *first* stay at a shelter. A report of concern was sent to the child welfare authorities for 89 (47%) of these residents, whilst the same authorities were already involved with 65 (34%) of them. For the remaining 50 residents (26%), with a total of 82 children under the age of 18, a report of concern was not sent to the child welfare authorities, and neither were the child welfare authorities involved from before.
- Many shelter services have periods with capacity problems. A total of 37 shelters for women were full on one or more occasions during the course of 2013.

The Act relating to municipal shelter services (the Shelter act) came into effect on 1st of January 2010. The Act entails all municipalities having an obligation to ensure that shelters are available to women, men and children who are victims of violence or threats of violence in close relationships.

³ This includes shelters for women. Most of the shelters for men are not "independent shelters", but under the auspices of the shelter for women.

HOVEDFUNN OG ANNEN NY KUNNSKAP PÅ OMRÅDET

INNLEDNING - HOVEDFUNN

Krisesentertilbudene er det eneste hjelpetiltaket med særlig kompetanse på beskyttelse og sikkerhet, råd og veiledning til kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Det er derfor et svært viktig tilbud for voldsutsatte, særlig i situasjoner hvor volden medvirker til å utløse en akutt krise. Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterloven) trådte i kraft i 2010, og gir alle kommuner en plikt til å sørge for et krisesentertilbud. I følge kommunenes ordinære rapportering (KOSTRA) oppga 11 kommuner i 2013 at kommunen ikke deltok i et samarbeid om krisesentertilbud og heller ikke hadde utgifter til formålet. Bufdir ønsker å få mer informasjon om bakgrunnen for dette, og vil følge opp med de kommunene det gjelder.

Rapporteringen for 2013 viser at det er få endringer i krisesenterstrukturen, også etter innføringen av krisesenterloven. Det var 46 krisesentre i 2013 (47 i 2012 og 50 i 2009). Antall beboere er nokså likt med tidligere år, mens antall brukere som benytter seg av samtaletilbudet er høyere i 2013 enn tidligere år. Ansattes spisskompetanse innen samtaler med voldsutsatte kan ha stor betydning for voldsutsatte som ikke trenger et botilbud. Utviklingen er derfor svært positiv, spesielt med tanke på at krisesentrenes dagtilbud er mindre kjent enn botilbudet.

Bufdir er særlig opptatt av at kommunene følger opp spesielt sårbare grupper i krisesentertilbudet. En liten andel av krisentrenes brukere har funksjonsnedsettelse, selv om denne gruppen har større risiko for å utsettes for vold og blir lengre i et mishandlingsforhold før de søker hjelp. Utfordringer knyttet til god tilgjengelighet og tilrettelegging av tilbudet for voldsutsatte med funksjonsnedsettelse vil derfor stå sentralt i Bufdirs arbeid videre, både i veileder til krisesenterloven rettet mot kommunene, kompetanseheving for ansatte i krisesentertilbudene og i samarbeidet med funksjonshemmede organisasjoner.

Rapporteringen tyder på at krisesentertilbudene i noen tilfeller ikke melder til barnevernet når foreldre drar tilbake til voldsutøver. I 2013 dro 200 voksne beboere med barn under 18 år tilbake til utøver, og for 50 av disse ble det ikke sendt bekymringsmelding til barnevernet, og tjenesten var heller ikke involvert fra før. Krisesenterloven pålegger krisesentrene, uten hinder av taushetsplikt, å gi barneverntjenesten opplysninger når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt (§ 6). Forarbeidene til krisesenterloven gjør det helt klart at opplysningsplikten til barnevernet trer i kraft når et barn flytter tilbake til voldsutøver etter opphold i krisesentertilbudet.⁴ Rapporteringene gir grunn til stor bekymring for i hvilken grad krisesentrene følger opp meldeplikten til kommunalt barnevern. Hvordan krisesentrene kan gi et godt tilbud til barn er hovedtema i kompetansehevingen for ansatte i 2014, hvor samarbeid med barnevern inngår. Temaet vil også drøftes grundige i den nevnte veilederen.

⁴ Barne- og likestillingsdepartementet: Om lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova), Ot. prp. nr. 96 (2008 – 2009), s. 57. Se også: Formidling av opplysninger og samarbeid der barn utsettes for vold i familien (Q-1088 B, 2005)

BRUKERNE AV KRISESENTERTILBUDENE

Årsaker til å søke hjelp i krisesentertilbudet - alvorlige voldserfaringer

Krisesentertilbudets målgruppe er personer utsatt for vold i nære relasjoner eller trusler om vold (krisesenterlovens § 1). Rapporteringen fra krisesentertilbudene tyder på at de fleste brukerne har vært utsatt for alvorlig vold og over tid. Brukere spørres om årsaken til at de søker hjelp (voldserfaringer). 84 prosent av beboerne svarte at årsaken var psykisk vold, mens 65 prosent svarte trusler. 62 prosent av beboerne søkte hjelp på grunn av fysisk vold. Nesten alle hadde vært utsatt for vold gjentatte ganger (94 prosent), to tredeler over en periode på mer enn ett år, og for nesten en tredel i over fem år. Omtrent fire av fem beboere oppgir nåværende eller tidligere ektefelle/samboer/kjæreste som voldsutøver. Det skiller ofte mellom «intimterrorisme» og mer episodisk vold, og krisesentertilbudets beboere synes oftest å være utsatt for den første og mest alvorlige typen vold.

Det er likevel en liten del av dem som utsettes for alvorlig vold i befolkningen generelt som søker hjelp i krisesentertilbudet, med 2028 beboere og 2302 dagbrukere i 2013. Den nylig lanserte forekomststudien fra NKVTS⁵ viser at 9,2 prosent blant kvinner og 1,9 prosent blant menn i Norge oppga å ha opplevd alvorlig vold fra partner noen gang i livet.⁶ Når vi ser på både alvorlig og mindre alvorlig partnervold, inkludert seksuelle overgrep, er tallene 20,7 prosent for kvinner og 17,6 prosent for menn. Dette samsvarer med funn i en nylig gjennomført survey av vold mot kvinner i EU-landene.⁷ NKVTS-studien tyder på en nedgang i mindre alvorlig vold over tid i Norge, mens forekomsten av alvorlig vold og voldtekt synes mer stabil. Levekårsundersøkelsen fra Statistisk sentralbyrå i 2012 viser også en nedgang i andelen av befolkning som oppgir å ha vært utsatt for vold eller trusler, inkludert vold i nære relasjoner.

Få anmelder volden

Kun en tredel av beboerne oppga at volden ble anmeldt til politiet, selv om det altså dreide seg om alvorlig vold.⁸ Dette samsvarer noenlunde med NKVTS` forekomststudie, hvor 26,3 prosent av kvinnene som hadde opplevd alvorlig vold oppga at saken var anmeldt. I EU-studien oppga 14 prosent av kvinner utsatt for grov vold at forholdene var anmeldt. Samtidig viser statistikken over anmeldt kriminalitet i Norge en økning i denne type saker hos politiet de siste årene.

Årsaken til at beboerne ikke anmeldte volden, var som oftest at de ikke ønsket det. En studie av voldsutsattes erfaringer med hjelpeapparatet peker på at utsatte ikke nødvendigvis er mest opptatt av å få voldsutøver straffet, men å få slutt på volden (beskyttelse/sikkerhet).⁹ At utøver som oftest er nåværende eller tidligere partner, kan bidra til å gjøre det vanskelig å anmelde. I en del tilfeller har den utsatte og utøver barn sammen.

⁵ Thoresen, S. og Hjemdal, O. K. (red.) (2014) *Vold og voldtekt i Norge - en nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv*. Oslo: NKVTS Rapport 1/2014

⁶ Alvorlig vold etter fylte 18 år, dvs. at vedkommende var redd for å bli skadet eller drept.

⁷ FRA - European Union Agency for Fundamental Rights: *Violence against women: an EU-wide survey*

⁸ Forholdene ble anmeldt av den utsatte selv i 21 prosent av tilfellene, gjennom offentlig påtale i ti prosent av tilfellene.

⁹ Grøvdal, Y m fl (2014) *En velvillig og oppmerksom tilhører: Mennesker som har vært utsatt for vold og deres møte med hjelpeapparatet og politiet*. Oslo: NKVTS-rapport 2/2014.

Hva kjennetegner krisesentertilbudets brukere?

Beboerne

Det var 2028 beboere i krisesentertilbudet i 2013. Botilbudet er særlig viktig for voldsutsatte som mangler andre alternativer i en akutt krise.¹⁰ Dette kan skyldes økonomiske forhold. Krisesentrenes beboere er betydelig mindre yrkesaktive enn andre, noe som har endret seg lite over tid. Kun 31 prosent av beboerne i 2013 var yrkesaktive (deltid eller heltid), sammenlignet med 66,2 prosent blant kvinner generelt i Norge.¹¹ Rundt halvparten av beboere uten innvandrerbakgrunn mottok offentlig støtte (NAV/sosialstøtte/trygd). NKVTS-studien viser at forekomsten av vold er større blant dem som opplever å ha dårlig råd. Noen kvinner hindres i å jobbe, som en del av voldsutøvers strategi for å isolere vedkommende.¹² Mangelen på alternativer kan også skyldes forhold knyttet til sikkerhet og nettverk. 66 prosent av beboerne i 2013 hadde innvandrerbakgrunn, en gruppe som i større grad utsettes for vold fra flere i familien. Dette kan øke trusselbildet og gi mindre nettverk å spille på i en krise. De kan også oppleve det vanskelig å håndtere boligmarkedet på egenhånd.

Når mangel på andre alternativer ofte er avgjørende for hvorvidt voldsutsatte søker hjelp i botilbudet, betyr det samtidig at dette kan forebygges. Det indikerer at tidligere avdekking og god hjelp i det øvrige hjelpeapparatet – når det gjelder sikkerhet, bolig og økonomisk basis – kan bidra til å forebygge den krisen som opphold i krisesentertilbudet ofte er en del av.

Mannlige beboere

111 menn bodde på krisesenter i 2013, omtrent som i 2012. Etter innføringen av krisesenterloven i 2010, som pålegger kommunene å sørge for et krisesentertilbud også for menn (§ 2), har det vært en tredobling av antall mannlige beboere. 53 prosent av de mannlige beboerne hadde innvandrerbakgrunn, en litt lavere andel enn blant beboerne totalt (66 prosent).

Det er små forskjeller i hvorfor mennene søkte hjelp i botilbudet (voldserfaringer) sammenlignet med beboere generelt, og de fleste hadde levd med vold over tid. Mennene hadde oftest vært utsatt for vold fra nåværende eller tidligere samboer/ektefelle/partner eller foreldre, familie og bekjent. Blant voldsutsatte menn generelt (i NKVTS` forekomststudie) oppga en klart større andel ukjent voldsutøver. Dette viser at krisesentertilbudet hovedsakelig benyttes av menn som har levd med vold fra partner eller familie, altså i nære relasjoner, og over tid.

Beboere med innvandrerbakgrunn

66 prosent av beboerne i 2013 hadde innvandrerbakgrunn. Det var ingen vesentlige forskjeller mellom beboerne med og uten innvandrerbakgrunn når det gjelder årsakene til å søke hjelp i krisesentertilbudet (voldserfaringer), men beboere med innvandrerbakgrunn oppgir i noen tilfeller æresrelatert vold, tvangsekteskap og menneskehandel som årsak (til

¹⁰ Jonassen, W. og Skogøy, E. (2010) «Et hjem for oss, et hjem for deg» En studie om endring i brukersammensetning og bruk av krisesentrene. Oslo: NKVTS-rapport 1/2010.

¹¹ SSBs arbeidskraftundersøkelse fra 4. kvartal 2013.

¹² Alsaker, K. (2008) Quality of life among women who have experienced intimate partner violence. Bergen: University of Bergen.

sammen tolv prosent oppgir minst en av disse). Beboere med innvandrerbakgrunn hadde en noe yngre aldersprofil, var oftere utenfor arbeidslivet, fikk oftere hjelp til å komme i kontakt med andre tjenester og hadde lengre opphold¹³ enn beboere uten innvandrerbakgrunn. Det var også en betydelig lavere andel med funksjonsnedsettelse i denne gruppen.

Dagbrukerne

Tilbudet om samtale ved krisesentertilbudene brukes i større grad enn før: antall dagbrukere og dagsbesøk var i 2013 det høyeste som har blitt registrert de siste åtte årene, 2302 dagbrukere og 9490 dagsbesøk. Nettopp samtaler med voldsutsatte utgjør en sentral del av krisesentrenes spisskompetanse, sammenlignet med andre tjenester, og en kompetanse som verdsettes høyt av brukerne.¹⁴ En stor del av beboerne får også tilbud om samtale etter et opphold, siden 37 prosent av dagbrukerne i 2013 var tidligere beboere. Bufdir vil se nærmere på målrettede tiltak som kan stimulere denne utviklingen ytterligere.

Blant dagbrukerne finner vi en større andel uten innvandrerbakgrunn enn blant beboerne (henholdsvis 52 og 34 prosent). En større andel dagbrukere enn beboere var yrkesaktive (43 mot 31 prosent). Dagbrukerne oppga oftere å være utsatt for vold fra tidligere ektefelle/samboer enn beboere (33 og 13 prosent), og det var noe færre som var i et samlivsforhold. Dette indikerer at flere dagbrukere har økonomiske ressurser til å etablere seg på egenhånd uten et opphold på krisesenter, og at problemstillingene de søker hjelp for oftere handler om beskyttelse etter bruddfasen. Det kan imidlertid også tyde på at tilbudet er mindre kjent i minoritetsbefolkningen og Bufdir vil se på hvordan man sikrer informasjon til denne brukergruppen.

Barn i krisesentertilbudet

1 746 barn bodde på krisesenter sammen med forelder/foresatt i 2013, litt over halvparten i alderen 0-5 år. Antall barn har også vært stabilt over tid. Beboere med barn hadde oftere vært utsatt for vold i en lengre periode enn beboere uten barn. Dette betyr at mange av barna hadde levd med vold i store deler av sine liv. For å få bedre kunnskap om barn som oppholder seg i krisesentertilbudet har Bufdir fra og med 2014 utarbeidet egne registreringsskjemaer for barn.

HVILKEN HJELP GIR KRISESENTERTILBUDENE?

Krisesenterlovens bestemmelser stiller krav til innholdet i tilbudet (§ 2, 3, 4 og 6). Tidligere studier viser at det var store variasjoner i hvilken hjelp krisesentrene gir.¹⁵ Bufdir har i 2013 derfor utvidet rapporteringen, for å få bedre kunnskap om innholdet i tilbudet og om utviklingen på dette området framover. Bufdir lanserer i løpet av 2014 også en veileder til krisesenterloven, særlig rettet mot kommunene. Veilederen vil utdype lovens krav, blant annet gjennom konkrete eksempler på hvordan lovens bestemmelser kan realiseres. Bufdir gir

¹³ Henholdsvis 34 og 21 døgn.

¹⁴ Jonassen, W. og Eidheim, F. (2001) *Den gode vilje. Mishandlede kvinners erfaringer med hjelpeapparatet*. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning og Jonassen, W. og Skogøy, E. (2010) «Et hjem for oss, et hjem for deg ...» *En studie om endring i brukersammensetning og bruk av krisesentrene*. Oslo: NKVTS-rapport 1/2010.

¹⁵ Jonassen, W. m fl. (2008) *Kunnskap - kvalitet - kapasitet - en nasjonal utredning om krisesentrenes kompetanse og tilgjengelighet*. Oslo: NKVTS-rapport 2/2008, Øverlien, C m fl (2009) *Barns erfaringer fra livet på krisesenter, en landsomfattende studie om flukten, oppholdet og forestillinger om fremtiden*. Oslo: NKVTS-rapport 2/2009 og Jonassen, W. og Skogøy, E. (2010) «Et hjem for oss, et hjem for deg ...» *En studie om endring i brukersammensetning og bruk av krisesentrene*. Oslo: NKVTS-rapport 1/2010.

dessuten de årlig regionale sentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging i oppdrag å gjennomføre kompetanseheving for ansatte i krisesentertilbudene, både på nasjonalt og regionalt nivå.

Stabilitet i tilbudet

Det overordnede bildet av krisesentertilbudet preges som nevnt innledningsvis av stabilitet. 46 tilbud deltok i rapporteringen i 2013, mens det var 47 i 2012. Før lovfestingen var det 50 krisesentre (2009). I samme periode er det etablert 42 tilbud til menn. Krisesenterloven pålegger alle kommuner å sørge for et krisesentertilbud til voldsutsatte kvinner, menn og barn. I de fleste tilfeller samarbeider flere kommuner om et tilbud. Tilgjengelighet

Et tilgjengelig krisesentertilbud forutsetter tilstrekkelig kapasitet. Bruken av krisesentertilbudet har vært ganske stabil over tid. Antall beboerdøgn viste en økning på 16 prosent fra 2011 til 2012, men gikk en del ned igjen i 2013. Når vi ser samlet på antall opphold, beboere, gjennomsnittlig botid og om sentrene oppgir å være «fulle en eller flere ganger i løpet av året» for årene 2009 – 2013, er tallene ganske stabile i perioden. Tilgjengelighet forutsetter også at det er et lavterskeltilbud hvor voldsutsatte kan søke hjelp uten henvisning eller timeavtale (§ 2). Kommunitilhørighet eller oppholdsstatus i Norge gir ikke grunnlag for avvisning.¹⁶ Erfaringer fra samarbeidende instanser tyder på at tilgjengeligheten i krisesentertilbudet varierer.¹⁷ I noen tilfeller begrunnes avvisning med at sentrene er fulle, i andre tilfeller med at den utsatte tilhører en annen kommune. Enkelte sentre krever garanti fra NAV og/eller trusselvurdering fra politiet når brukere fra andre kommuner henvender seg.¹⁸ De fleste som søker hjelp i botilbudet er i akutt krise. For voldsutsatte med alvorlige trusler kan avstand til hjemstedet være avgjørende for deres sikkerhet. En nylig publisert NKVTS-studie viser også at enkelte ansatte i tjenesteapparatet opplever det vanskeligere enn tidligere å henvise brukere til krisesentre.¹⁹ De mener dette skyldes plassmangel, høyere terskel for å få hjelp og manglende tilgjengelighet på kvelds- og nattestid. Bufdir vil følge den videre utviklingen med hensyn til tilgjengelighet i krisesentertilbudet nøye i tiden fremover.

Innhold i tilbudet

Beskyttelse

Å gi beboerne beskyttelse er et hovedelement i krisesentrenes bistand (jf. § 2 om et trygt botilbud). Rapporteringen for 2013 gir for første gang kunnskap om hvilke sikkerhetstiltak krisesentrene har. Det mest vanlige er låst inngangsdør, kameraovervåking av inngangsparti, opplyst uteareal og ulike sikkerhetsrutiner for både beboere og ansatte.

Det kan være grunn til å se nærmere på om menn opplever krisesentertilbudet som tilstrekkelig trygt. Tilbudene til menn har gjennomgående færre sikkerhetstiltak enn tilbudene til kvinner, i tillegg til at sikkerhetstiltak og lokaler for menn i mindre grad er vurdert av

¹⁶ Barne- og likestillingsdepartementet: *Om lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova)*, Ot. prp. nr. 96 (2008 – 2009), s. 35 og 48.

¹⁷ Se *Årsrapport 2013 Bufdir*, s. 64.

¹⁸ *Aftenposten* 5.5.2008 (<http://www.aftenposten.no/nyheter/article7657323.ece>)

¹⁹ Grøvdal, Y. m. fl. (2014) *En velvillig og oppmerksom tilhører. Mennesker som har vært utsatt for vold og møter med hjelpeapparatet og politiet*. NKVTS-rapport 2/2014.

lokalt politi. Dette kan avspeile at mannlige beboere er mindre trusselutsatte. I en kvalitativ studie av menn utsatt for partnervold fra kvinner, gir menn i liten grad uttrykk for frykt for å bli skadet eller drept.²⁰ Dette begrunnes med at det som oftest ikke er grov vold, men også med mennenes tillit til egen fysisk styrke. En stor andel av mannlige beboere i 2013 (til sammen 37 prosent) hadde imidlertid vært utsatt for vold fra andre enn nåværende eller tidligere ektefelle/samboer/partner.²¹ Blant mannlige beboere med innvandrerbakgrunn, oppga til sammen omtrent en fjerdedel (22 prosent) å ha vært utsatt for æresrelatert vold, tvangsekteskap eller menneskehandel, krenkelser hvor det ofte er flere utøvere og trusselbildet kan være alvorlig.²²

Støtte og veiledning

Krisesenterlovens krav til tilbudet omfatter støtte og veiledning, hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og tilbud om oppfølging i reetableringsfasen (§ 2). Hjelpen som tilbys ved flest sentre er samtaler, kartlegging av brukerens situasjon, hjelp til å ta kontakt med og delta i samarbeid med andre tjenester, hjelp til å finne bolig, barnepass, praktisk hjelp og ulike typer sosiale aktiviteter. En stor andel sentre oppga at det var skriftlige rutiner/prosedyrer for inntakssamtale, kartlegging og plan for oppfølging under oppholdet, men en klart mindre andel hadde tilsvarende mal/prosedyre for oppfølging etter oppholdet.²³

Innholdet i tilbudet til kvinner og til menn var gjennomgående det samme. Samtidig var noen av tilbudene til menn mer midlertidige, for eksempel at det ved behov ordnes med bruk av hotellrom eller andre lokaler. Enkelte av disse tilbudene (4) oppga at de ikke gir tilbud om enesamtaler, slik at det er tvilsomt om brukerne får veiledning. Vesentlig færre tilbud for menn hadde tilbud om grupper eller sosiale aktiviteter. Med relativt få mannlige beboere, oppholder mange seg alene i botilbudet. Menn nyter dermed sjeldnere godt av det brukerstudier viser at kvinner verdsetter høyt, nemlig å treffe andre i samme situasjon.²⁴

Individuell tilrettelegging – personer med nedsatt funksjonsevne

Krisesentertilbudet inngår i en nylig gjennomført NOVA-studie av tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne.²⁵ Studien er basert på data fra både rapporteringen fra krisesentertilbudene og eget datamateriale.²⁶ Rapporten gjennomgår internasjonal forskning som viser at personer med funksjonsnedsettelse har større risiko for å bli utsatt for vold, noe som understreker betydningen av et godt hjelpetilbud. Krisesenterloven har en egen bestemmelse om at tilbudet, så langt det er mulig, skal legges til rette for å komme brukernes individuelle behov i møte (§ 3). Funksjonsevne er her ett sentralt kriterium.

²⁰ Fjell, T. (2013) *Den usynliggjorte volden. Om menn som utsettes for partnervold fra kvinner*. Oslo/Trondheim: Akademi-ka forlag.

²¹ Blant beboere generelt er denne andelen atskillig lavere, 19 prosent.

²² 53 prosent av mannlige beboere hadde innvandrerbakgrunn (59 menn). Av disse oppga til sammen 23 prosent å være utsatt for æresrelatert vold, tvangsekteskap eller menneskehandel.

²³ Henholdsvis 26 av tilbudene til kvinner og 20 av tilbudene til menn.

²⁴ Jonassen, W. og Eidheim, F. (2001) *Den gode vilje. Mishandlede kvinners erfaringer med hjelpeapparatet*. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning og Jonassen, W. og Skogøy, E. (2010) «Et hjem for oss, et hjem for deg ...» En studie om endring i brukersammensetning og bruk av krisesentrene. Oslo: NKVTS-rapport 1/2010.

²⁵ Gundersen, T. m fl (2014) *Tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne*. Oslo: Novarapport nr. 6/2014. Studien ble gjennomført på oppdrag fra Bufdir. Resultatene i dette avsnittet, med unntak av tall fra 2013, er fra NOVAs studie.

²⁶ Data innsamlet i forbindelse med studien omfatter survey til alle kommuner og krisesentertilbud, telefonintervjuer med 16 kommuner og casestudier ved seks krisesentre.

Andelen brukere med funksjonsnedsettelse har vært stabilt på seks til sju prosent over tid. De skiller seg på noen områder fra beboere uten funksjonsnedsettelse. De var jevnt over eldre og hadde langt oftere vært lengre i mishandlingsforholdet, i tillegg til at de oppga at volden hadde medført mer omfattende skader. At voldsutsatte med funksjonsnedsettelse blir lengre i voldelige forhold før de søker hjelp, samsvarer med andre studier, ifølge NOVA-forskerne. De oppga også oftere egne barn som voldsutøver, noe vi også finner i forskning om eldre voldsutsatte.²⁷

Det har vært en svak økning i antall krisesentertilbud som er tilrettelagt for brukere med funksjonsnedsettelse. I 2013 oppga 32 av 47 sentre at de er tilrettelagt, og av disse er det kun syv sentre som er universelt utformet. En stor andel kommuner vet ikke om deres krisesentertilbud tar imot brukere med funksjonsnedsettelse og om det er tilrettelagt. Kun 37 prosent av deltakende kommuner i surveyen oppgir at de stiller krav om at krisesentertilbudet skal være tilrettelagt.²⁸

Tilbudene var som oftest tilrettelagt for brukere med nedsatt bevegelsesevne,²⁹ atskillig sjeldnere for brukere med nedsatt syns- eller hørselsevne. Tilbudene til menn var i langt mindre grad tilrettelagt enn tilbudene til kvinner. Av 36 krisesentre som hadde egen nettside, var kun tre tilrettelagt for synshemmede.³⁰ I 2013 var omtrent halvparten av beboerne med funksjonsnedsettelse registrert med «annen funksjonsnedsettelse», i mange tilfeller konkretisert med ulike kroniske sykdommer.³¹ Kun to prosent av alle beboerne hadde bevegelsehemninger, som tilbudene oftest er tilrettelagt for. Tilbudet benyttes dermed i liten grad av personer med bevegelses-, syns- eller hørselshemminger.

NOVA trekker fram flere hindre for beboere med funksjonsnedsettelse. De søker hjelp i krisesentertilbudet nokså uavhengig av om det konkrete tilbudet er tilrettelagt eller ikke, sannsynligvis fordi de befinner seg i akutt krise. De blir dermed prisgitt ansattes innstilling under oppholdet. Selvhjelpsprinsippet står sterkt i krisesenterbevegelsen, og det forutsettes som oftest at beboerne selv kan stå for personlig stell, handling, matlaging og kunne delta i renhold av fellesarealer. Det er ulik praksis for om beboere kan få hjelp av hjemmetjeneste/assistenter under oppholdet. Ved enkelte sentre regnes skjermet adresse som et hinder for dette. Relativt få krisesentertilbud har ansatte med særlig kompetanse om vold mot personer med funksjonsnedsettelse.³² NOVA-forskerne finner at ansatte heller ikke nødvendigvis ser behovet for spesiell kompetanse om temaet.

God tilgjengelighet og tilrettelegging av krisesentertilbudet for personer med funksjonsnedsettelse, samt behovet for informasjon om tilbudet, er sentrale temaer i veilederen til krisesenterloven som skal lanseres. Temaet vil integreres i kompetansehevingen for ansatte i tilbudene framover. Bufdir forvalter også tilskudd til funksjonshemmedes organisa-

²⁷ Se for eksempel Jonassen, W. og Sandmoe, A. (2012) *Overgrep mot eldre i Norge – erfaringer og løsningsstrategier*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

²⁸ Gundersen, T. m fl (2014) *Tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne*. Oslo: Novarapport nr. 6/2014. Studien ble gjennomført på oppdrag fra Bufdir.

²⁹ I 2013 gjaldt dette 33 av tilbudene til kvinner og 18 av tilbudene til menn.

³⁰ Gundersen, T. m fl (2014) *Tjenestetilbudet til voldsutsatte personer med nedsatt funksjonsevne*. Oslo: Novarapport nr. 6/2014. Studien ble gjennomført på oppdrag fra Bufdir.

³¹ Psykiske lidelser, hjerteproblemer, kreft og rygg-, ledd- og muskelplager.

³² I rapporteringen for 2013 oppgir 15 tilbud for kvinner at de har ansatte med kompetanse om vold mot personer med funksjonsnedsettelse og 14 tilbud om vold mot utviklingshemmede.

sjoner. Tiltak som bidrar til å sette vold i nære relasjoner på dagsorden i organisasjonenes arbeid, er en type tiltak som prioriteres.

Samordning av tjenester

Voldens omfattende konsekvenser medvirker til at krisesentrene brukere ofte har behov for hjelp fra flere instanser. De siste årene har omtrent fire av fem beboere blitt henvist til minst en annen hjelpeinstans. God integrasjon av krisesentertilbudet og det øvrige kommunale hjelpetilbudet var derfor en sentral intensjon ved lovfestingen.³³ Et helhetlig krisesentertilbud, gjennom samordning av tiltak fra krisesentertilbudet og andre tjenester, utgjør selve formålet med loven (§ 1). Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og tilbud om oppfølging i reetableringsfasen – ofte gjennom hjelp fra andre tjenester – inngår som allerede nevnt i lovens krav til kommunene (§ 2).

«Flyt» av brukere mellom instansene og organisering av samarbeidet kan være indikatorer på integrasjon. Kommunale tjenester var i 2013 lite representert blant instansene som hjalp voldsutsatte til å ta kontakt med krisesentertilbudet, til sammen for en av fem beboere.³⁴ Kommunale tjenester skårer imidlertid høyt på instanser som krisesentertilbudet hjalp beboerne i kontakt med under oppholdet: NAV/sosialkontor (42 prosent), lege/legevakt (23 prosent) og barnevern (21 prosent).³⁵ Misforholdet var størst når det gjelder NAV. Mens fire prosent av beboerne i 2013 oppsøkte krisesentertilbudet med hjelp fra NAV, fikk 42 prosent hjelp til å komme i kontakt med NAV under oppholdet. Dette indikerer at krisesentertilbudet er relativt godt kjent hos NAV, men at NAV likevel henviser relativt få brukere til krisesenter. Forekomststudier viser at grupper som får stønad fra NAV (arbeidsledige, sosialhjelpsmottakere og uføre/trygdede) betydelig oftere utsettes for vold enn befolkningen generelt.³⁶ Samarbeidet med andre instanser var i flest tilfeller avgrenset til enkeltsaker, mens omtrent en tredel av krisesentrene hadde faste kontaktpersoner i andre tjenester. Svært få sentre hadde skriftlige samarbeidsavtaler med andre tjenester. 18 (av 46) tilbud til kvinner deltok ikke i noen etablerte samarbeidsfora i kommunen(e). Dette tyder på varierende integrasjon på systemnivå lokalt. I den nevnte veilederen legger Bufdir stor vekt på å få frem gode eksempler på hvordan samarbeidet mellom ulike tjenester kan bedres.

Tilbudet til barn

Krisesenterloven definerer barn som en egen brukergruppe, slik at kravene til innhold i tilbudet (§ 2) gjelder også for barn. Barn skal ivaretas på en god måte som er tilpasset deres særskilte behov (§ 3). En stor del av krisesentertilbudene for kvinner hadde egne ansatte som jobber med barn, tilbud om samtaler med barna (aleine), samtaler sammen med foresatte, samt samarbeid med og hjelp til skyss til barnehage og skole. En landsdekkende studie av barn på krisesenter framhever særlig tilpasset informasjon, hjelp til å bearbeide erfaringer og å opprettholde rutiner i hverdagen (barnehage/skole/venner) som sentralt for et godt tilbud til barna.³⁷ Dette har også et forebyggende sikte. NKVTS-studien

³³ Barne- og likestillingsdepartementet: *Om lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova)*, Ot. prp. nr. 96 (2008 – 2009).

³⁴ Av disse var 12 prosent barnevernet, fem prosent lege/legevakt og fire prosent NAV/sosialkontor.

³⁵ Blant ikke-kommunale tjenester gjelder det som oftest advokat (38 prosent) og politi (35 prosent).

³⁶ Pape, H. og Stefansen, K. (2004) *Den skjulte volden. En undersøkelse av Oslobefolkningens utsatthet for trusler, vold og seksuelle overgrep*. Oslo: NKVTS og NOVA og Haaland, T. m fl (red.) (2005) *Vold i parforhold – ulike perspektiver. Resultater fra den første landsdekkende undersøkelsen i Norge*. Oslo: NIBR.

³⁷ Øverlien, C. m fl (2009) *Barns erfaringer fra livet på krisesenter – en landsomfattende studie om flukten, oppholdet og*

om forekomst av vold viser at det å være utsatt for vold eller overgrep³⁸ som barn, øker risikoen betraktelig for å bli utsatt for krenkelser også i voksen alder. Når det gjelder barna ser vi – på samme måte som for voksne – at en større andel av krisesentertilbudene hadde skriftlige rutiner for inntak og oppfølging av barna under oppholdet, enn for oppfølging etter oppholdet.

Ansatte i krisesentertilbudene skal gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker (§ 6).³⁹ Det ble i 2013 sendt bekymringsmelding til barnevernet ved en fjerdedel av førstegangsoppholdene for voksne som hadde barn under 18 år. For nesten halvparten var barnevernet allerede involvert. For en tredel ble det ikke sendt bekymringsmelding.

Forarbeidene til krisesenterloven gjør det helt klart at opplysningsplikten til barnevernet trer i kraft når et barn flytter tilbake til voldsutøver etter opphold i krisesentertilbudet.⁴⁰ I 2013 dro 200 voksne beboere med barn under 18 år tilbake til utøver, og for 50 av disse ble det ikke sendt bekymringsmelding til barnevernet, og tjenesten var heller ikke involvert fra før. Disse 50 hadde til sammen 82 barn under 18 år, der det ikke ble sendt melding til barnevernet. Rapporteringene gir grunn til stor bekymring for i hvilken grad krisesentrene følger opp meldeplikten til kommunalt barnevern. Hvordan krisesentrene kan gi et godt tilbud til barn er hovedtema i kompetansehevingen for ansatte i 2014, hvor samarbeid med barnevern inngår. Temaet vil også drøftes grundig i den nevnte veilederen.

forestillinger om fremtiden. Oslo: NKVTS Rapport 2/2009.

³⁸ Som seksuelle overgrep, alvorlig vold og psykologisk vold fra foresatte og vold mellom foreldrene.

³⁹ Kriteriene tilsvarer konkrete paragrafer i barnevernloven, §§ 4-10, 4-11, 4-12 og 4-24.

⁴⁰ Barne- og likestillingsdepartementet: Om lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova), Ot. prp. nr. 96 (2008 – 2009), s. 57.

1 Om statistikken

1.1 Formål

Formålet med registreringen er å bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget knyttet til krisesentertilbudene og brukerne, som grunnlag for nasjonale myndigheter og kommuner i videreutvikling av tilbudene, og til bruk i forskning om vold i nære relasjoner.

Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterloven) pålegger ikke kommunene å registrere innhold i tilbudet og brukere. Innrapporteringen er derfor basert på frivillighet fra tilbudenes og kommunenes side. Det ligger også en utfordring i å få innlemmet nye krisesentertilbud, bl.a. til menn, i den nasjonale statistikken. Dette innebærer at det kan eksistere nye krisesentertilbud som ikke er med i dette statistikk materialet.

Årets rapport er den sjette som er utarbeidet av Sentio Research Norge. Tidligere har SSB utarbeidet tre rapporter, mens Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress utarbeidet tilsvarende rapporter for årene 2003 og 2004.⁴¹

1.2 Begrepsavklaringer

1.2.1 Dagbrukere og dagsbesøk

Personer som henvender seg til krisesentertilbudene på dagtid for å få råd og veiledning, omtales som dagbrukere. Dette kan både være personer som tidligere har vært beboere ved et krisesenter, og personer som ikke har vært i kontakt med et krisesentertilbud tidligere. Med dagsbesøk menes oppmøte på krisesenteret for å få råd eller motta ulike former for oppfølging og/eller bistand.

1.2.2 Beboere og opphold

Personer som overnatter ved et krisesenter omtales som beboere. Noen beboere har flere opphold ved et krisesentertilbud i løpet av et år. I statistikken vil opplysninger om vedkommende være basert på det første oppholdet i rapporteringsåret (2013). Opphold vil være de gangene beboerne overnattet på et krisesenter i løpet av året, registrert med et beboerskjema for hvert opphold.

1.2.3 Personer med og uten innvandrerbakgrunn

Med innvandrerbakgrunn menes at vedkommende enten er født i utlandet eller er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre, jf. SSBs definisjon av innvandrerbefolkningen.⁴² Personer med innvandrerbakgrunn kan være norske statsborgere, og derfor brukes ikke begrepet "norsk" når vi skiller mellom de som har begge foreldre født i utlandet kontra de som har norskfødte foreldre. Brukerne vil heller omtales som "beboere/dagbrukere med innvandrerbakgrunn" og "beboere/dagbrukere uten innvandrerbakgrunn".

⁴¹ Jonassen, 2004; Jonassen, 2005; Lien og Nørgaard, 2006; Kleven og Lien, 2007; Hirsh og Nørgaard, 2008; Nersund og Govasmark, 2009; Nersund og Govasmark, 2010; Nersund og Govasmark, 2011; Nersund og Govasmark, 2012; Nersund og Govasmark, 2013

⁴² <http://www.ssb.no/innvandring/>

1.2.4 Voldsutøver eller overgriper

Begrepene overgriper eller voldsutøver brukes i omtalen av de personene som har utøvd vold mot brukeren, som har ført til at vedkommende søker hjelp i et krisesentertilbud.

1.2.5 Krisesenter eller krisesentertilbud

Loven om kommunale krisesentertilbud trådte i kraft 1. januar 2010 og ligger til grunn for en begrepsendring fra krisesenter til krisesentertilbud. For enkelhets skyld omtales likevel krisesentertilbud som krisesenter ved noen tilfeller i rapporten.

1.3 Datainnsamling

Statistikkføringen i 2013 er i hovedtrekk lik som tidligere år, men noen revideringer er gjort (se rapportens vedlegg F).

Ansatte ved krisesentertilbudene fylte først ut et papirskjema, enten i kontakt med brukeren eller etter at et opphold/besøk hadde funnet sted, og svarene ble registrert på web.

47 krisesentertilbud leverte skjema for beboere og dagbrukere i 2013⁴³. Når det gjelder innrapportering om organisering, tilbud, kapasitet og fasiliteter ved krisesentertilbudene (samleskjema), ble det skilt mellom krisesentertilbud for menn og kvinner. Alle 46 tilbudene til kvinner leverte samleskjema, og det ble levert 42 skjema for tilbud til menn.

1.3.1 Kontroll og revisjon

Revisjon og kontroll av data er viktig for å sikre kvaliteten. Det er imidlertid umulig å sikre at alle data er korrekte, og det må foretas en avveining av hvor mye som kan rettes. For mye revisjon kan medføre nye feil i datasettet. Det er i utgangspunktet lagt opp til liten revisjon av det innkomne datamaterialet, men enkelte åpenbare feil er korrigert. Mer informasjon om dette finnes i rapportens vedlegg A.

1.3.2 Endelig populasjon

Basert på revisjon av de mottatte skjemaene blir antall personer, dagsbesøk og opphold som er med i rapporten presentert i tabellen nedenfor.

Tabell 1: Antall brukere og opphold/besøk på krisesentrene i 2013.

	Dagbrukerskjema	Beboerskjema
Antall besøk/opphold	9490	2604
Antall individer	2302	2028

Brukerne spørres om hvorvidt de ønsker å delta i registreringer. Ved 147 av oppholdene og 261 av dagbesøkene ønsket de ikke å delta, og de er følgelig ikke med i analysene i rapporten.⁴⁴

⁴³ Dette inkluderer også krisesenter for menn på Sunnmøre som er det eneste senteret for menn som har egne beboer- og dagbrukerskjema

⁴⁴ Siden 2012 har det imidlertid vært åpent for at man skal notere om og eventuelt hvor mange barn beboeren har med til krisesentertilbudet selv om registrering ikke blir godtatt. Dato for beboerens ankomst og utflytting registreres også, men ingen øvrige spørsmål.

Resultatene blir presentert som fordelinger i enten figurer eller tabeller. I hver tabell eller figur vil det framgå hvor mange som har besvart det aktuelle spørsmålet (N). Der hvor tall kun er kommentert i teksten vil det fremgå av tekst eller fotnoter hva N er.

Leseren vil også finne at prosentsummene i enkelte figurer og tabeller ikke alltid summeres til 100. Dette skyldes at enkelte spørsmål tillater avkryssing for mer enn en kategori, noe som medfører at summene overstiger 100 prosent.

1.4 Sammenlignbarhet over tid

Rapportering fra krisesentertilbudene 2013 er den ellefte i rekken og gir dermed grunnlag for å trekke sammenligninger over flere år. Det har underveis blitt gjort endringer på skjemaene, men hovedtrekkene er beholdt. I rapporten for 2013 benyttes figurer og tabeller som viser resultatene for både 2011, 2012 og 2013, hvor disse er sammenlignbare. I noen tilfeller er også tidligere år inkludert i fremstillingen.

2 Innhold i tilbudet ved krisesentrene

Krisesentertilbudene gir mishandlede kvinner, menn og deres barn fysisk beskyttelse og muligheter for overnatting for kortere eller lengre tid. I tillegg tilbyr de samtale, omsorg og støtte, samt rådgivning om mulighetene for hjelp i det ordinære hjelpeapparatet. De gir også rådgivning om juridiske rettigheter i forbindelse med overgrep og mishandling. Mange krisesentertilbud følger også brukerne som ønsker det til andre hjelpeinstanser, samt kan hjelpe til med å finne bolig og arbeid. I tillegg har enkelte tilbud om selvhjelps- og nettverksgrupper.

I dette kapitlet presenteres hovedsakelig resultater fra registreringsskjemaet om organisering, kapasitet, tilbud og fasiliteter som krisesentertilbudene hadde i 2013.

2.1 Kapasitet og bruk av botilbudet

2.1.1 Tilbud til kvinner og menn

Alle tilbud til kvinner som denne statistikken er basert på har levert samleskjema. Tilbudene som ikke leverte samleskjema for menn, oppga at de ikke hadde et eget tilbud til menn. Dersom menn tok kontakt med disse krisesentertilbudene, ble de hovedsakelig henvist videre til andre krisesentertilbud som det var etablert en avtale med.

En del av krisesentertilbudene som leverte samleskjema for menn hadde heller ikke et fullt utbygd tilbud. Noen hadde ikke eget botilbud, men leide hotellrom eller andre lokaler etter behov. Noen samarbeidet også med andre krisesenter.

Fremstillingen omfatter både tilbudene til menn og til kvinner. Man bør imidlertid være oppmerksom på at mange av tilbudene til menn er i samme bygning som for kvinner, eller på annen måte samlokalisert. I slike tilfeller kan opplysningene overlappe mellom tilbudene. Noen av spørsmålene er også kun stilt til tilbudene til kvinner.

2.1.2 Overnattingsdøgn og lengde på opphold

Krisesentertilbudene er et tilbud for kvinner, menn og deres barn i en akutt situasjon. I krisesenterloven er det presisert at det skal være et midlertidig botilbud. Visse brukergrupper benytter imidlertid overnattingstilbudet over en lengre periode, på grunn av særlige forhold knyttet til bakgrunn eller mishandling. Lengden på oppholdet kan også være avhengig av boligmarkedet lokalt eller boligtilbudet fra kommunene.

Tabell 2 viser antall overnattingsdøgn i 2011, 2012 og 2013. Tabellen viser at det har vært en økning i antall overnattingsdøgn sammenlignet med 2011, men en nedgang sammenlignet med 2012.⁴⁵

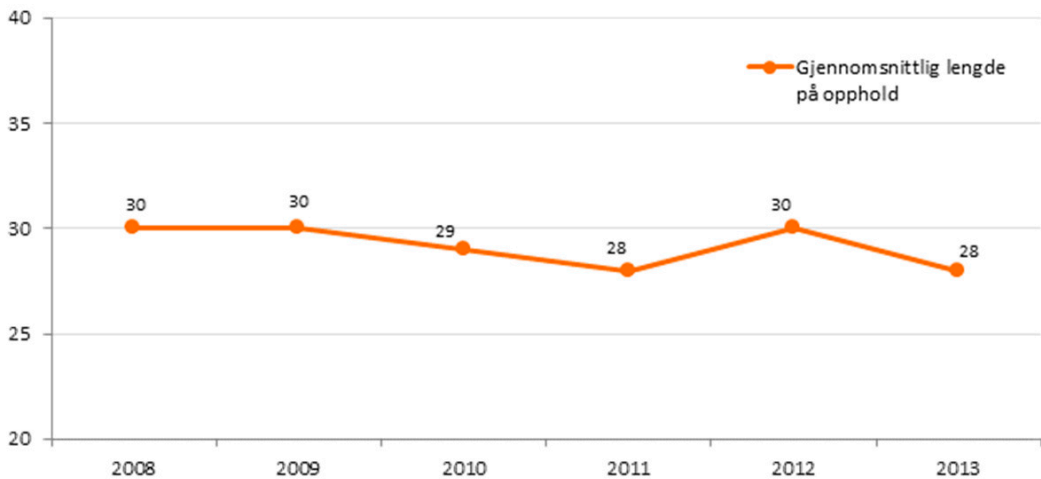
⁴⁵ Antall overnattingsdøgn blir beregnet ved å ta utflyttingsdato minus ankomstdato, og det innebærer en risiko for feilkilder i datoføring. Det er på dette punktet det er flest meldinger om feil fra krisesentertilbudene. Beregningen av døgn bør derfor ses på som et estimat og ikke leses ukritisk som en eksakt beregning. Dersom vi tar utgangspunkt i døgn oppgitt i skjema av krisesentertilbudene er totalt antall overnattingsdøgn 73644.

Tabell 2: Oversikt over totalt antall overnattingsdøgn, beregnet ut fra utflyttingsdato - ankomstdato

År	Antall overnattingsdøgn
2013	73072
2012	78474
2011	67415

Et gjennomsnittlig opphold i 2013 varte i 28 døgn, to døgn kortere enn i 2012, men tilsvarende som i 2011. Seks opphold varte hele året, mens 436 varte i ett døgn. Over tid har det kun vært mindre endringer i gjennomsnittslengden for et krisesenteropphold.

Figur 1: Gjennomsnittlig lengde på opphold ved krisesentertilbudene i antall døgn. 2008-2013

2.1.3 Fulle krisesentertilbud

Krisesentertilbudene kan til tider oppleve kapasitetsproblemer. Om sentrene er fulle avhenger både av antall beboere som oppsøker sentrene, hvor lenge den enkelte blir boende, og hvor mange sengeplasser og beboerrom sentrene har til rådighet.

37 av tilbudene til kvinner og 18 av tilbudene til menn var fulle en eller flere ganger i løpet av 2013.

Tabell 3: Anslå hvor mange ganger krisesentertilbudet har vært fullt i løpet av året? 2011-2013. Antall.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Ja, en gang	4	2	9	3	5	7
Ja, flere ganger	31	32	28	12	13	11
Nei	12	13	9	24	22	24
Antall krisesentertilbud (N)	47	47	46	39	40	42

De vanligste løsningene dersom en person tok kontakt med et krisesentertilbud som var fullt, var at ansatte enten tok kontakt med andre krisesentertilbud eller tok i bruk ekstra

seng/plass. Omtrent halvparten av tilbudene som har vært fulle, svarte at de også tilbød bruker hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud.

Tabell 4: Hva gjøres når botilbudet er fullt? Antall.

	Kvinner	Menn
Ansatte tar kontakt med andre krisesentertilbud	31	13
Senteret tar i bruk ekstra seng/plass	31	13
Bruker får hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud	19	7
Bruker tar kontakt med annet krisesentertilbud	4	2
Andre ting	4	1
Antall krisesentertilbud (N)	37	18

2.2 Sikkerhetstiltak

I krisesenterlovens § 2 er det presisert at kommunene skal sørge for et krisesentertilbud som kan benyttes av personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, og som har behov for rådgivning eller et trygt og midlertidig botilbud.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over sikkerhetstiltakene krisesentertilbudene hadde i 2013.

Tabell 5: Hvilke sikkerhetstiltak har krisesentertilbudet. Flere kryss mulig.

	Kvinner	Menn
Skjermet adresse	27	27
Låst utgangsdør	46	35
Porttelefon ved inngangsdør	36	16
Doble dører ("sluseinngang")	10	5
Kameraovervåkning av inngangsparti	35	20
Kameraovervåkning av bygning	19	13
Kameraovervåkning av uteareal	21	9
Sikring av opptak fra kameraovervåkning	19	11
Skjermet uteareal	26	14
Skjermet lekeareal for barn ute	29	15
Opplyst uteareal	35	25
Låsbare vinduer	23	15
Direkte alarm til vaktelskap	21	14
Direkte alarm til politi	5	2
Rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere	42	28
Krav om taushetserklæring for brukere	43	31
Sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak	39	22
Skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner	39	24
Andre sikkerhetstiltak	10	5
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

Alle tilbudene til kvinner hadde låst utgangsdør. De fleste hadde også krav om taushets-erklæring fra brukerne og rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboerne. 39 tilbud til kvinner hadde skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner og/eller sjekk-liste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak. 36 hadde porttelefon ved inngangsdør og 35 hadde opplyst uteareal og/eller kameraovervåkning av inngangsparti. Dette var de vanligste sikkerhetstiltakene for tilbudene til kvinner sett under ett.

Tilbudene til menn hadde gjennomgående færre sikkerhetstiltak enn tilbudene til kvinner, som kan skyldes at flere tilbud til menn baserer seg på midlertidige løsninger.

Tabell 6: Er bygninger og sikkerhetstiltakene vurdert av lokalt politi? Antall.

	Kvinner	Menn
Ja	24	13
Nei	21	27
Vet ikke	1	2
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

Kun 24 tilbud til kvinner og 13 tilbud til menn svarte at bygninger og sikkerhetstiltak var vurdert av lokalt politi. For syv av tilbudene til kvinner og fire av tilbudene til menn forelå denne vurderingen skriftlig, og alle disse svarte at politiets vurdering var fulgt opp.

Tabell 7: Foreligger politiets vurdering skriftlig? Antall.

	Kvinner	Menn
Ja	7	4
Nei	13	6
Vet ikke	4	3
Totalt	24	13

2.2.1 Krav om atskilte tilbud til menn og kvinner

Krisesenterlovens § 2 omtaler at botilbudet til menn og kvinner skal være fysisk atskilt. Formålet er å bidra til at kvinner skal kunne føle seg trygge. Mange av de kvinnelige beboerne har vært utsatt for alvorlig vold fra menn, og noen har bakgrunn fra sterkt kjønnssegregerte samfunn.

19 av tilbudene til menn var lokalisert i en annen bygning enn tilbudet for kvinner. Elleve var lokalisert i samme bygning som tilbudet til kvinner, men fysisk atskilt. 12 tilbud til menn var organisert som midlertidig løsning. Herunder nevnes det hotelløsning eller leie av lokaler, samt samarbeid med andre krisesentertilbud.

Tabell 8: Hvor er tilbudet til menn organisert? Antall

	Antall
I egne lokaler (i annen bygning enn for kvinner)	19
Samme bygning som tilbudet for kvinner, fysisk atskilte lokaler	11
Midlertidig løsning	12
Totalt	42

2.3 Tilgjengelighet/lavterskelltilbud

Krisesentrene skal være et lavterskelltilbud der man gratis og ved direkte henvendelse skal få en individuell vurdering av sin situasjon og sine hjelpebehov uavhengig av kommune-tilhørighet og oppholdsstatus. Kommunen er ansvarlig for at det finnes et krisesentertilbud i rimelig reiseavstand. Hva som regnes som rimelig reiseavstand er avhengig av både avstand i kilometer, reisetid og offentlig kommunikasjon.

2.3.1 Tilgjengelighet for personer med ulike utfordringer

De fleste krisesentertilbudene ga ved behov botilbud til personer bosatt i en kommune som ikke deltok i samarbeidet om tilbudet. De fleste var også åpne for personer utsatt for menneskehandel, personer som var avhengig av hjelp fra omsorgstjenester og personer med uklar oppholdsstatus i Norge. En del av sentrene svarte at det ble foretatt en vurdering i hvert enkelt tilfelle om slike personer kunne få opphold, mens kun 0-2 sentre for kvinner svarte «nei». Blant tilbudene til menn var antallet litt høyere.

Litt flere tilbud for kvinner oppga at de ikke ga botilbud til personer uten gyldig opphold i Norge (5), personer som var psykisk utviklingshemmet (8), hadde en kjent psykisk lidelse (5), samt personer med kjent rusproblematikk (8). Dersom personer med noen av disse utfordringene henvendte seg til krisesentertilbudene ble det som oftest en vurdering i hvert enkelt tilfelle av hvorvidt de skulle få botilbud eller ikke.

Tabell 9: Kan brukere med følgende utfordringer få tilbud om opphold i krisesentertilbudet? Antall.

	Tilbud til kvinner (N=46)			Tilbud til menn (N=42)		
	Ja	Nei	Vurderes	Ja	Nei	Vurderes
Personer bosatt i kommune som ikke deltar i samarbeidet om krisesentertilbudet	37	1	8	24	7	11
Personer som er utsatt for menneskehandel	35	1	10	29	4	9
Personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie/andre omsorgstjenester	31	0	15	19	4	19
Personer med uklar oppholdsstatus i Norge	30	1	15	20	4	18
Personer med fysisk funksjonsnedsettelse	27	2	17	15	6	21
Personer uten gyldig opphold i Norge	21	5	20	13	8	21
Personer som er psykisk utviklingshemmet	11	8	27	11	12	19
Personer med kjent psykisk lidelse	9	5	32	8	10	24
Personer med kjent rusproblematikk	7	8	31	6	15	21

2.3.2 Reiseavstand

De fleste krisesentertilbudene betjener flere kommuner og dekker store geografiske områder. Den lengste reiseavstanden til krisesentertilbudet i kommunene som tilbudet dekker varierer fra 15 til 380 km. De fleste sentrene (21) oppga lengste reiseavstand til å være mellom 51-150 km. 14 sentre oppga lengre reiseavstand enn dette (over 200 km), mens ni sentre svarte at reiseavstanden var kortere enn 51 km.

Tabell 10: Lengste reiseavstand til krisesentertilbudet i kommunene som tilbudet dekker. Antall.

	Antall
15-50 km	9
51-100 km	14
101-150 km	9
151-200 km	7
Over 200 km	7
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46

2.4 Tilrettelegging

2.4.1 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne

Brukerregistreringen for 2013 viser at syv prosent av beboerne og syv prosent av dagbrukerne hadde en eller annen form for funksjonsnedsettelse.⁴⁶

Tabellen nedenfor viser en oversikt over hvor mange av krisesentertilbudene som var tilrettelagt for ulike typer funksjonsnedsettelser. Det er sentrenes egen vurdering som ligger til grunn, og det er ikke spesifisert i skjemaet hva slags tilrettelegging som tilbys.

Tabell 11: Antall tilbud som er tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne. 2011-2013. Antall. Flere kryss mulig.

	Tilbud til kvinner			Tilbud til menn		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Nedsatt bevegelsesevne	31	32	33	21	24	18
Nedsatt synsevne	10	12	13	9	9	10
Nedsatt hørselsevne	9	9	9	10	7	9
Annen funksjonsnedsettelse	18	16	19	15	13	12
Totalt antall krisesentertilbud (N)	47	47	46	39	41	42

33 av tilbudene til kvinner og 18 av tilbudene til menn var tilrettelagt for personer med nedsatt bevegelsesevne. 13 tilbud til kvinner og ti tilbud til menn var tilrettelagt for personer med nedsatt synsevne, og ni tilbud til kvinner og ni tilbud til menn er tilrettelagt for personer med nedsatt hørsel. 19 tilbud til kvinner og 12 tilbud til menn var tilrettelagt for personer med annen funksjonsnedsettelse.

⁴⁶ Se kapittel 3.3 om beboere og kapittel 4. 4. om dagbrukere.

2.4.2 Tolk

Ved 30 av tilbudene til kvinner og 26 av tilbudene til menn var det utarbeidet skriftlige rutiner for bestilling og bruk av tolk. Kostnadene ved bruk av tolk ble ved 32 av tilbudene til kvinner og 29 av tilbudene til menn dekket av krisesentertilbudenes budsjett. Kun et fåtall av tilbudene svarte at tolkekostander ble dekket av brukers hjemkommune eller kommunen hvor krisesentertilbudet var lokalisert.

Tabell 12: Hvem betaler for bruk av tolk ved krisesentertilbudet? Antall.

	Kvinner	Menn
Brukerens hjemkommune	7	5
Kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert	6	6
Dekkes av krisesentertilbudets budsjett	32	29
Andre	1	2
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

2.5 Innhold i tilbudet til kvinner og menn

2.5.1 Beboere

Alle krisesentrene for kvinner ga tilbud om inntakssamtale, enesamtaler, hjelp til å finne bolig og følge til boligvisning. Dette gjaldt også de fleste tilbudene til menn, men ikke alle.

Tilnærmet alle tilbudene til kvinner (45) ga også tilbud om hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, følge til møter med andre tjenester og praktisk hjelp. 44 sentre gjennomførte systematisk kartlegging av hjelpebehov og 43 kartla beskyttelsesbehov. 40-43 sentre tilbød også beboerne tilgang til PC/internett, advokatbistand, fritidsaktiviteter/sosiale aktiviteter utenfor krisesentertilbudet, plan for oppfølging under oppholdet og barnepass. De fleste av tilbudene til menn gav også denne hjelpen, men generelt var det en lavere andel av tilbudene til menn enn kvinner som gav de ulike typene bistand.

Tabell 13: Hva slags hjelp får beboerne tilbud om. Flere kryss mulig.

	Kvinner	Menn
Inntakssamtale	46	39
Systematisk kartlegging av hjelpebehov	44	37
Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov	43	35
Plan for oppfølging under oppholdet	40	33
Tildeling av primærkontakt	33	28
Enesamtaler	46	38
Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	45	39
Følge til møter med andre tjenester	45	35
Deltar i ansvarsgrupper rundt brukerne	33	19
Hjelp til å be om forskriftshjemlet individuell plan	33	25
Ansatte deltar i samarbeid basert på forskriftshjemlet individuell plan	25	17
Advokatbistand i krisesentertilbudet	41	33
Hjelp til å finne bolig	46	37
Følge på boligvisning	46	33
Hjelp til flytting	45	29
Hjelp i forbindelse med samvær/overlevering	29	18
Praktisk hjelp	45	35
Grupper	20	5
Barnepass	40	28
Tilgang til PC/Internett	43	30
Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet	36	18
Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter utenfor krisesentertilbudet	41	21
Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner etc.	32	17
Muligheter for besøk under oppholdet	38	30
Plan for oppfølging etter oppholdet	37	24
Grupper/nettverk/sosial arrangement etter utflytting	30	11
Andre tilbud	10	8
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

Tabell 14: Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for følgende tilbud. Antall.

	Kvinner	Menn
Inntakssamtale	39	32
Kartlegging av hjelpebehov	37	31
Kartlegging av beskyttelsesbehov	35	30
Oppfølging under oppholdet	35	28
Oppfølging etter oppholdet	26	20
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

Blant tilbudene til kvinner var det forholdsvis mange som hadde utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for inntakssamtale (39), kartlegging av hjelpebehov (37), kartlegging av beskyttelsesbehov (35) og oppfølging under oppholdet (35). Litt over halvparten hadde også en skriftlig mal/prosedyre for oppfølging etter oppholdet. Gjennomgående hadde en litt lavere andel tilbud til menn enn kvinner utarbeidet skriftlige maler/prosedyrer.

Oppsummert hadde altså krisesentertilbudene til kvinner totalt sett et mer omfattende hjelpetilbud enn krisesentertilbudene til menn. Noe av årsaken til dette kan være at en del av tilbudene til menn er midlertidig, ikke fullt utbygd og baserer seg på leide/midlertidige lokaler.

2.5.2 Dagbrukere

Alle tilbudene til kvinner og alle unntatt ett tilbud til menn hadde enesamtaler med dagbrukerne. De fleste tilbød også dagbrukerne hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, følge til møte med andre tjenester, advokatbistand og systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov. 29 av krisesentertilbudene til kvinner hadde fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet for dagbrukerne og 26 tildelte primærkontakt. 19 hadde gruppetilbud. Gjennomgående hadde en lavere andel av krisesentertilbudene til menn enn kvinner disse tilbudene til dagbrukerne.

Tabell 15: Hva slags hjelp får dagbrukerne tilbud om? Flere kryss mulig. Antall.

	Kvinner	Menn
Enesamtaler	46	41
Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov	41	32
Tildeling av primærkontakt	26	23
Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	45	40
Følge til møter med andre tjenester	43	32
Advokatbistand i krisesentertilbudet	41	33
Grupper	19	7
Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet	29	16
Andre tilbud	7	4
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

30 tilbud til kvinner og 30 tilbud til menn hadde utarbeidet skriftlig prosedyre for kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehovet når dagbrukeren henvender seg. 26 tilbud til kvinner og 24 tilbud til menn hadde skriftlige prosedyrer for oppfølging av dagbrukere.

Tabell 16: Er det utarbeidet skriftlig prosedyre for følgende. Antall.

	Kvinner	Menn
Kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehovet når dagbrukeren henvender seg	30	30
Oppfølging av dagbrukere	26	24
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

2.6 Krisesentrenes tilbud til barn

Tabellen nedenfor gir en oversikt over hva slags hjelp barna får tilbud om ved krisesentertilbudene. 34 av tilbudene til kvinner hadde inntakssamtale med barn og 43 gav barn informasjon om krisesentertilbudet og hvorfor barnet var der. Mellom 30-35 av tilbudene til kvinner tildelte barna en primærkontakt, hadde en plan for oppfølging under oppholdet og gjennomførte systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov. Videre hadde de fleste tilbudene til kvinner enesamtaler med barn (41) og/eller samtale med mor/far til stede (40). Kun halvparten av krisesentertilbudene hadde tilbud om barnehage, men de fleste ga skysshjelp til barnehage/skole (45) og/eller samarbeidet med barnehage/skole (45). 28 krisesentertilbud til kvinner deltok i ansvarsgrupper rundt enkeltbarn og syv hadde egne grupper for barn. De fleste krisesentertilbudene for kvinner hadde tilgang til PC/internett (44) og dataspill/Playstation/TV (45) for barn. Når det gjelder fritidstilbud tilbød 38 dette i regi av eget senter, mens 25 tilbød fritidsaktiviteter i regi av andre organisasjoner. 29 krisesentertilbud for kvinner gav barna muligheter for besøk under oppholdet og 33 hadde oppfølging av barn som var flyttet ut/deltagelse på sosiale aktiviteter etter utflytting.

Krisesentertilbudene til menn hadde mange av de samme tilbudene til barn som krisesentertilbudene til kvinner. Samtidig hadde en lavere andel krisesentertilbud til menn enn kvinner et tilbud til barn. Seks av krisesentertilbudene for menn hadde ingen tilbud til barn. Dette omfattet hovedsakelig tilbud til menn som ikke var fullt utbygd og manglet lokaler/overnattingstilbud. I noen tilfeller ble menn med barn henvist videre til andre krisesentre som hadde tilbud til barn.

Tabell 17: Hva slags hjelp får barn tilbud om. Flere kryss mulig. Antall.

	Kvinner	Mann
Inntakssamtale	34	31
Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der	43	35
Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov	32	28
Plan for oppfølging under oppholdet	35	25
Tildeling av primærkontakt	30	23
Enesamtaler	41	31
Samtale med mor/far til stede	40	34
Tilbud om barnehage – i regi eller etter avtale med andre	23	16
Hjelp til å få i stand skyss til barnehage/skole	45	34
Samarbeid med skole/ barnehage	45	32
Deltakelse i ansvarsgrupper rundt enkeltbarn	28	20
Grupper for barn	7	3
Tilgang til PC/Internett	44	28
Tilgang til dataspill/ Playstation/TV	45	35
Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet	38	28
Fritidsaktiviteter i regi av frivillige organisasjoner etc.	25	21
Oppfølging av barn som er flyttet ut/Deltakelse på sosiale aktiviteter etter utflytting	33	23
Muligheter for besøk av venner under oppholdet	29	24
Andre tilbud	8	7
Ingen tilbud til barn	0	6
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

30-32 av tilbudene til kvinner og 26-27 av tilbudene til menn hadde utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for kartlegging av barns hjelpebehov, oppfølging av barn under oppholdet og inntakssamtale. En noe lavere andel hadde skriftlige mal/prosedyrer for oppfølging av barn etter oppholdet, henholdsvis 19 av krisesentertilbudene for kvinner og 16 av krisesentertilbudene for menn.

Tabell 18: Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for følgende. Flere kryss mulig. Antall.

	Kvinner	Menn
Kartlegging av barns hjelpebehov	32	27
Oppfølging av barn under oppholdet	32	26
Inntakssamtale	30	26
Oppfølging av barn etter oppholdet	19	16
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46	42

39 av de 46 krisesentertilbudene for kvinner hadde egne ansatte som primært jobbet med barn.⁴⁷ Til sammen 48,6 årsverk i barnefaglige stillinger og 30,3 årsverk i miljø-/aktivitetsstillinger som primært jobbet med barn. 32 av krisesentertilbudene svarte at det var krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger.

Tabell 19: Oversikt over antall krisesenter som har egne ansatte som primært jobber med barn og har krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger. 2011-2013.

	2011	2012	2013
Antall krisesenter som har egne ansatte som primært jobber med barn	37	38	39
Antall krisesenter som har krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger	33	35	32
Totalt antall krisesentertilbud (N)	47	47	46

Krisesentertilbudene ble også bedt om å gi en oversikt over hvilke typer rom de har. 36 av tilbudene til kvinner hadde lekerom, 29 hadde aktivitetsrom og 21 hadde ungdomsrom. Blant tilbudene til menn hadde 12 lekerom, åtte hadde aktivitetsrom og åtte hadde ungdomsrom.

2.7 Tverretattlig samarbeid

Krisesentertilbudene for kvinner fikk spørsmål om sitt samarbeid med andre instanser og 28 av tilbudene oppga at de deltok i etablerte samarbeidsfora i kommunen i 2013.

Tabellen på neste side viser hvilke instanser krisesentertilbudene samarbeider med og hvordan samarbeidet er organisert. Alle krisesentertilbudene samarbeider med NAV og barneverntjenesten i kommunen. Alle unntatt ett senter har også samarbeid med politiet. Det vanligste er å samarbeide om enkeltsaker, og det er relativt få senter som har skriftlige samarbeidsavtaler med de ulike instansene.

⁴⁷ Spørsmålet om antall ansatte som jobber med barn er kun stilt til krisesentertilbudene for kvinner.

Tabell 20: Hvordan deltar krisesentertilbudet i samarbeid med andre instanser. Flere kryss mulig. Antall.

	NAV	Barneverntjenesten i kommunen	Familievernnet	Psykisk helsevern	Politi	Overgrepsmottak	Barnehus	Boligkontor
Deltar i samarbeid om enkeltsaker	43	43	37	39	43	31	32	36
Har fast kontaktperson	14	14	8	3	21	7	1	11
Har skriftlig samarbeidsavtale	5	9	1	2	2	2	0	0
Annet samarbeid	4	10	9	6	9	5	7	3
Deltar ikke i samarbeid	0	0	5	6	1	14	14	8
Totalt antall senter	46	46	46	46	46	46	46	46

2.8 Personell og kompetanse

2.8.1 Personale/ årsverk

Tabellen nedenfor viser antall ansatte i heltidsstillinger, deltidsstillinger og frivillige vakter⁴⁸, samt hvor mange årsverk disse utgjør til sammen.

Tabell 21: Ansatte og årsverk ved krisesentertilbudene for kvinner. 2011-2013.

	2011 (N=47)			2012 (N=47)			2013 (N=46)		
	Heltid	Deltid	Frivillige vakter	Heltid	Deltid	Frivillige vakter	Heltid	Deltid	Frivillige vakter
Antall ansatte	194	381	146	187	388	103	184	385	133
Antall årsverk	174,7	165,5	39,7	178,3	176,3	20	182,3	175,7	23,8

I 2013 var det totalt 569 ansatte ved krisesentertilbudene for kvinner, et antall som ikke har endret seg nevneverdig over tid. Til sammen jobbet de ansatte 358 årsverk i 2013, omtrent tilsvarende som i 2012. Antallet frivillige vakter har blitt betydelig redusert sammenlignet med 2010 (255 frivillige vakter), men i løpet av de tre siste årene virker antallet frivillige vakter å være noenlunde stabilt.

⁴⁸ Med frivillige vakter menes personer som ikke har et ordinært ansettelsesforhold, men som utfører arbeidsoppgaver mot et honorar. En heltidsstilling utgjør ett årsverk. Alle stillinger under 100 prosent skal registreres som deltidsstilling. Alle personer som har jobbet ved krisesentertilbudet i løpet av året skal registreres under antall personer. Personer som bare har jobbet deler av året skal også registreres som en person. Når det gjelder "antall årsverk", skal summen av de utførte årsverkene ved krisesentertilbudet registreres. Personer som slutter, går ut i permisjon, eller har høyt sykefravær, skal registreres som en person. For disse skal summen av de faktiske utførte årsverkene registreres. Overtid og ferievikarer skal ikke registreres.

Ni kritesentertilbud hadde til sammen 17 mannlige ansatte i heltidsstilling, og 13 senter hadde 32 mannlige ansatte som jobbet deltid. Til sammen jobbet mennene 30,1 årsværk. Sammenlignet med 2012 er det ingen nevneverdige forskjeller på dette området, men hvis man ser lengre tilbake i tid har det vært en klar økning i antallet mannlige ansatte.

På de fleste kritesentertilbudene var det en del merkantile stillinger, slik som eksempelvis vaktmester, renholder og kontoransvarlig. Det antas at noen av mennene faller inn under disse kategoriene, uten at det er mulig å kontrollere dette direkte da det ikke er spurt etter kjønn på spørsmålet om fordeling av stillingskategoriene på de merkantile stillingene.

2.8.2 Døgnbemanning

Tabell 22: Er botilbudet døgnbemannet? Antall.

	Kvinner	Menn
Ja	40	19
Har bakvakt	6	14
Nei	0	9
Totalt antall kritesentertilbud (N)	46	42

40 av kritesentertilbudene til kvinner var døgnbemannet, mens de resterende seks hadde bakvakt. 19 av tilbudene til menn var døgnbemannet, 14 hadde bakvakt, mens ni verken hadde bakvakt eller døgnbemanning. I følge kritesenterloven (§2) skal kritesentertilbudet være et gratis, helårs, heldøgns, trygt og midlertidig botilbud. Tabellen ovenfor viser altså at flere av kritesentertilbudene ikke har døgnbemanning.

2.8.3 Kompetanse

Tabellen nedenfor viser fordelingen av ansatte i brukerrettede stillinger fordelt på utdanningsnivå. Over tid har det vært en svak og jevn økning i andelen ansatte med universitets- og høyskoleutdanning. Over halvparten av de ansatte i 2013 har utdanning på universitets- eller høyskolenivå.

Tabell 23: De ansattes høyeste fullførte utdanning ved tilbudene til kvinner. 2011-2013. Prosent.⁴⁹⁵⁰

	2011	2012	2013
Totalt	100	100	100
Grunnskolenivå	12	8	8
Videregående skolenivå	42	41	38
Universitets- og høyskolenivå	45	50	52
Annet	1	0	2
Antall svar (N)	666	604	598

⁴⁹ Det prosentueres med basis i alle brukerrettede stillinger som er fordelt på utdanningsnivå.

⁵⁰ Dersom personen ikke har fullført norsk grunnskole, eller har en utdanning som ikke tilsvarer utdanningsnivået i Norge, skal det registreres som "annet".

26 krisesentertilbud hadde ansatte med spesialkompetanse⁵¹ på personer med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner og/eller spesialkompetanse på menneskehandel. Litt under halvparten av sentrene hadde ansatte med spesialkompetanse på æresrelatert vold/tvangsekteskap (21), tverretatlig samarbeid (20) og menn som opplever vold i nære relasjoner (19). 15 krisesentertilbud hadde ansatte med spesialkompetanse på personer med funksjonsnedsettelse som opplever vold i nære relasjoner, og 14 hadde ansatte med spesialkompetanse på personer som er psykisk utviklingshemmet som opplever vold i nære relasjoner.

Tabell 24: Har krisesentertilbudet ansatte i brukerretna stillinger med spesiell kompetanse innen noen av følgende områder? Flere kryss mulig. Antall.

	Antall
Personer med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner	26
Menneskehandel	26
Æresrelatert vold/tvangsekteskap	21
Tverretatlig samarbeid	20
Menn som opplever vold i nære relasjoner	19
Personer med funksjonsnedsettelse som opplever vold i nære relasjoner	15
Personer som er psykisk utviklingshemmet som opplever vold i nære relasjoner	14
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46

2.8.4 Veiledning

Alle krisesentertilbud for kvinner hadde rutiner for opplæring av nyansatte. De vanligste rutinene var opplæringsvakter (43 sentre) og intern veiledning (33 sentre). Omtrent halvparten av krisesentertilbudene hadde et eget opplæringsprogram og 15 tilbud hadde fadder-/mentorordning.

24 krisesentertilbud for kvinner svarte at det var utarbeidet en kompetanseplan for krisesentertilbudet. 30 tilbud hadde rutiner for ekstern veiledning av ansatte i brukerretna stillinger. 10 krisesentertilbud hadde ekstern veiledning månedlig eller oftere, syv hadde sjeldnere enn månedlig, men de fleste (13) hadde veiledning ved behov. De fleste veilederne hadde kompetanse som psykolog/psykiater, men det var nesten like vanlig å benytte veiledere med veilederkompetanse og/eller helse- og sosialfaglig bakgrunn.

43 krisesentertilbud for kvinner hadde et samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. Alle 43 hadde benyttet kurs/kompetansetil-tak og åtte fikk i tillegg veiledning av ansatte.

2.9 Informasjonsarbeid

I følge kommuneloven (§ 4) skal kommuner og fylkeskommuner drive aktiv informasjon om sin virksomhet. Forholdene skal legges til rette for offentlig innsyn i den kommunale og fylkeskommunale forvaltning. Dette omfatter også krisesentertilbudene.

41 krisesentertilbud for kvinner hadde egen nettside. På 17 av hjemmesidene var teksten

⁵¹ Det er ikke spesifisert i skjema hva krav til spesialkompetanse omfatter, og det er derfor sentrenes vurdering som ligger til grunn for hva som regnes som spesialkompetanse.

tilgjengelig på andre språk og fire av hjemmesidene var tilrettelagt for synshemmede.

Alle krisesentertilbudene for kvinner hadde drevet med utadrettet informasjon i løpet av 2013. De fleste hadde satt opp brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester (44), og/eller besøkt/informert på skoler/utdanningsinstitusjoner (37). 26 sentre hadde annonsert i lokalpressen og 22 hadde egen profil på Facebook. 21 sentre hadde informert på annen måte, og herunder nevnes kinoreklame, informasjon til samarbeidspartnere i kommunen og foredrag for ulike instanser

Tabell 25: På hvilke måter har krisesentertilbudet drevet utadrettet informasjon i løpet av året? Flere kryss mulig.

	Antall
Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester	44
Besøk/informasjon på skoler/utdanningsinstitusjoner	37
Annonser i lokalpresse	26
Egen profil/konto på Facebook	22
Annet	21
Egen profil/konto på Twitter/andre sosiale medier	2
Ikke drevet med informasjonsarbeid	0
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46

Blant sentrene som hadde drevet informasjonsarbeid i utdanningsinstitusjoner hadde de fleste besøkt videregående skoler (27 sentre) og/eller relevante høyskoleutdanninger (26 sentre). 15 sentre hadde besøkt/informert på grunnskoler.

2.10 Brukermedvirkning

I krisesenterlovens § 3 om individuell tilrettelegging er krav om brukermedvirkning omtalt. På tjenestenivå innebærer brukermedvirkning at det finnes rutiner for å innhente og benytte brukernes erfaringer og synspunkter i utviklingen av tilbudet.

29 av krisesentertilbudene til kvinner og 24 av tilbudene til menn hadde rutiner for innhenting av brukernes tilbakemelding på tilbudet. Evalueringssamtale, evalueringsskjema og beboermøter var de vanligste metodene for å innhente disse brukertilbakemeldingene.

Tabell 26: Hvordan henter krisesentertilbudet inn brukernes tilbakemelding på tilbudet. Flere kryss mulig. Antall.

	Kvinner	Menn
Evalueringssamtale med brukerne	12	10
Evalueringsskjema for brukerne	11	11
Regelmessig beboermøte	11	4
Beboermøte ved behov	2	3
Forslagskasse	0	0
Brukerne er representert i styret	0	0
Annet	2	2
Totalt	29	24

2.11 Internkontroll/ tilsyn

Krisesenterlovens § 8 og 9 omhandler internkontroll og tilsyn av krisesentertilbudene. Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhetene og tjenestene som utgjør krisesentertilbudet utfører oppgavene sine i samsvar med kravene fastsatt i lov eller forskrift. Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunene oppfyller kravene i krisesenterloven.

I 2013 ble internkontroll gjennomført ved 20 av krisesentertilbudene for kvinner. De fleste kontrollene ble gjennomført av kommunen hvor krisesentertilbudet var lokalisert.

Tabell 27: Har kommunen(e) gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet i løpet av 2013. Flere kryss mulig. Antall.

	Antall
Ja, av kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert	17
Ja, av andre kommuner	4
Ja, av samarbeidende kommuner i fellesskap	3
Nei, det er ikke gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet i 2013	26
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46

12 krisesentertilbud oppga at Fylkesmannen gjennomførte tilsyn overfor kommunens krisesentertilbud i 2013.

2.12 Organisering

44 av de 46 tilbudene til kvinner var en videreføring av senteret (samme organisasjonsform) som i 2012. 13 av tilbudene var organisert som interkommunalt selskap IKS, mens elleve var kommunal virksomhet. Åtte var frivillig/privat virksomhet og syv var stiftelse. Syv hadde annen organisasjonsform, og herunder nevnes forening/lag/innretning, fristilt virksomhet, ideell organisasjon, medlemsorganisasjon og organisasjon etter non profit prinsippet.

Tabell 28: Oversikt over organisasjonsform blant krisesentertilbudene for kvinner 2011-2013. Antall.

	2011	2012	2013
Interkommunalt selskap IKS	11	16	13
Kommunal virksomhet	10	11	11
Frivillig/privat virksomhet	9	10	8
Stiftelse	12	9	7
Annen organisasjonsform	5	1	7
Antall krisesentertilbud (N)	47	47	46

12 av tilbudene til menn var organisert som kommunal virksomhet, ti var interkommunale selskap og åtte var organisert som stiftelse. Fem var organisert som frivillig/privat virksomhet, mens syv hadde annen organisasjonsform. Her nevnes forening/lag/innretning, fristilt virksomhet, ideell organisasjon, medlemsorganisasjon og organisasjon etter non profit prinsippet.

2.13 Medlemskap i organisasjon

25 av krisesentertilbudene for kvinner var medlem av krisesentersekretariatet og 12 var medlem av Norsk krisesenterforbund NOK. Syv var medlem av KS-bedrift og to var medlem av Virke. Seks av krisesentertilbudene var ikke medlem av noen organisasjon.

Tabell 29: Er krisesentertilbudet medlem i noen av følgende organisasjoner? Flere kryss mulig. Antall.

	Antall
Norsk krisesenterforbund NOK	12
Krisesentersekretariatet	25
KS-bedrift	7
Virke	2
Ikke medlem av organisasjon	6
Totalt antall krisesentertilbud (N)	46

3 Beboere på krisesentertilbudene

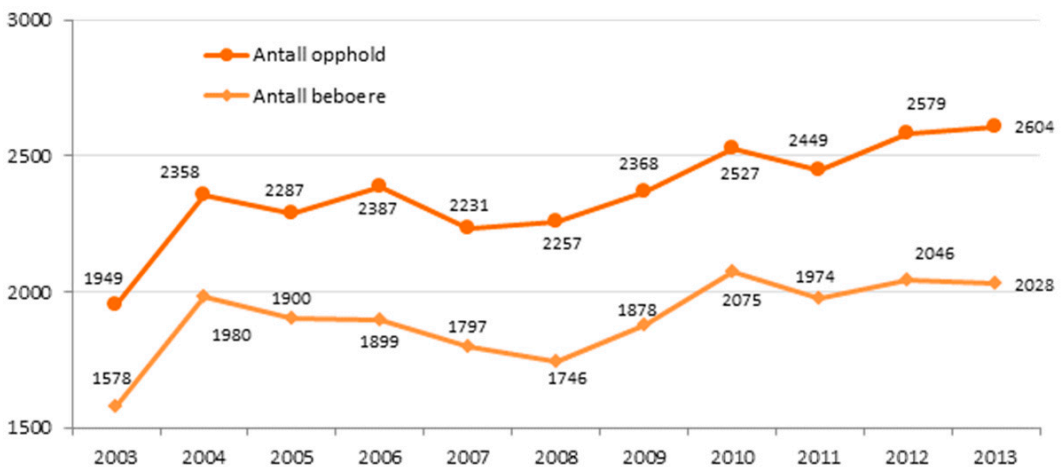
I 2013 ble det til sammen registrert 2028 beboere på krisesentertilbudene. De aller fleste beboerne var kvinner (1905)⁵², men det var også 111 menn.⁵³ kapittel 3.9 gir en nærmere beskrivelse av hva som kjennetegner de mannlige beboerne. Kapittelet er for øvrig basert på data om alle brukerne (både kvinner og menn). Antall menn er fremdeles veldig lavt sett i forhold til antall kvinner, og totalresultatene vil derfor i hovedsak gjelde de kvinnelige beboere.

I statistikken vil opplysninger om vedkommende være basert på det første oppholdet i rapporteringsåret (2013). Opphold vil være de gangene beboerne overnattet på et krisesenter i løpet av året, registrert med et beboerskjema for hvert opphold.

3.1 Antall beboere og deres bakgrunn

Antall personer som bodde på krisesentrene, det vil si personer som hadde minst en overnatting, var 2028 i 2013.⁵⁴ Figuren nedenfor viser at antall beboere og opphold har vært forholdsvis stabilt de fire siste årene.

Figur 2: Oversikt over antall personer og opphold i perioden 2003-2013.

I 2013 oppga 1147 personer (57 prosent) at de ikke har vært i kontakt med noe krisesenter tidligere. Andelen nye brukere av krisesentertilbudene har vært relativt stabil de siste årene.

21 prosent av beboerne (434) hadde overnattet på et krisesentertilbud før 2013. Dette er omtrent tilsvarende som i 2012 og 2011.

Noen av beboerne hadde vært dagbrukere enten ved samme eller et annet krisesentertilbud før de søkte tilflukt på senteret. I 2013 gjaldt dette 16 prosent, en andel som har ikke endret seg nevneverdig over tid.

⁵² Spørsmålet om kjønn var ubesvart for 12 av beboerne, og vi vet derfor ikke om det var kvinnelige eller mannlige beboere

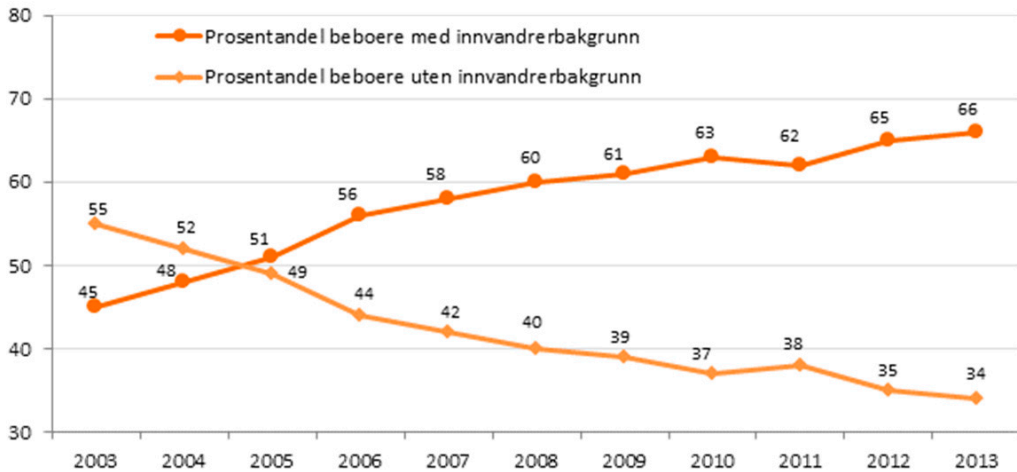
⁵³ Et tilbud til menn ble lovpålagt i 2010.

⁵⁴ Ved 147 av oppholdene godtok ikke beboeren registrering og ved 69 opphold ble ikke spørsmålet besvart, og vi vet derfor ikke om disse oppholdene er førstegangsopphold eller ikke.

3.1.1 Beboernes opprinnelse

Personer med innvandrerbakgrunn var overrepresentert blant beboerne ved kriesentertilbudene, og andelen var 66 prosent (1311 beboere) i 2013.⁵⁵ Over tid har det vært en jevn økning i andelen beboere med innvandrerbakgrunn, noe figuren nedenfor illustrerer.⁵⁶

Figur 3: Oversikt over andelen kriesentertilbudene med og uten innvandrerbakgrunn. 2003-2013.

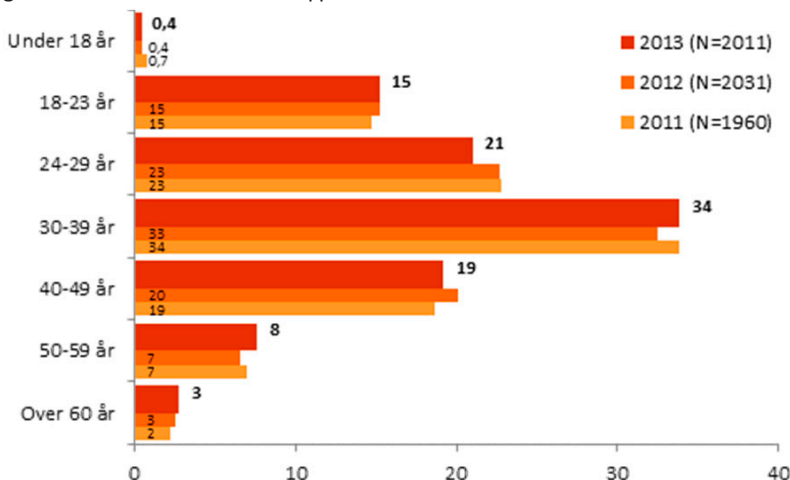

Det at prosentandelen av beboere som ikke har innvandrerbakgrunn har gått ned må ikke forveksles med nedgang i antall beboere uten innvandrerbakgrunn. Tallet på beboere uten innvandrerbakgrunn har ikke endret seg nevneverdig de siste tre årene, og dersom vi går tilbake til 2008 var antallet færre enn i 2013. Dette skyldes at antall beboere totalt også var lavere i 2008.

3.1.2 Beboernes alder

Aldersfordelingen blant beboere på kriesentertilbudene har vært relativt stabil fra 2003 til 2013. I 2013 var 36 prosent i alderen 18-29 år, og 70 prosent av kriesentertilbudene var under 40 år. Kun elleve prosent var 50 år eller eldre.

Figur 4: Beboernes alder ved første opphold. 2011 - 2013. Prosent.

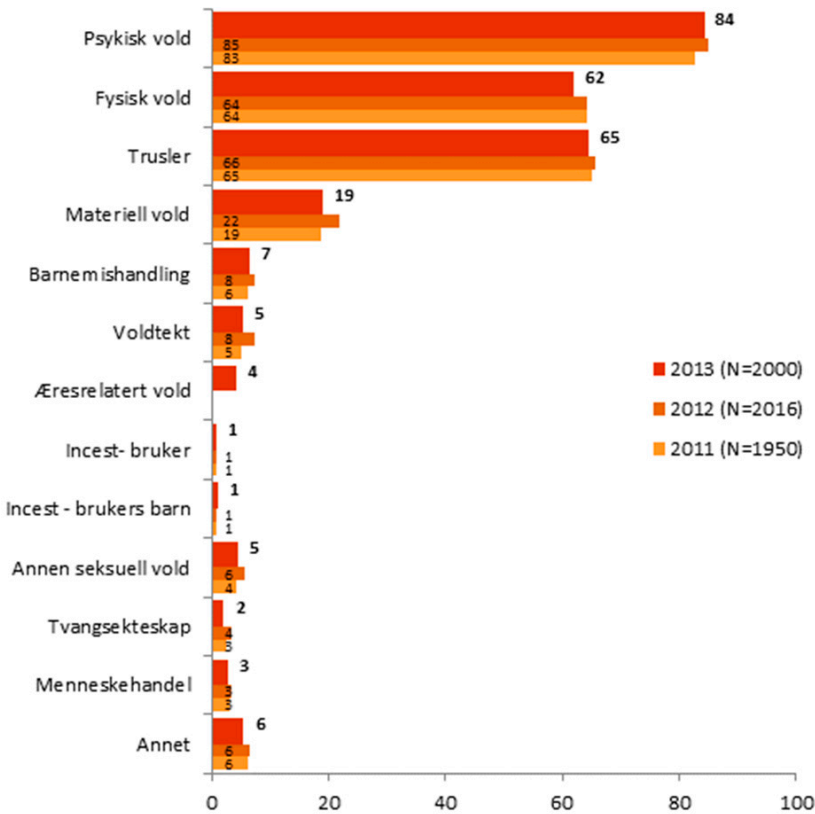
⁵⁵ For 27 beboere var det svart "vet ikke" på spørsmålet om bakgrunn.

⁵⁶ Mer om beboere med innvandrerbakgrunn i kapittel 3. 10.

3.2 Volden

3.2.1 Årsak til at beboerne søkte hjelp

Figur 5: Årsakene til beboernes henvendelse på krisesentrene ved første opphold. 2011- 2013. Prosent.

Figuren over viser årsakene til at beboerne henvendte seg til krisesentertilbudene. 84 prosent av beboerne hadde vært utsatt for psykisk vold forut for første opphold i 2013. 65 prosent hadde vært utsatt for trusler og 62 prosent hadde vært utsatt for fysisk vold. 19 prosent vært utsatt for materiell vold. Barnemishandling ble oppgitt som årsak av syv prosent⁵⁷, mens fem prosent svarte henholdsvis voldtekt og annen seksuell vold. Det er forholdsvis små forskjeller sammenlignet med tidligere år.

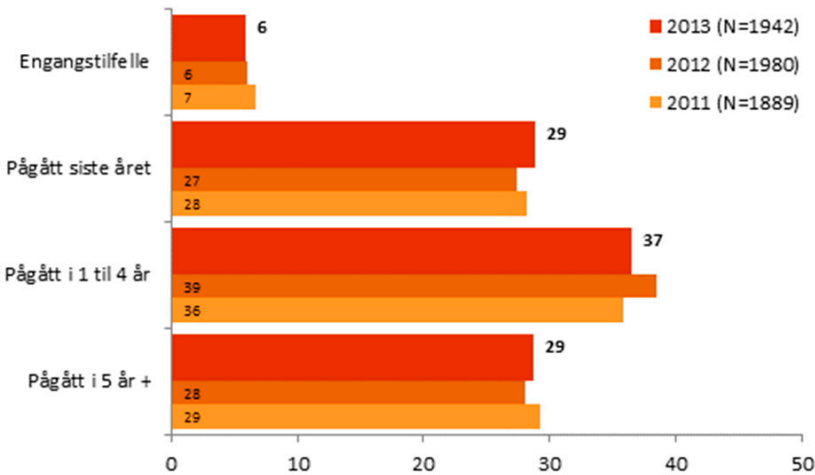
Menneskehandel, tvangsekteskap og æresrelatert vold var årsaker som ble oppgitt av beboere med innvandrerbakgrunn. Seks prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn bodde på krisesenteret som følge av æresrelatert vold. Fire prosent hadde vært utsatt for menneskehandel og tre prosent svarte at tvangsekteskap var årsaken til oppholdet.

⁵⁷ Dersom vi kun ser på beboerne som har barn oppga ti prosent at barnemishandling var årsak til henvendelsen.

3.2.2 Mishandlingens varighet

94 prosent av beboerne hadde vært utsatt for overgrep gjentatte ganger før de søkte hjelp på et krisesentertilbud. 29 prosent hadde vært utsatt for overgrep i løpet av det siste året, mens 66 prosent hadde vært utsatt for overgrep i en periode på mer enn ett år. Figur 6 viser at det er relativt små forskjeller sammenlignet med tidligere.

Figur 6: Mishandlingens/overgrepene varighet forut for første krisesenteropphold. 2011 -2013. Prosent.

Tabell 30 viser mishandlingens varighet ut fra om beboerne ved første opphold hadde barn (enten med til krisesenteret og/eller hjemmeboende). Beboerne med barn hadde gjennomgående levd med overgrep over lengre tid enn beboerne uten barn. Mens hele 71 prosent av beboerne med barn hadde opplevd mishandling i en periode på mer enn ett år, gjaldt dette 59 prosent av beboerne uten barn. Dette er et mønster som har vedvart over tid.

Tabell 30: Mishandlingens varighet brutt ned på om beboerne har barn.2011-2013. Prosent.

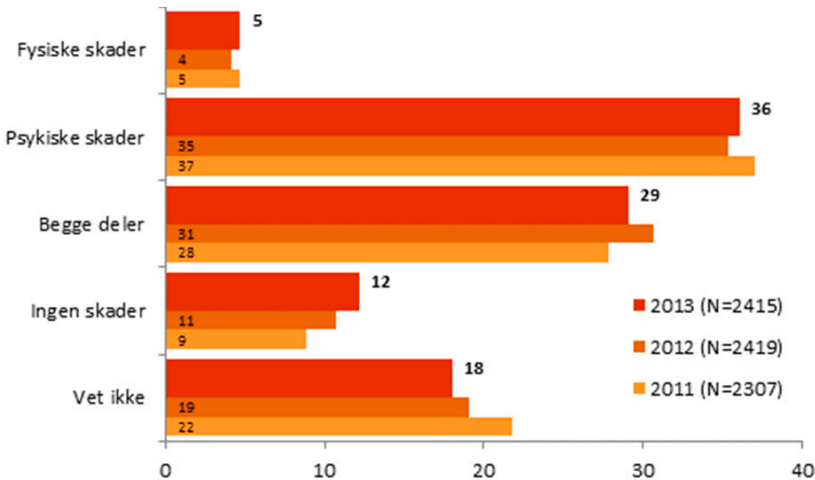
Mishandlingens varighet	Har barn (hjemmeboende og/eller med)			Har ikke barn		
	2011	2012	2013	2011	2012	2012
I alt	100	100	100	100	100	100
Engangstilfelle	4	4	5	10	8	8
Pågått siste året	26	24	25	32	32	34
Pågått i 1 til 4 år	38	41	40	33	35	33
Pågått i 5 år +	32	31	31	26	25	26
Antall svar (N)	1082	1181	1125	807	784	799

3.2.3 Skader av mishandlingen

Figur 7 viser brukernes vurderinger av skader som resultat av volden.⁵⁸ Langt flere meldte fra om psykiske skader (65 prosent) enn om fysiske skader (34 prosent) som resultat av mishandlingen. Tallene er forholdsvis stabile over tid.

Det er verdt å merke seg at omtrent en av fem svarte «vet ikke» på spørsmålet om skader.

Figur 7: Beboernes egne vurderinger av skader av mishandlingen ved det enkelte krisesenteropphold, 2011 – 2013. Prosent.

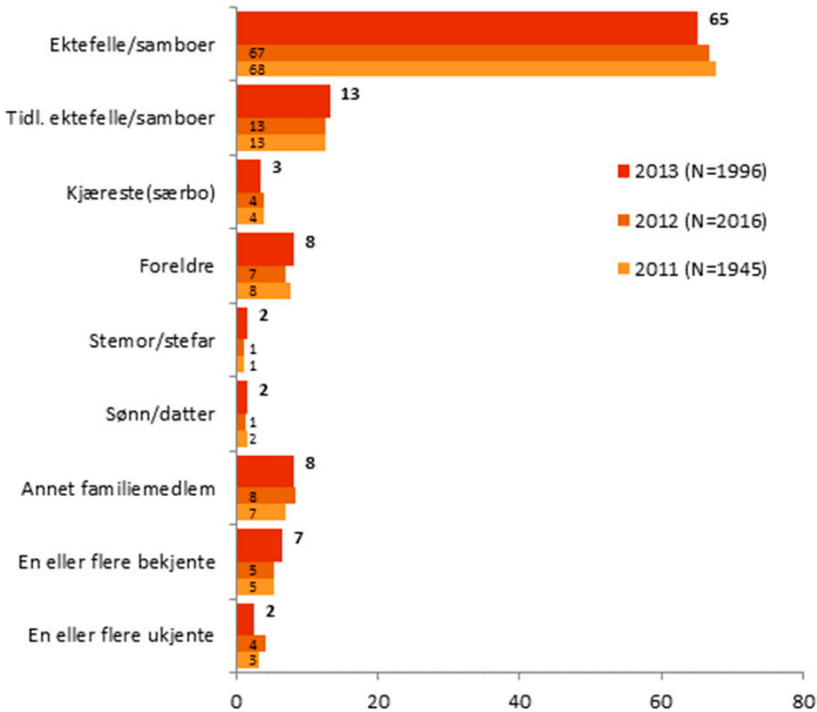

3.2.4 Hvem var voldsutøver(ene)?

Så godt som alle beboerne hadde en nær relasjon til voldsutøveren. Figur 8 viser at de fleste (65 prosent) oppga samboer/ektefelle, mens 13 oppga tidligere ektefelle/samboer som voldsutøver. Åtte prosent hadde vært utsatt for vold fra henholdsvis foreldre og annet familiemedlem. En eller flere bekjente ble oppgitt som voldsutøver av syv prosent, mens kun to prosent hadde vært utsatt for vold fra en eller flere ukjente personer.

⁵⁸ I beboerskjemaene går det klart frem at det er brukernes egne vurderinger av hvilke skader mishandlingen har ført til som skal ligge til grunn for registreringen.

Figur 8: Hvem var overgriper? 2011-2013. Prosent.

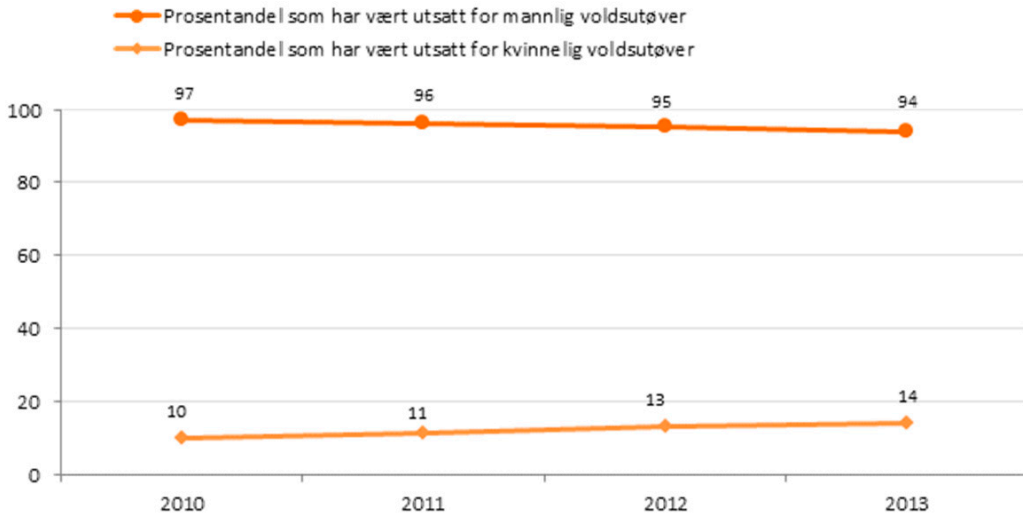

15 prosent av beboerne hadde vært utsatt for flere voldsutøvere første gang de overnattet på et krisesenter.⁵⁹ Andelen har vært relativt stabil over tid.

Voldsutøvers kjønn og alder

Beboerne ble bedt om å oppgi kjønn på voldsutøveren, og det var mulig å krysse av for både kvinne og mann dersom man var blitt utsatt for vold av begge kjønn. Som tidligere hadde de aller fleste beboerne (94 prosent) vært utsatt for en mannlig voldsutøver. 14 prosent hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, og her har det vært en svak økning i andelen over tid.

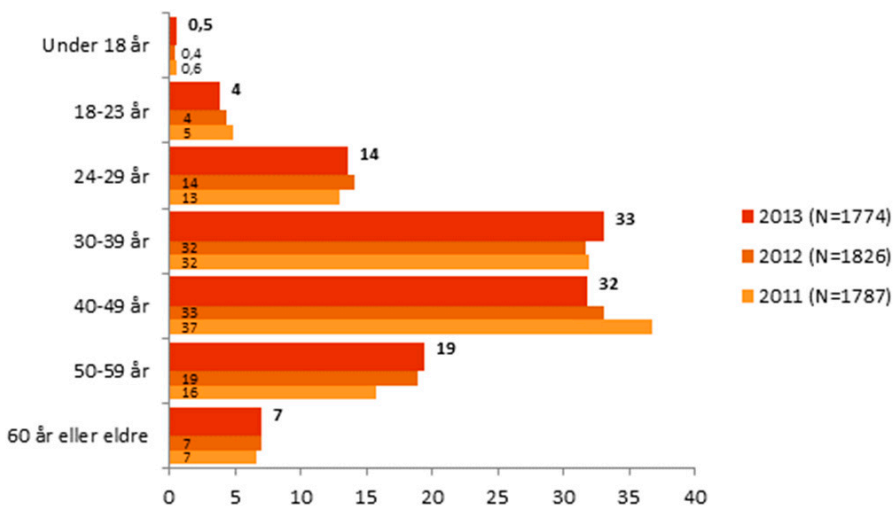
⁵⁹ 40 beboere hadde ikke svart på spørsmålet om antall overgripere

Figur 9: Prosentandeler som har vært utsatt for kvinnelig voldsutøver og mannlig voldsutøver. 2010-2013.⁶⁰

Blant de som har vært utsatt for en kvinnelig overgriper, er det en stor andel som også oppgir mannlig overgriper. Totalt 278 har svart kvinne på spørsmål om overgriperens kjønn. Av disse har 152 også krysset av for mann, noe som betyr at de har vært utsatt for flere overgripere av ulikt kjønn. 126 beboere har kun vært utsatt for kvinnelig overgriper(e). 64 av disse er mannlige beboere.

Overgriperne hadde en eldre aldersprofil enn de utsatte, et mønster vi også fant i 2012.⁶¹

Figur 10: Overgriperens alder ved beboernes første opphold. 2011-2013. Prosent.

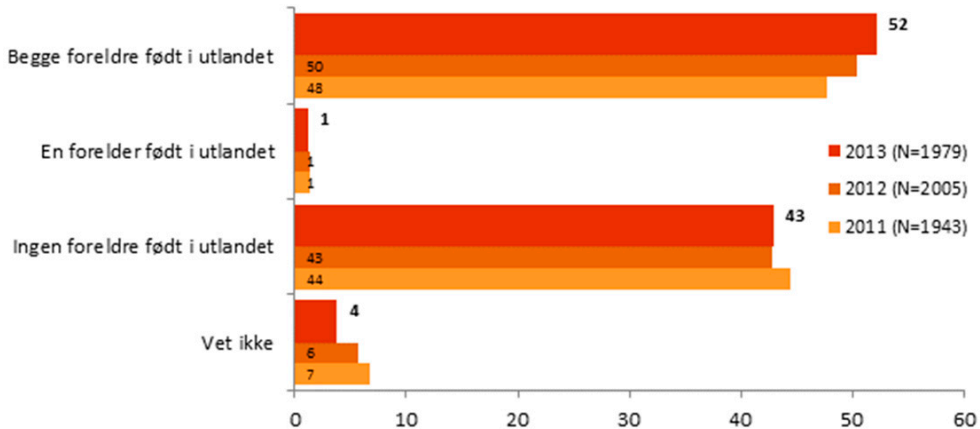
⁶⁰ Siden man kan ha vært utsatt for både kvinnelig og mannlig voldsutøver vil ikke prosentene summere seg til 100.

⁶¹ Dersom man har vært utsatt for flere overgripere er det mulig å krysse av flere alderskategorier for overgriper. Aldersprofilen til overgriper er altså ikke direkte sammenlignbar med aldersprofilen til beboerne.

Voldsutøvers opprinnelse

52 prosent av beboerne rapporterte om en voldsutøver med utenlandsk opprinnelse, en svak økning sammenlignet med to siste år.

Figur 11: Overgriperes opprinnelse, ved beboers første opphold i 2011-2013. Prosent.

Voldsutøver og den utsatte hadde som oftest samme bakgrunn. Voldsutøverene som hadde en annen bakgrunn enn den utsatte var i de fleste tilfellene av norsk opprinnelse. 25 prosent av innvandrerne rapporterte om en overgriper uten innvandrerbakgrunn, mens 15 prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for overgrep fra en innvandrer. Dette er tilsvarende mønster som tidligere.

Tabell 31: Overgriperers opprinnelse blant beboere med og uten innvandrerbakgrunn, ved beboers første opphold i 2011-2013. Prosent.

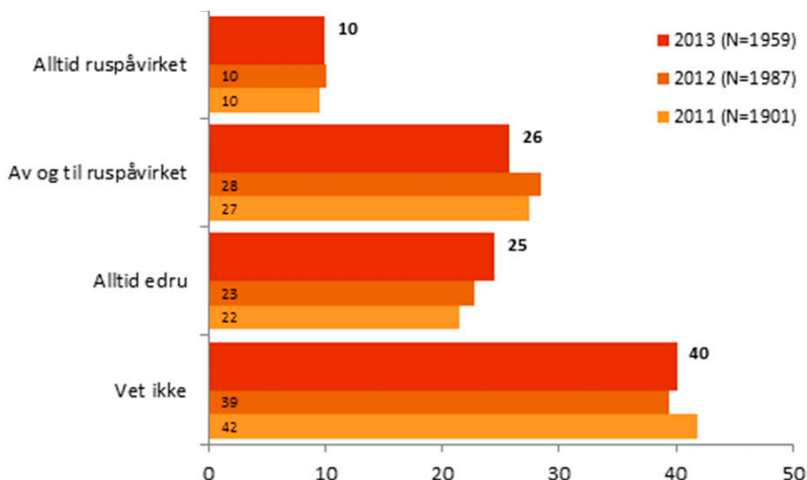
Overgriperers opprinnelse	Totalt			Uten innvandrerbakgrunn			Med innvandrerbakgrunn		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Begge foreldre født i utlandet	48	50	52	13	14	15	70	71	72
En forelder født i utlandet	1	1	1	3	2	2	0,8	0,9	0,9
Ingen foreldre født i utlandet	44	43	43	79	78	79	24	24	25
Vet ikke	7	6	4	6	6	5	5	5	2
Antall svar (N)	1943	2005	1979	719	701	676	1193	1287	1280

Voldsutøvers tilstand ved overgrepene

For å kunne se om det er en sammenheng mellom overgrep og rusmisbruk, inneholder registreringsskjemaene et spørsmål om beboerens forståelse av voldsutøvers tilstand ved overgrepene. Det var mulig å sette flere kryss også på dette spørsmålet, dersom flere voldsutøvere var involvert.

Figuren nedenfor viser at ti prosent var utsatt for en voldsutøver som alltid var ruspåvirket når overgrepet fant sted, mens 26 prosent opplevde at voldsutøver av og til var ruspåvirket. En av fire svarte at voldsutøveren alltid var edru. Fordelingen er ganske lik som tidligere år.

Figur 12: Overgriperers tilstand ved mishandlingen/overgrepet. Gjelder beboerens første opphold i 2011-2013. Prosent.

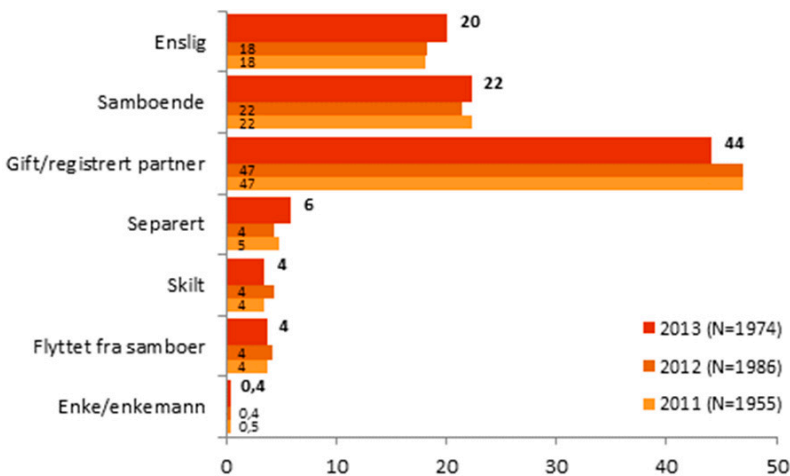

3.3 Om beboerne

3.3.1 Sivilstand

De aller fleste krisesenterbeboerne (66 prosent) levde i et parforhold, enten i form av samboerskap eller som gift/registrert partner. Dette er i samsvar med tidligere år.

Figur 13: Beboernes sivilstand ved første opphold. 2011 – 2013. Prosent.

3.3.2 Beboere med funksjonsnedsettelse

Nedsatt funksjonsevne innebærer at en kroppsdel eller en av kroppens fysiske, psykiske eller kognitive funksjoner er tapt, skadet eller på annen måte nedsatt. Funksjonshemming kan oppstå i et individs møte med samfunnet, når det er et gap mellom individets forutsetninger og omgivelsenes utforming eller krav til funksjon.⁶²

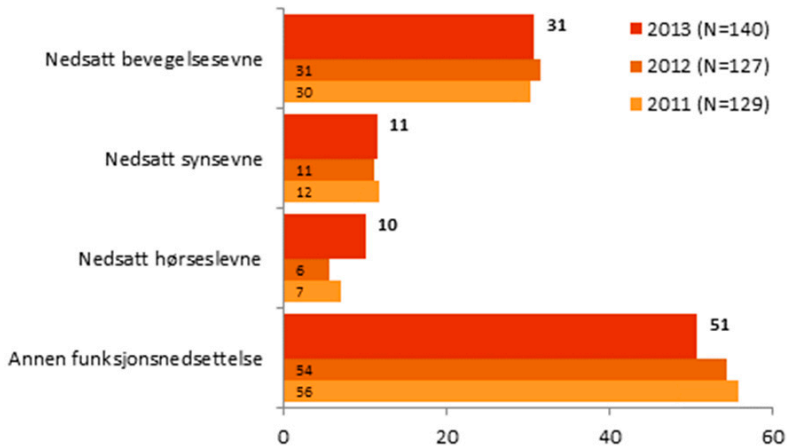
Syv prosent (140 beboere) hadde en funksjonsnedsettelse i 2013⁶³. Andelen har vært relativt stabil over tid.

Figur 14 viser at de fleste funksjonsnedsettelsene som ble rapportert faller inn under «annet-kategorien» Det som går igjen i de åpne kommentarene er at det ofte dreier seg om psykiske lidelser, hjerteproblemer, kreft og rygg-, ledd-, eller muskelplager. Om lag en av tre med funksjonsnedsettelse har nedsatt bevegelsesevne.

⁶² <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2009/nou-2009-14/13/6.html?id=568819>

⁶³ Det er krisesentertilbudenes egen vurdering som ligger til grunn for hva som regnes som en funksjonsnedsettelse. Hva som skal regnes som en funksjonsnedsettelse er ikke definert i deres veileder til utfylling av skjema.

Figur 14: Andel som har ulike typer funksjonsnedsettelse? Prosent av de som har en funksjonsnedsettelse. 2011-2013.

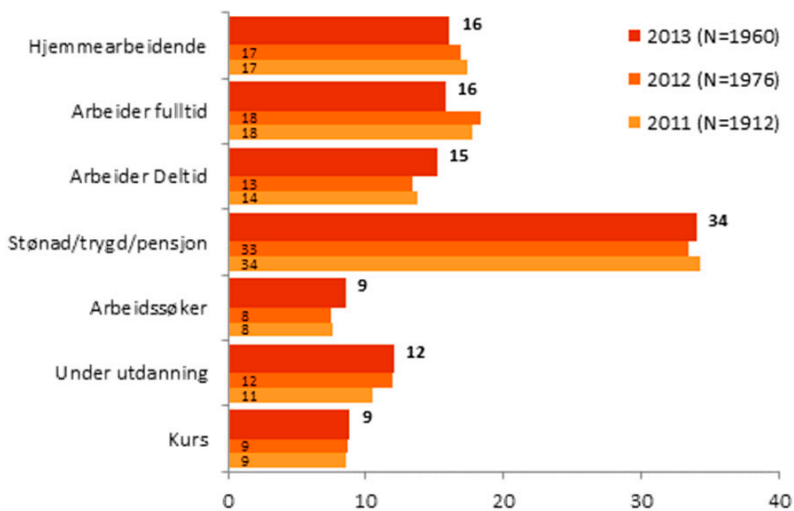

3.3.3 Tilknytning til arbeidslivet

Totalt 31 prosent av krisesenterbeboerne var yrkesaktive i 2013, enten i heltid eller i deltid. 34 prosent av beboerne mottok stønad/trygd/pensjon ved første opphold i 2013, og 16 prosent var hjemmearbeidende. Arbeidskraftundersøkelsen 4 kvartal 2013 fra SSB viser at andelen sysselsatte blant kvinner i Norge var på 66,2 prosent. Kvinnene som bodde på krisesentertilbudet var altså i mindre grad yrkesaktive enn kvinner generelt i Norge.

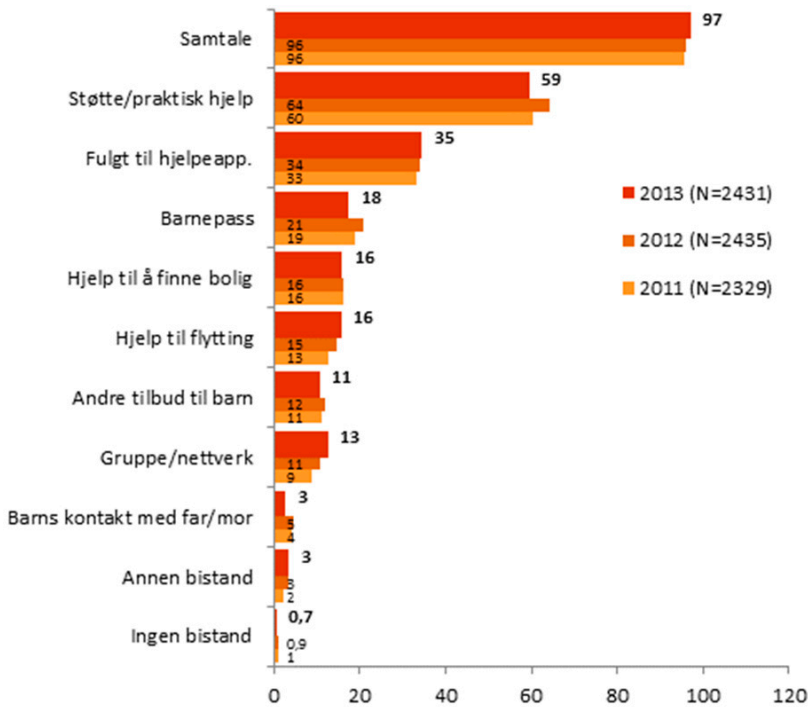
Det har over tid kun vært mindre endringer i beboernes tilknytning til arbeidslivet.

Figur 15: Beboernes tilknytning til arbeidslivet ved første opphold. 2011 - 2013. Prosent.

3.4 Bistand fra krisesentertilbudene

Figur 16: Mottatt bistand fra krisesentertilbudene ved det enkelte opphold. 2011-2013. Prosent.

Figur 16 viser hvilken type bistand beboerne fikk i 2011-2013. Samtale er en type bistand som ble gitt ved nesten alle (97 prosent) av oppholdene. Ved 59 prosent av oppholdene ble det gitt bistand i form av støtte og praktisk hjelp. Figuren viser videre at det også var relativt vanlig å følge beboerne til hjelpeapparatet, denne bistanden ble gitt 35 prosent av alle opphold. Ved 18 prosent av oppholdene ble det gitt barnepass, og 16 prosent fikk hjelp til å finne bolig. Krisesentertilbudene hjalp også til med flytting i forbindelse med 16 prosent av beboeroppholdene. Ved 13 prosent av oppholdene deltok beboeren på en gruppe/nettverk ved krisesentertilbudet, mens krisesentertilbudet ga andre tilbud til barn ved elleve prosent av oppholdene. Andelen som har mottatt ulike typer bistand er relativt stabil over tid.

Hvilken bistand som ble gitt varierte også etter hovedbeskjeftigelse. Generelt sett ble det gitt flere typer bistand til personer som var hjemmearbeidende, sammenlignet med beboerne som arbeidet fulltid. Eksempelvis ble hjemmearbeidene ved 42 prosent av oppholdene fulgt til hjelpeapparatet, mens dette kun gjaldt 22 prosent av oppholdene der beboeren var i fulltidsarbeid. Hjelp til flytting ble gitt ved 18 prosent av oppholdene der beboeren var hjemmearbeidende, mot åtte prosent av oppholdene der beboeren arbeidet fulltid. Videre ble det oftere gitt hjelp til barnepass til beboere som var hjemmearbeidende (28 prosent) enn ved opphold der beboeren arbeidet fulltid (16 prosent).

I 2013 ble det for første gang stilt spørsmål om beboerne hadde fått utarbeidet forskrifts-

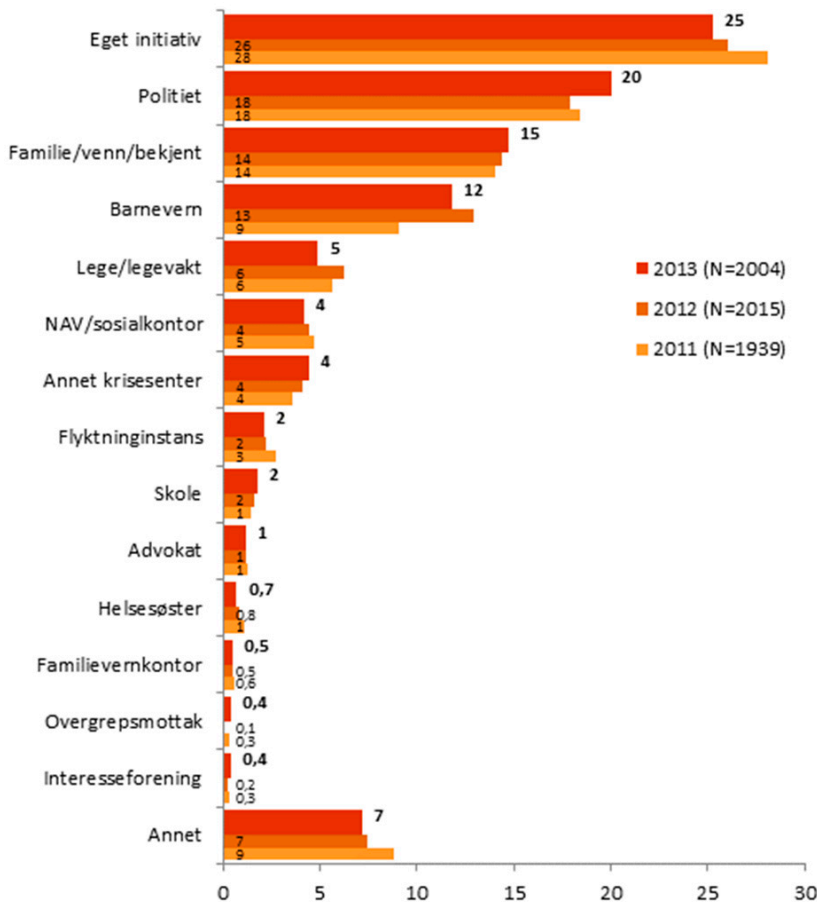
hjemlet individuell plan. Ved totalt 127 opphold (7 prosent) hadde beboerne fått utarbeidet en slik plan.⁶⁴

3.5 Hvilke instanser setter beboerne i kontakt med krisesentertilbudene?

25 prosent av beboerne oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ i 2013, og denne andelen har vært relativt stabil de tre siste årene. 20 prosent fikk hjelp til å komme i kontakt med krisesentertilbudet av politiet, som var den offentlige instansen som sto for flest kontaktformidlinger. Det var også en god del som ble satt i kontakt med krisesentertilbudet via familie/venn/bekjent (15 prosent). Barnevernet formidlet kontakt med krisesentertilbudet for 12 prosent av beboerne, mens fire-fem prosent fikk kontakt med tilbudet via NAV, lege/legevakt eller annet krisesenter.

Syv prosent har svart andre instanser, og det er stor spredning i svarene. Ulike typer psykiske helsetjenester og ROSA-prosjektet er det som oftest går igjen.

Figur 17: Instanser som hjalp beboerne til å komme i kontakt med krisesentertilbudene ved første opphold. 2011 - 2013. Prosent.

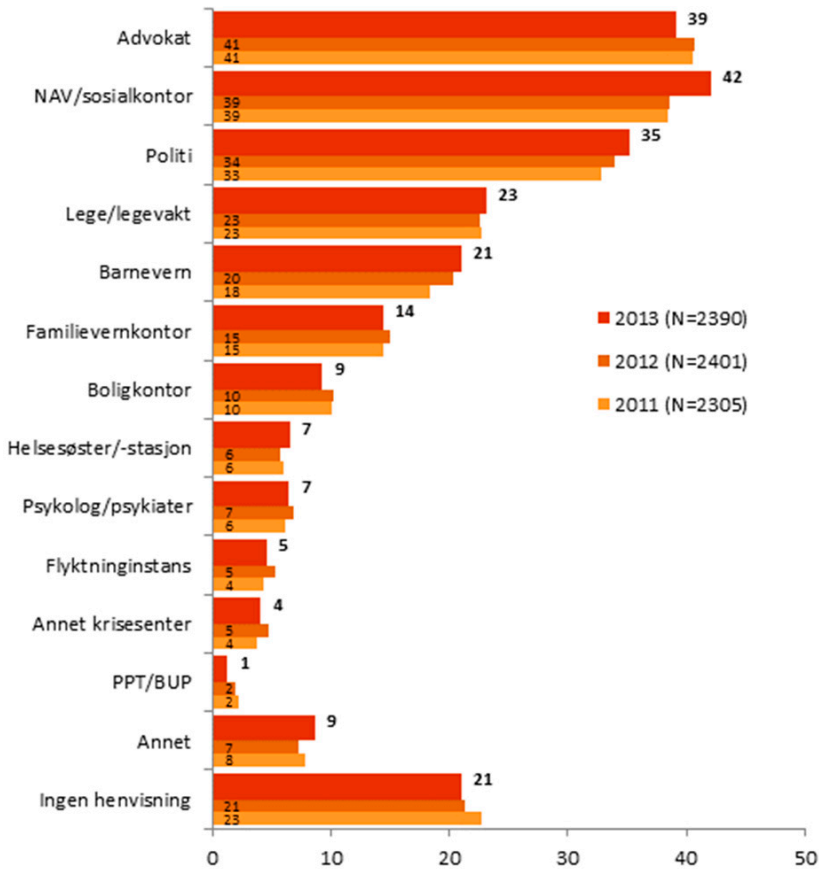

⁶⁴ Spørsmålet var besvart ved 1876 opphold. For 581 opphold var ikke spørsmålet besvart.

3.6 Hvilke instanser får beboerne hjelp til å komme i kontakt med?

Krisesentertilbudene skal gi brukerne støtte, veiledning og hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet. Figur 18 viser hvilke instanser beboerne ble satt i kontakt med ved det enkelte opphold.

Figur 18: Henvisningsinstanser for beboerne på krisesentertilbudene ved det enkelte opphold. 2011-2013. Prosent.

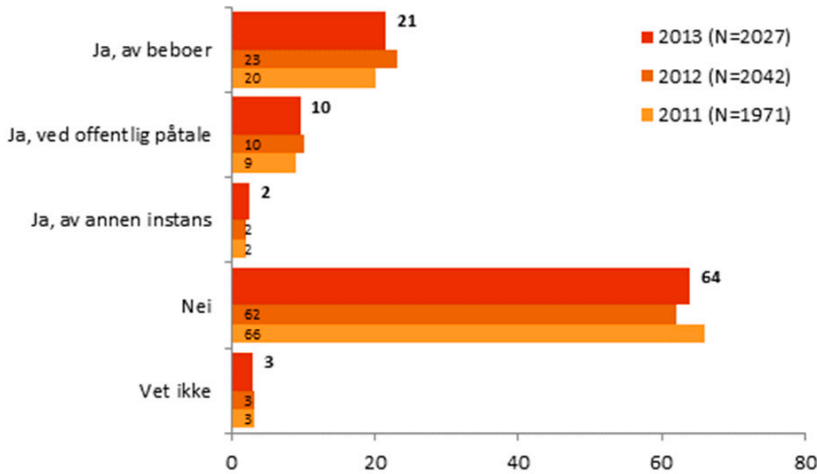
NAV, advokat og politi var de vanligste instansene beboerne fikk hjelp til å komme i kontakt med i 2013. Ved henholdsvis 42, 39 og 35 prosent av oppholdene fikk beboeren hjelp til å ta kontakt med disse instansene. Det var også relativt vanlig å sette beboerne i kontakt med lege/legevakt (23 prosent). Ved 21 prosent av oppholdene ble det opprettet kontakt med barnevern, og ved 14 prosent av oppholdene med familievernkontor. Ved 21 prosent av oppholdene ble ikke beboerne ikke satt i kontakt med andre hjelpeinstanser. Det har kun vært mindre endringer over tid.

3.7 Sikkerhetstiltak

3.7.1 Anmeldelse av overgrepene

33 prosent av beboerne oppga at forholdet var anmeldt første gang de bodde på et kriesenter. I de fleste tilfellene var det beboeren selv som anmeldte.

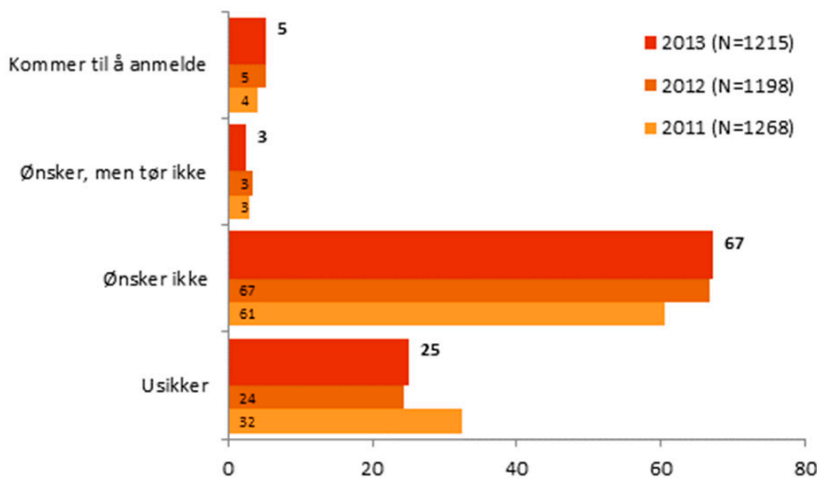
Figur 19: Er forholdet er anmeldt ved første opphold. 2011-2013. Prosent.

Figuren nedenfor viser årsaken til at beboerne ikke hadde anmeldt forholdet. De aller fleste, 67 prosent, ønsket ikke å anmelde forholdet til politiet. Totalt svarte kun fem prosent at de kom til å anmelde forholdet, mens 25 prosent var usikre. Det var tre prosent som ønsket å anmelde, men som ikke turte.

Figuren viser at tallene er forholdsvis lik tallene for 2012, men sammenlignet med 2011 er det en økning i andelen som ikke ønsket å anmelde og en nedgang i andelen usikre.

Figur 20: Årsaker til at kriesenterbeboerne ved første opphold ikke har anmeldt forholdet. 2011 - 2013. Prosent

3.7.2 Voldsalarm

I 2013 hadde ni prosent av beboerne voldsalarm ved første opphold.⁶⁵ Andelen har ikke endret seg nevneverdig de siste årene.

Ved første opphold svarte seks prosent av de som ikke hadde voldsalarm at skulle søke om det. 15 prosent vurderte å søke, mens en prosent hadde søkt og fått avslag. 78 prosent av de som ikke hadde voldsalarm ville ikke søke om det, omtrent tilsvarende som i 2012.

3.7.3 Besøksforbud

Ved første opphold oppga 13 prosent at overgriper var ilagt besøksforbud.⁶⁶ Fem prosent av de som var utsatt for en overgriper uten besøksforbud svarte at de skulle søke om dette, mens 16 prosent vurderte å søke. En prosent hadde søkt, men fått avslag. 78 prosent ønsket ikke å søke om besøksforbud, omtrent tilsvarende som i 2012.

3.8 Hvor dro beboerne etter krisesenteroppholdet?

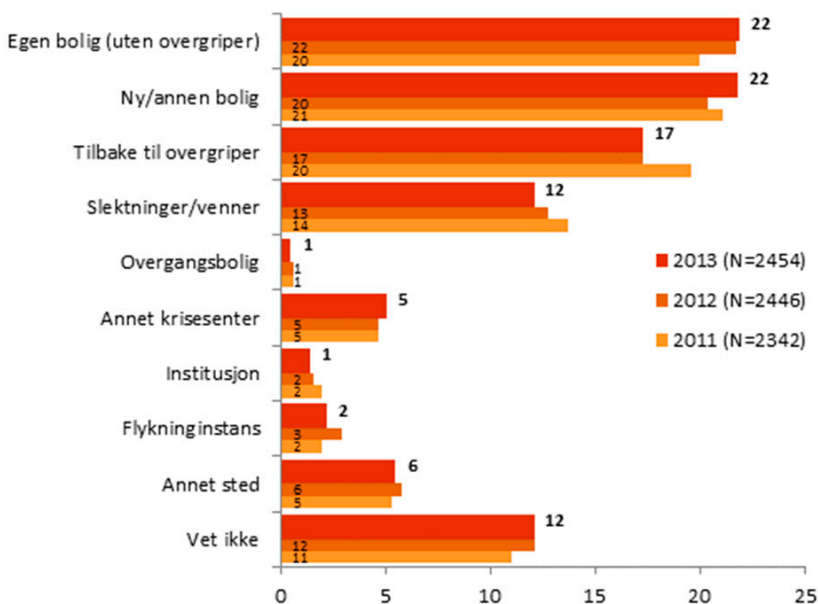
I 2013 endte 44 prosent av oppholdene med at beboeren dro til egen bolig (uten overgriper) eller til ny/annen bolig. Andelen er omtrent tilsvarende som tidligere år.

Ved 17 prosent av oppholdene dro beboeren tilbake til overgriper, samme andel som i 2012. Videre dro 12 prosent av beboerne til slektninger eller venner etter krisesenteroppholdet.

Relativt få dro videre til et annet krisesentertilbud, flyktninginstans eller institusjon. Ved seks prosent av oppholdene ble «annet sted» oppgitt. Mange av disse var beboere som fremdeles bodde på senteret ved årsskiftet. Noen har også svart at de reiser til hjemlandet, hotell eller bosenter.

Ved 12 prosent av oppholdene ble det ikke registrert hvor beboerne dro.

Figur 21: Hvor beboerne drar etter krisesenteroppholdet. 2011- 2013. Prosent.

⁶⁵ Av 2047 personer (inkluderer også de som har svart vet ikke). En hadde ikke svart på spørsmålet.

⁶⁶ Av 2027 personer (inkluderer også de som har svart vet ikke). En hadde ikke svart på spørsmålet.

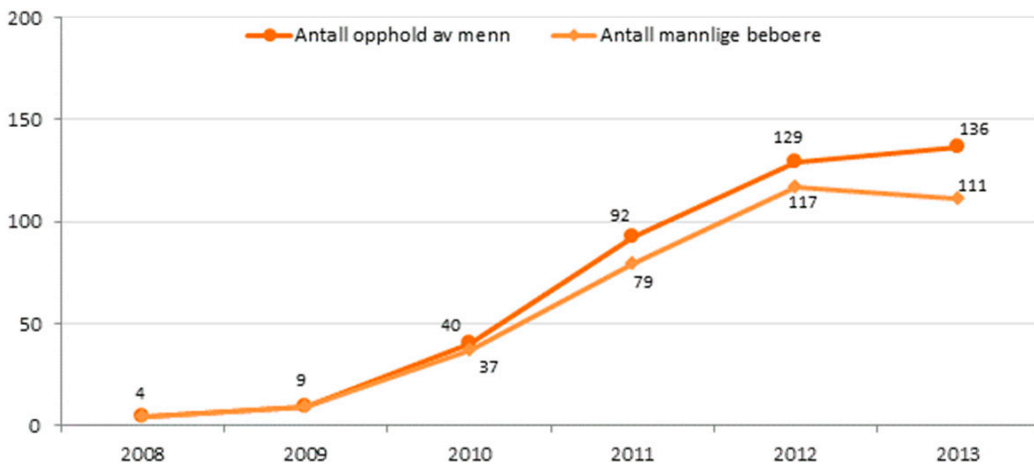
3.9 Menn som oppholder seg på krisesentertilbudene

Dette avsnittet gir en nærmere beskrivelse av menns opphold ved krisesentertilbudene, deres bakgrunn, hva de har blitt utsatt for og hvilken bistand som ble gitt.

Antall

- I 2013 bodde til sammen 111 menn fordelt på totalt 31 krisesentertilbud. Antallet er ganske likt som i 2012, da det var 117. Det har imidlertid vært en klar økning av antall menn sammenlignet med tidligere år. I løpet av de fire siste årene har det vært en tredobling av antall menn.

Figur 22: Antall menn og opphold av menn. 2008-2013.

- 53 prosent av mennene (59 menn) hadde innvandrerbakgrunn. Dette er en litt lavere andel enn blant beboerne totalt (66 prosent).

Alder

- 23 prosent var i alderen 18-23 år, mens 15 prosent var 24-29 år. 25 prosent var i 30-årene, mens 38 prosent var 40 år eller eldre. Sammenlignet med beboerne generelt finner vi at en noe større andel av mennene er i alderen 18-23 år, samt 40 år eller eldre.

Oppholdet

- Mennene i 2013 hadde til sammen 136 opphold og overnattet i totalt 3854 døgn. Et gjennomsnittlig opphold for menn varte i 28 døgn i 2013, tilsvarende som for krisesenterbeboerne samlet sett, men kortere enn gjennomsnittet for menn i 2012, som var på 38 døgn.

Volden

- Ved første opphold oppga 84 prosent at psykisk vold var årsaken til at de henvendte seg til krisesentertilbudet. 59 prosent svarte fysisk vold, mens 55 prosent hadde blitt truet. 18 prosent svarte materiell vold. Videre svarte fire prosent at barne-

mishandling var årsak, en prosent svarte voldtekt, og seks prosent svarte annen seksuell vold. Syv prosent svarte andre årsaker, herunder nevnes blant annet samlivsproblemer, trusler og økonomisk vold.

- 17 prosent av mennene med innvandrerbakgrunn henvendte seg til krisesentrene som følge av æresrelatert vold, og tre prosent oppga tvangsekteskap.⁶⁷ Tre prosent hadde vært utsatt for menneskehandel. Sammenlignet med beboere generelt hadde elleve prosentpoeng flere blitt utsatt for æresrelatert vold.
- De fleste av mennene (60 prosent) hadde vært utsatt for overgrep i en periode på mer enn ett år, og 27 prosent i en periode på fem år eller lengre. 31 prosent svarte at overgrepene hadde vart det siste året, mens ti prosent hadde vært utsatt for et engangstilfelle forut for krisesenteroppholdet. Mønsteret er omtrent samsvarende med det som er vanlig blant beboerne generelt.
- Psykiske skader var den vanligste konsekvensen av mishandlingen(e), og dette ble meldt ved 65 prosent av mennenes opphold. Ved 29 prosent av oppholdene oppga menn fysiske skader, og ved ni prosent ble det ikke meldt om noen skader. Det ble svart "vet ikke" på spørsmålet om skader ved 19 prosent av oppholdene. Det var en litt mindre andel av mennene som meldte om fysiske skader (29 prosent), enn blant beboerne samlet sett (34 prosent).

Voldsutøverene

- De fleste menn (82 prosent) var utsatt for en voldsutøver, mens 18 prosent oppga to eller flere voldsutøvere. Andelen som har blitt utsatt for flere voldsutøvere var litt større blant mannlige beboere, enn for beboerne samlet sett (15 prosent).
- 56 prosent av mennene hadde vært utsatt for vold fra ektefelle/samboer, mens seks prosent oppga tidligere ektefelle/samboer. Dette er lavere andeler enn blant beboerne generelt (henholdsvis 65 og 13 prosent). 13 prosent av mennene hadde vært utsatt for vold fra foreldre, 12 prosent fra annet familiemedlem og elleve prosent fra en eller flere bekjente, noe som er litt høyere andeler enn blant beboerne generelt. Menn har også i litt større grad enn beboerne generelt vært utsatt for vold fra stefforeldre (7 prosent mot 2 prosent) og en eller flere ukjente personer (5 prosent mot 2 prosent). To prosent av mennene hadde vært utsatt for vold fra sønn/datter, tilsvarende andel som blant beboerne generelt.
- 70 prosent hadde vært utsatt for en kvinnelig overgriper, mens 41 hadde vært utsatt for en mannlig overgriper. Av de som oppga en kvinnelig overgriper, hadde 16 prosent samtidig vært utsatt for en mannlig overgriper.
- Mennene opplevde relativt sjeldent at voldsutøveren var ruspåvirket i forbindelse med overgrepene. 32 prosent svarte at voldsutøver alltid var edru, mens 48 prosent svarte "vet ikke" på spørsmålet om voldsutøvers tilstand. Åtte prosent svarte at voldsutøveren alltid var ruspåvirket, mens 12 prosent svarte at dette av og til var tilfelle. Blant beboerne generelt var disse andelene henholdsvis ti og 26 prosent.

⁶⁷ Av 59 menn med innvandrerbakgrunn.

Om de mannlige beboerne

- 63 prosent av mennene levde i samboerskap eller ekteskap. 26 prosent var enslig, seks prosent var separert, to prosent var skilt, og tre prosent hadde flyttet fra samboer. Sammenlignet med beboerne totalt var en større andel av mennene enslige.
- 17 prosent (totalt 18 menn) hadde en funksjonsnedsettelse.
- 24 prosent av mennene var utarbeidende fulltid, mens ti prosent jobbet deltid. En lavere andel av mennene som bodde på krisesentertilbudene enn i befolkningen generelt var i arbeid.⁶⁸ 40 prosent mottok stønad/trygd/pensjon og en prosent var hjemmearbeidende. 12 prosent var under utdanning, 13 prosent var arbeidssøkende og syv prosent deltok på kurs. En høyere andel menn enn beboere generelt arbeidet fulltid, mottok stønad/trygd/ pensjon, samt var arbeidssøker.
- 19 prosent av mennene (21 menn) hadde med seg barn ved sitt første opphold på krisesentertilbudet, noe som er en lavere andel enn blant beboerne samlet sett (50 prosent). Mennene hadde til sammen med seg 33 barn.

Bistand fra krisesentertilbudene

- Ved 96 prosent av oppholdene ble det gitt bistand i form av samtale, og ved 60 prosent av oppholdene fikk beboeren støtte/praktisk hjelp. Ved 35 prosent av oppholdene ble det gitt følge til hjelpeapparatet, og ved 19 prosent ble det gitt hjelp til å finne bolig. Elleve prosent av oppholdene medførte at det ble gitt hjelp til flytting, syv prosent medførte barnepass, og ved fire prosent ble det gitt bistand i forbindelse med barns kontakt med mor/far. Mennene deltok i gruppe/nettverk ved tre prosent av oppholdene. Menn deltok noe sjeldnere i gruppe/nettverk, samt mottok bistand i form av barnepass noe sjeldnere enn beboerne generelt.

Hvilke instanser setter de i kontakt med krisesentertilbudet?

- 29 prosent av mennene oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ, noe som er fire prosentpoeng flere enn blant beboerne generelt. 14 prosent ble henvist fra familie/venn/bekjent. Blant de ulike instansene var det politiet og barnevernet som stod for de fleste henvisningene, henholdsvis 15 og åtte prosent.

Hvilke instanser får de hjelp til å komme i kontakt med?

- Ved 24 prosent av oppholdene ble de mannlige beboerne ikke henvist videre til annen instans, omtrent samme andel som blant øvrige beboere. De mest vanlige instansene å henvise til var NAV (44 prosent), advokat (37 prosent) og politiet (34 prosent).

Sikkerhetstiltak

- 24 prosent av mennene svarte ved første opphold at forholdet var anmeldt, en noe lavere andel enn blant beboerne generelt (33 prosent). Blant de som ikke hadde anmeldt, svarte 71 prosent at de ikke ønsket å anmelde. Fire prosent svarte at de skulle anmelde, mens 25 prosent var usikre. Mønsteret er omtrent tilsvarende som for beboere generelt.

⁶⁸ Andelen sysselsatte menn i befolkningen er 70, 4 prosent. Gjelder 1. kvartal 2014, menn i alderen 15-74 år (<http://www.ssb.no/aku/>).

- Fem prosent av mennene hadde voldsalarm ved første opphold, mot ni prosent av beboerne totalt. Av de som ikke hadde voldsalarm svarte elleve prosent at de skulle søke eller vurderte å søke om voldsalarm. 89 prosent ville ikke søke om dette.
- Åtte prosent svarte at overgriperen var ilagt besøksforbud. 16 prosent av øvrige svarte at de skulle søke eller vurderte å søke om besøksforbud, mens 85 prosent ikke ville søke. Blant menn var det fem prosentpoeng færre som oppga at overgriperen var ilagt besøksforbud.

Hvor drar de etter oppholdet

- Det mest vanlige var at mennene dro til ny/annen bolig eller hjem til egen bolig (uten overgriper) etter krisesenteroppholdet (55 prosent av oppholdene). 14 prosent av oppholdene endte med at beboeren dro tilbake til voldsutøver, noe som er tre prosentpoeng lavere enn for beboerne generelt. Ti prosent av oppholdene endte med at mennene dro til slektninger/venner.

3.10 Beboere med innvandrerbakgrunn

Antall

- Som vist i kapittel 3.1 var beboere med innvandrerbakgrunn overrepresentert ved krisesentertilbudene, og andelen har økt jevnt over tid. I 2013 hadde 66 prosent (1311 beboere) innvandrerbakgrunn.⁶⁹

Kjønn og alder

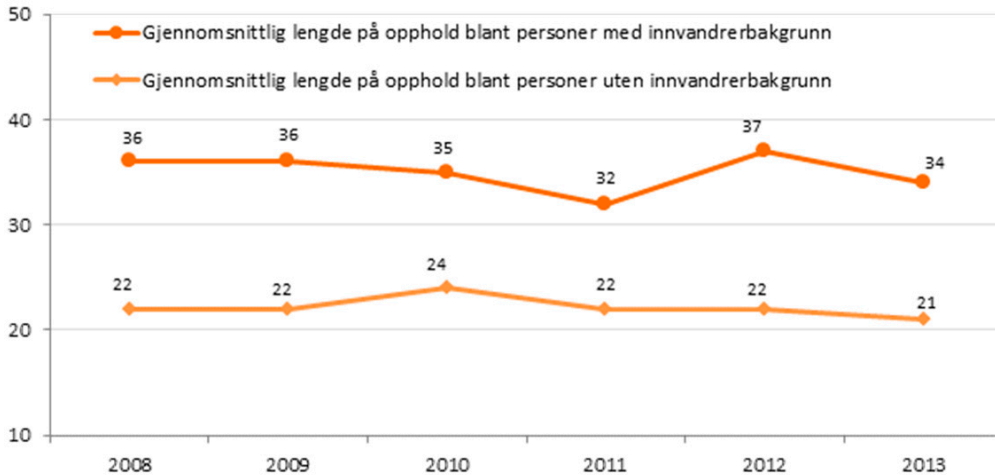
- De aller fleste av beboerne med innvandrerbakgrunn var kvinner (1246). 59 mannlige beboere ble registrert i 2013.⁷⁰
- Beboerne med innvandrerbakgrunn var gjennomgående yngre enn beboere uten innvandrerbakgrunn. I denne gruppen var 41 prosent under 30 år, mens andelen var 29 prosent blant beboere uten innvandrerbakgrunn. Dette mønsteret har vært stabilt over tid.

Oppholdet

- Beboere med innvandrerbakgrunn hadde lengre opphold på krisesentertilbudene enn beboere uten innvandrerbakgrunn. I snitt varte deres opphold i 34 døgn, mot 21 døgn blant de uten innvandrerbakgrunn. Denne differansen har vært forholdsvis stabil over tid.

⁶⁹ For 27 beboere var det svart "vet ikke" på spørsmålet om bakgrunn.

⁷⁰ For seks av beboerne var det ikke svart på spørsmålet om kjønn.

Figur 23: Gjennomsnittlig antall overnattingsdøgn etter beboers opprinnelse. Perioden 2008-2013.⁷¹

- Beboere utsatt for menneskehandel⁷² oppholdt seg lengre på krisesentertilbudene (88 døgn i snitt), enn øvrige beboere (28 døgn i snitt). Ved 80 opphold var menneskehandel årsak til henvendelsen. Dette kan forklare noe av forskjellen vi finner mellom beboere med og uten innvandrerbakgrunn. Dersom man ekskluderer beboere utsatt for menneskehandel, viser resultatene imidlertid fremdeles at beboere med innvandrerbakgrunn i snitt bodde lengre enn beboere uten innvandrerbakgrunn, 32 mot 21 døgn.

Volden

- Blant beboerne både med og uten innvandrerbakgrunn var psykisk vold, trusler og fysisk vold de vanligste årsakene til henvendelsen. En lavere andel av beboerne med innvandrerbakgrunn oppga at materiell vold var årsaken (16 mot 25 prosent).
 - Seks prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn henvendte seg som følge av æresrelatert vold, tre prosent som følge av tvangsekteskap, og fire prosent hadde oppgitt menneskehandel som årsak.
- Beboerne både med og uten innvandrerbakgrunn hadde som regel vært utsatt for gjentatte overgrep forut for første krisesenteropphold.⁷³ 32 prosent av innvandrerbeboerne oppga at de hadde fått fysiske skader etter mishandlingen, mens 61 prosent svarte psykiske skader. Disse andelene var noe lavere enn blant beboerne uten innvandrerbakgrunn. En større andel av beboere med innvandrerbakgrunn svarte at de ikke hadde fått noen skader eller at de ikke visste.

⁷¹ Ved 189 opphold (også inkludert de som ikke godtok registrering) mangler opplysninger om bakgrunn. Disse er ikke med i beregningen av antall døgn brutt ned på bakgrunn.

⁷² Menneskehandel, organisert handel med mennesker, innad i et land eller over landegrensene, med den hensikt å utnytte dem f.eks. i tvungen prostitusjon eller for andre seksuelle formål, tvangsarbeid/slaveri, krigstjeneste eller organsalg. De som står bak handelen, oppnår kontroll gjennom utilbørlig atferd som bruk av vold, trusler og ved å utnytte ofrenes sårbare situasjon. ROSA-prosjektet ble opprettet i 2005 og drives av Krisesentersekretariatet. ROSA står for Reetablering, Oppholdssted, Sikkerhet og Assistanse. Prosjektet gir hjelp til kvinner utsatt for menneskehandel, blant annet tilbud om opphold på krisesenter. For mer informasjon, se prosjektets egen nettside: www.rosa-help.no.

⁷³ Kun seks prosent hadde vært utsatt for en engangsforeteelse, mens 66 prosent hadde opplevd overgrep i over en periode på mer enn ett år.

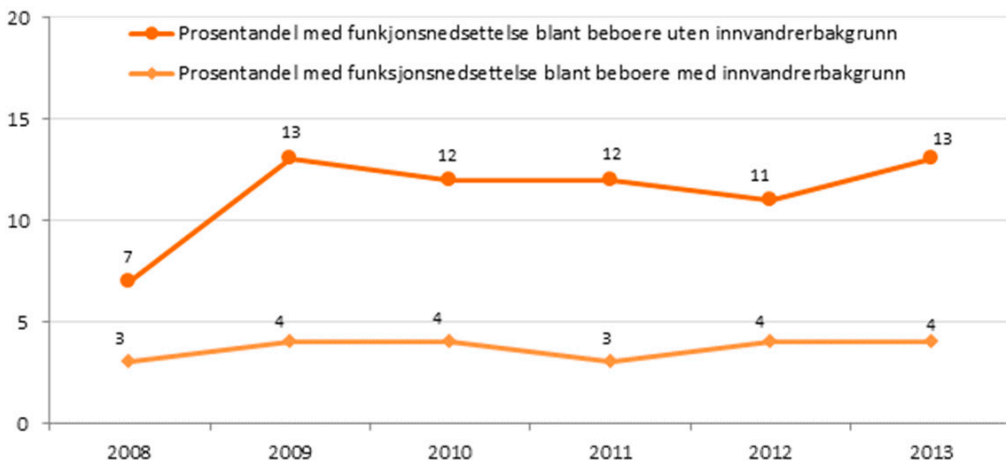
Voldsutøverene

- En større andel av beboerne med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for flere voldsutøvere, henholdsvis 18 mot åtte prosent.
- Blant beboere både med og uten innvandrerbakgrunn var voldsutøveren som regel ektefelle/samboer. Færre beboere med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for vold fra tidligere ektefelle/samboer (12 mot 17 prosent) eller kjæreste (2 mot 6 prosent). Flere beboere med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for vold fra foreldre (9 mot 6 prosent) eller annet familiemedlem (11 mot 3 prosent).⁷⁴
- 95 prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mens 15 prosent hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver.⁷⁵ Sammenlignet med beboerne uten innvandrerbakgrunn har tre prosentpoeng flere vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver.
- Voldsutøver(ne) til beboerne med innvandrerbakgrunn var sjeldnere ruspåvirket under overgrepet. Syv prosent av innvandrerbeboerne svarte at voldsutøver alltid var ruspåvirket og 21 prosent svarte at voldsutøver av og til var ruspåvirket. Blant beboerne uten innvandrerbakgrunn var andelene henholdsvis 15 og 34 prosent.

Om beboerne

- Betraktelig flere av beboerne med innvandrerbakgrunn var gift/registrert partner, mens en mye høyere andel av beboerne uten innvandrerbakgrunn levde i samboskap. Dersom man slår sammen disse kategoriene, finner vi at 65 prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn og 67 prosent av innvandrerbeboerne levde i et parforhold.
- Kun fire prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn hadde en funksjonsnedsettelse, en lavere andel enn blant beboere uten innvandrerbakgrunn (13 prosent). Dette er et mønster som går igjen over tid, noe figuren nedenfor illustrerer.

Figur 24: Prosentandel med funksjonsnedsettelse⁷⁶ blant beboerne med og uten innvandrerbakgrunn. 2008-2013.

⁷⁴ Annet familiemedlem er familiemedlemmer utenom sønn/datter og stemor/stefar. Henholdsvis en og to prosent svarte sønn/datter og stemor/stefar på spørsmål om overgriper.

⁷⁵ Det var mulig å svare både mann og kvinne dersom man hadde vært utsatt for overgrep fra flere overgripere av ulikt kjønn. Dersom vil ikke summen bli 100.

⁷⁶ Det er krisesentrenes egen vurdering som ligger til grunn for hva som regnes som en funksjonsnedsettelse.

- En langt lavere andel av innvandrerbeboerne mottok stønad/trygd/pensjon (24 prosent) sammenlignet med beboerne uten innvandrerbakgrunn (52 prosent). Videre var flere av beboerne med innvandrerbakgrunn hjemmearbeidende (22 mot 7 prosent). Totalt 30 prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn var yrkesaktive i heltid eller deltidsarbeid, mot 33 prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn.
- En større andel av beboerne med innvandrerbakgrunn enn uten hadde med seg barn til krisesentertilbudet, henholdsvis 56 mot 38 prosent.

Bistand fra krisesentertilbudene

- De aller fleste beboere får en form for bistand fra krisesentrene, men beboerne med innvandrerbakgrunn mottar oftere flere typer bistand. Det ble gitt støtte/praktisk hjelp, følge til hjelpeapparatet, barnepass, hjelp til å finne bolig, hjelp til flytting, andre tilbud til barn og bistand i form av grupper/nettverk ved en større andel av innvandreroppholdene enn øvrige opphold.
- Ved 26 prosent av førstegangsoppholdene til personer med innvandrerbakgrunn benyttet krisesentertilbudet tolk. Fem prosent hadde behov for tolk ved første opphold uten at dette ble benyttet, omtrent tilsvarende som i 2012. Blant årsaker til at tolk ikke ble brukt nevnes det at man ikke fikk tak i tolk, beboeren kom uanmeldt eller på natta, samt at familie/venner hjalp til med å oversette.

Hvilke instanser setter de i kontakt med krisesentertilbudet?

- Færre beboere med innvandrerbakgrunn (20 prosent) enn beboere uten innvandrerbakgrunn (35 prosent) oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ. Videre ble en større andel av beboerne med innvandrerbakgrunn satt i kontakt med krisesenteret av politiet (23 prosent mot 15 prosent).

Hvilke instanser får de hjelp til å komme i kontakt med?

- Det ble oftere formidlet kontakt med andre instanser i hjelpeapparatet for beboerne med innvandrerbakgrunn. Ved 83 prosent av innvandreroppholdene ble beboerne satt i kontakt med andre instanser i hjelpeapparatet, mot 72 prosent av oppholdene av personer uten innvandrerbakgrunn.
 - Beboere med innvandrerbakgrunn ble oftere enn beboere uten innvandrerbakgrunn henvist til NAV, advokat, barnevern, politi, flyktninginstans, familievernkontor og helsesøster/-stasjon. Beboere uten innvandrerbakgrunn ble oftere henvist til psykolog/psykiater.

Sikkerhetstiltak

- En større andel av beboerne med enn uten innvandrerbakgrunn oppga at forholdet var anmeldt (36 mot 29 prosent). Det var videre en noe større andel av beboerne med innvandrerbakgrunn som ikke ønsket å anmelde forholdet sammenlignet med beboere uten innvandrerbakgrunn (70 prosent mot 64 prosent).
- Ti prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn hadde voldsalarm, mot seks prosent av beboerne uten innvandrerbakgrunn.

- 14 prosent av beboerne med innvandrerbakgrunn oppga at voldsutøver var ilagt besøksforbud, omtrent tilsvarende som blant beboerne uten innvandrerbakgrunn. Av de som var utsatt for en voldsutøver uten besøksforbud svarte 19 prosent av beboere med innvandrerbakgrunn at de skulle eller vurderte å søke besøksforbud, mot 24 prosent av de uten innvandrerbakgrunn.

Hvor drar de etter oppholdet

- Både blant beboere med og uten innvandrerbakgrunn var det mest vanlig og dra tilbake til egen bolig (uten overgriper) eller til ny/annen bolig. Henholdsvis 43 og 46 prosent av oppholdene endte med et av disse alternativene. Det var også omtrent like stor andel i begge gruppene som dro tilbake til overgriper (17 og 18 prosent). En større andel av oppholdene til beboere uten innvandrerbakgrunn endte med flytting til slektninger/venner (17 prosent) sammenlignet med oppholdene til beboere med innvandrerbakgrunn (10 prosent).

4 Dagbrukere på krisesentertilbudene

I denne delen av statistikken vil opplysninger om dagbrukere være basert på det første dagsbesøket i rapporteringsåret (2013), mens dagsbesøk vil være alle dagsbesøkene som er registrert i løpet av året.

4.1 Tilbud på dagtid

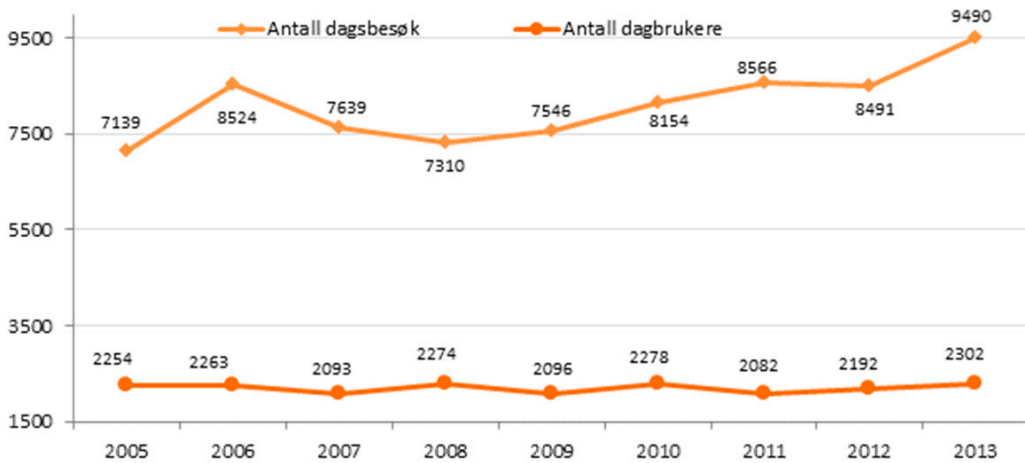
Krisesentrene gir tilbud om å komme til sentrene for samtale, rådgivning og gruppetilbud og veiledning. De som kun benytter seg av dette, kalles dagbrukere. Dette kan være personer som tidligere har bodd på krisesentertilbudet og som trenger støtte i en reetableringsfase, eller personer som kun bruker krisesentertilbudet for samtale og rådgivning.

De fleste analyser er basert på dagbrukere⁷⁷. Det vil fremgå av tekst og/eller tabell om analysen tar utgangspunkt i dagbrukere eller dagsbesøk.

4.2 Antall dagbrukere, bakgrunn og alder

I 2013 ble det registrert 9490 dagsbesøk ved krisesentertilbudene og 2302 dagbrukere. Antall dagbrukere og dagsbesøk i 2013 er det høyeste som har blitt registrert de siste åtte årene, jmfør figuren under. Av alle dagsbesøk i 2013, var det 261 tilfeller hvor personen ikke godtok registrering.

Figur 25: Oversikt over antall dagsbesøk og antall dagbrukere i perioden 2005-2013

31 prosent av dagbrukerne i 2013 hadde ikke vært i kontakt med noe krisesentertilbud tidligere. Andelen var 37 prosent i 2012.

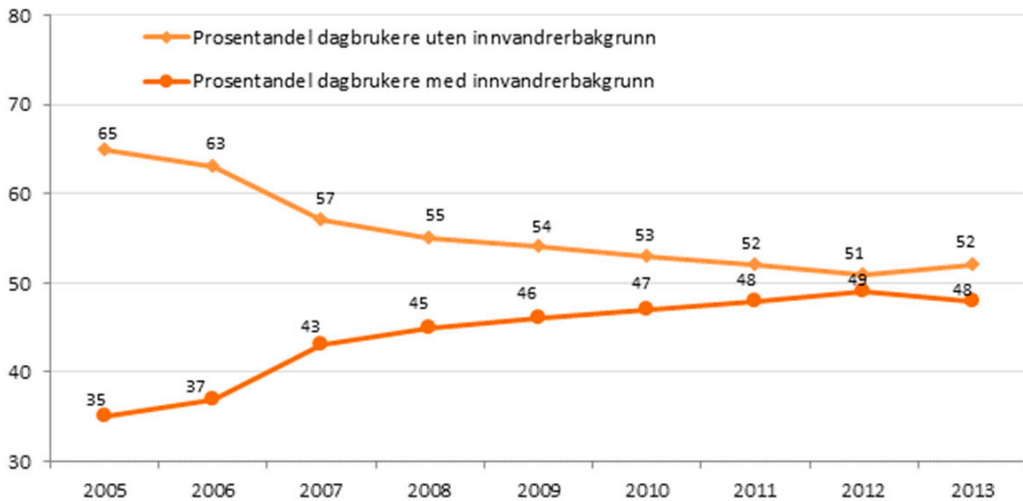
Gruppen med tidligere beboere omfatter både de som har bodd på krisesenteret der de var dagsbesøkende og/eller andre krisesenter, i løpet av 2013 eller tidligere år. 37 prosent av dagbrukerne hadde ved sitt første dagsbesøk i 2013 vært beboer på et krisesentertilbud

⁷⁷ Dagbrukere er identifisert ved å ta utgangspunkt i første dagsbesøk i registreringsåret.

tidligere.⁷⁸ Dette viser at mange beboere brukte krisesentertilbudene som en oppfølgingsinstans for samtale, råd og bistand etter at de har flyttet ut.

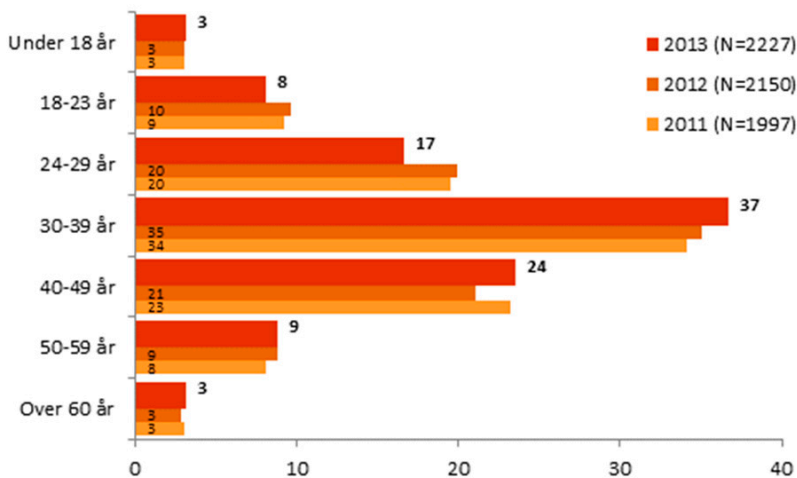
I 2013 var 52 prosent av dagbrukerne av norsk opprinnelse, mens 48 prosent hadde innvandrerbakgrunn.⁷⁹ Andelen med norsk opprinnelse har gått ned over tid, men har vært forholdsvis stabil de siste tre årene.⁸⁰

Figur 26: Prosentandel dagbrukere med og uten innvandrerbakgrunn. 2005-2013.

Aldersprofilen til dagbrukerne i 2013 var relativt lik som tidligere år. Til sammen 28 prosent av dagbrukerne var under 30 år, mens 12 prosent var over 50 år.

Figur 27: Dagbrukernes alder. 2011 - 2013. Prosent.

⁷⁸ 45 prosent av alle dagsbesøk var av en person som har vært beboer tidligere. Andelen var 53 prosent i 2012.

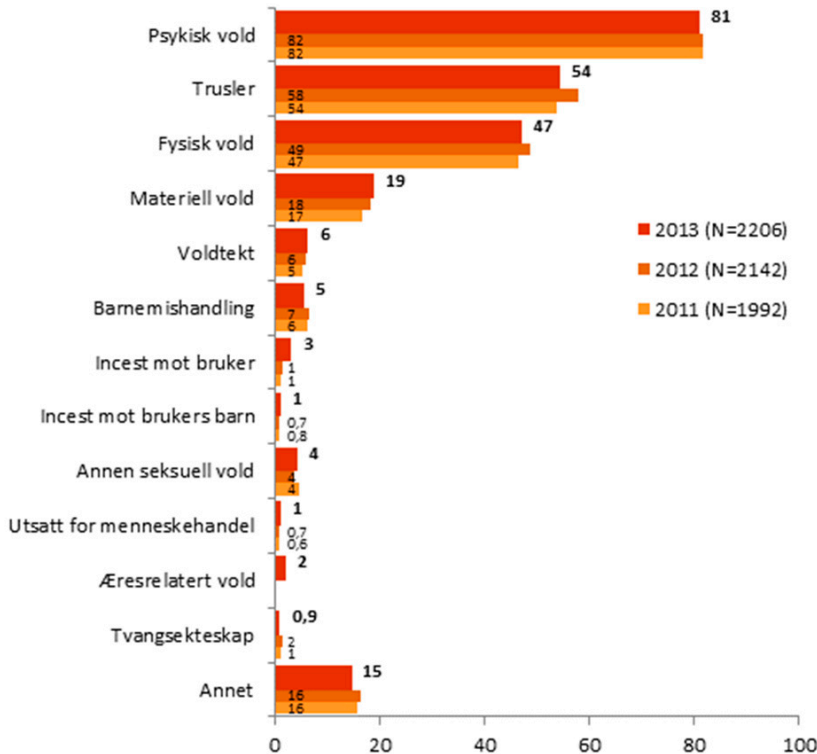
⁷⁹ Av 2253 dagbrukere. For 49 av dagbrukeren er det ikke registrert bakgrunn, eller svart "vet ikke" på spørsmålet om foreldrene er født i utlandet. Disse er ikke med i prosentberegningen.

⁸⁰ Mer om dagbrukere med innvandrerbakgrunn se kapittel 4. 9.

4.3 Volden

4.3.1 Årsak til dagsbesøk

Figur 28: Årsak til kontakt med krisesentertilbudene ved første besøk. 2011 - 2013. Prosent.

81 prosent av dagbrukerne henvendte seg til krisesentrene som følge av psykisk vold. 54 prosent hadde blitt truet, mens 47 prosent av dagbrukerne svarte at fysisk vold var årsak til at de tok kontakt. 19 prosent henvendte seg til krisesenteret på grunn av materiell vold. Seks prosent oppga voldtekt som årsak, fem prosent svarte barnemishandling, fire prosent hadde blitt utsatt for annen seksuell vold og tre prosent hadde blitt utsatt for incest.

Flere beboere (62 prosent) enn dagbrukere (47 prosent) oppga fysisk vold som årsak til henvendelsen. Når det gjelder andelen som svarte psykisk vold, var forskjellen liten. Det var også en større andel av beboerne (65 prosent) enn dagbrukerne (54 prosent) som oppga trusler som årsak.

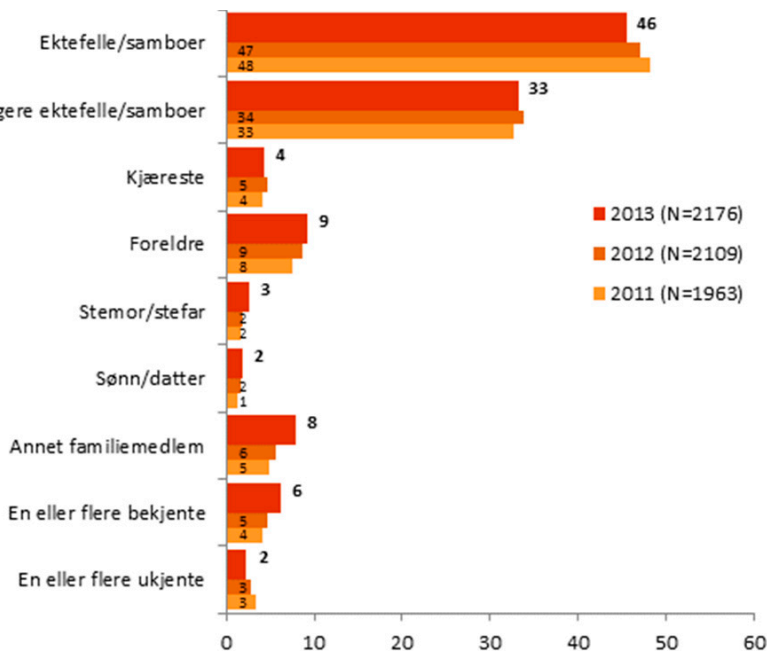
15 prosent av dagbrukerne oppga "annet" som årsak til henvendelsen. Flere spesifiserte at de var på krisesenteret for å få oppfølging. Dette kan være dagbrukere som tidligere har vært i kontakt med krisesentertilbudet, enten på telefon, som beboere eller dagbrukere tidligere år. Samlivsproblemer, konflikter, barnefordeling, rusproblematikk, praktisk hjelp, økonomisk vold og ulike typer rådgivning var andre ting som ofte ble nevnt.

4.3.2 Voldsutøverene

86 prosent av dagbrukerne var utsatt for en voldsutøver, mens 14 prosent var utsatt for to eller flere voldsutøvere, omtrent tilsvarende som i 2012.⁸¹

De fleste dagbrukerne, på samme måte som beboerne, hadde en nær relasjon til voldsutøver, som ofte var enten tidligere eller nåværende ektefelle/samboer. Blant dagbrukerne svarte 46 prosent at voldsutøveren var nåværende ektefelle/samboer, mens dette gjaldt hele 65 prosent av beboerne. Videre oppga 33 prosent av dagbrukerne at voldsutøveren var tidligere ektefelle/samboer, mens dette kun gjaldt 13 prosent av beboerne. Det var altså mer vanlig at voldsutøveren var nåværende ektefelle/samboer blant beboerne, mens dagbrukerne i større grad var utsatt for overgrep fra tidligere ektefelle/samboer.

Figur 29: Hvem var overgriper? 2011 -2013. Prosent.

De aller fleste (89 prosent) hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver. 18 prosent av dagbrukerne hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver. Denne andelen var 14 prosent blant beboerne.

Blant de som hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver, hadde en stor andel også vært utsatt for en mannlig voldsutøver. Totalt 367 svarte kvinne på spørsmål om overgriperes kjønn. Av disse har 150 også krysset av for mann, noe som betyr at de har vært utsatt for flere voldsutøvere av ulikt kjønn. 217 dagbrukere hadde kun vært utsatt for kvinnelig voldsutøver(e). 154 av disse var menn.

⁸¹ Av 2159 dagbrukere. 143 hadde ikke besvart spørsmålet.

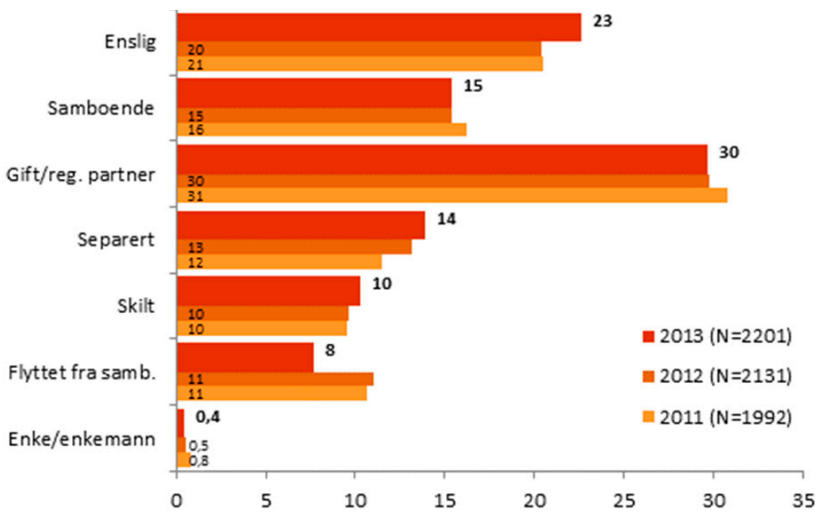
4.4 Om dagbrukerne

4.3.3 Sivilstand

Figur 30 viser dagbrukernes sivilstand. 55 prosent av dagbrukerne i 2013 var enten enslig, separert, skilt eller flyttet fra samboer eller enke/enkemann. Sammenlignet med tidligere er det få endringer.

Det var færre samboende og gifte/registrerte partnere blant dagbrukerne (45 prosent) enn beboere (66 prosent).

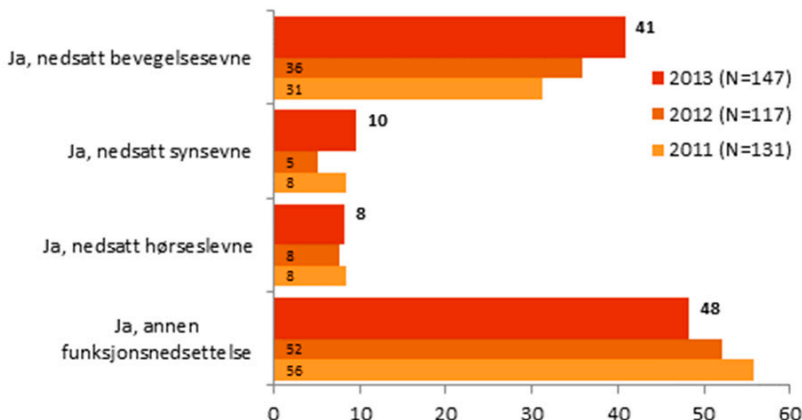
Figur 30: Dagbrukernes sivilstand. 2011 - 2013. Prosent.

4.3.4 Funksjonsnedsettelse blant dagbrukere

Syv prosent av dagbrukerne hadde en funksjonsnedsettelse, samme andel som blant beboerne og andelen har vært relativt stabil siden 2008. Av de som hadde en funksjonsnedsettelse hadde 41 prosent nedsatt bevegelsesevne, mens hovedvekten (48 prosent) hadde "annen funksjonsnedsettelse".

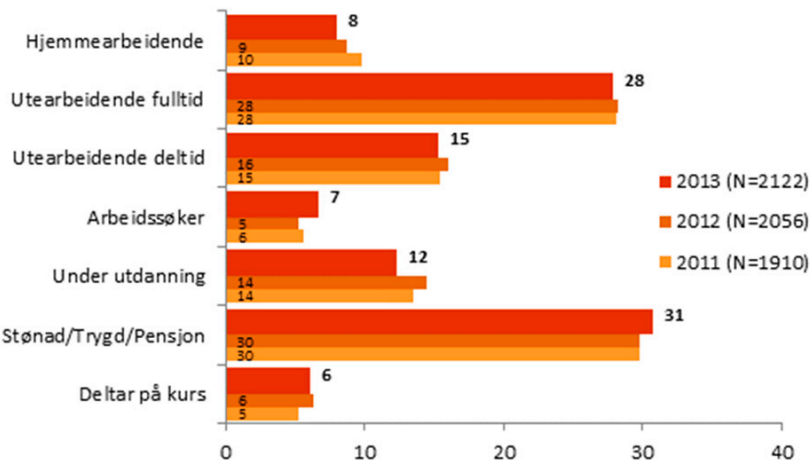
Figur 31: Funksjonsnedsettelse blant dagbrukere. Prosent av de som har en funksjonsnedsettelse. 2011-2013.

4.3.5 Dagbrukernes tilknytning til arbeidslivet

28 prosent av dagbrukerne var i fulltidsarbeid og 15 prosent i deltidsarbeid. 31 prosent gikk på stønad/trygd/pensjon, 12 prosent var under utdanning, mens syv prosent var arbeidssøkende. Seks prosent deltok på kurs.

Figur 32: Dagbrukernes tilknytning til arbeidslivet. 2011-2013. Prosent.

Tabell 32: Tilknytning til arbeidslivet blant dagbrukerne som ikke har bodd på krisesenteret tidligere sammenlignet med beboerne. 2011-2013. Prosent.

Tilknytning til arbeidslivet	Dagbrukere som ikke har bodd på et krisesenter			Beboere på krisesentrene		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Hjemmearbeidende	10	9	7	17	17	16
Utearbeidende fulltid	33	33	35	18	18	16
Utearbeidende deltid	16	17	15	14	13	15
Arbeidssøker	5	5	7	8	8	9
Under utdanning	12	13	13	11	12	12
Stønad/Trygd/Pensjon	26	25	24	34	33	34
Deltar på kurs	5	5	5	9	9	9
Antall svar (N)	1241	1295	1341	1912	1976	1960

Sammenlignet med beboerne var en større andel av dagbrukerne utarbeidende, henholdsvis 43 mot 31 prosent.

Dersom vi ser på dagbrukerne som *ikke* har vært beboere tidligere var differansen enda høyere. Halvparten av dagbrukerne som ikke hadde vært beboere var i arbeid, en andel som var høyere enn blant dagbrukerne generelt (43 prosent) og beboerne (31 prosent).

4.5 Hvem setter dagbrukerne i kontakt med krisesentertilbudet

De fleste dagbrukerne besøkte krisesentertilbudet på eget initiativ (55 prosent) eller ble satt i kontakt med tilbudet fra familie/venn/bekjent (18 prosent), et mønster vi også finner

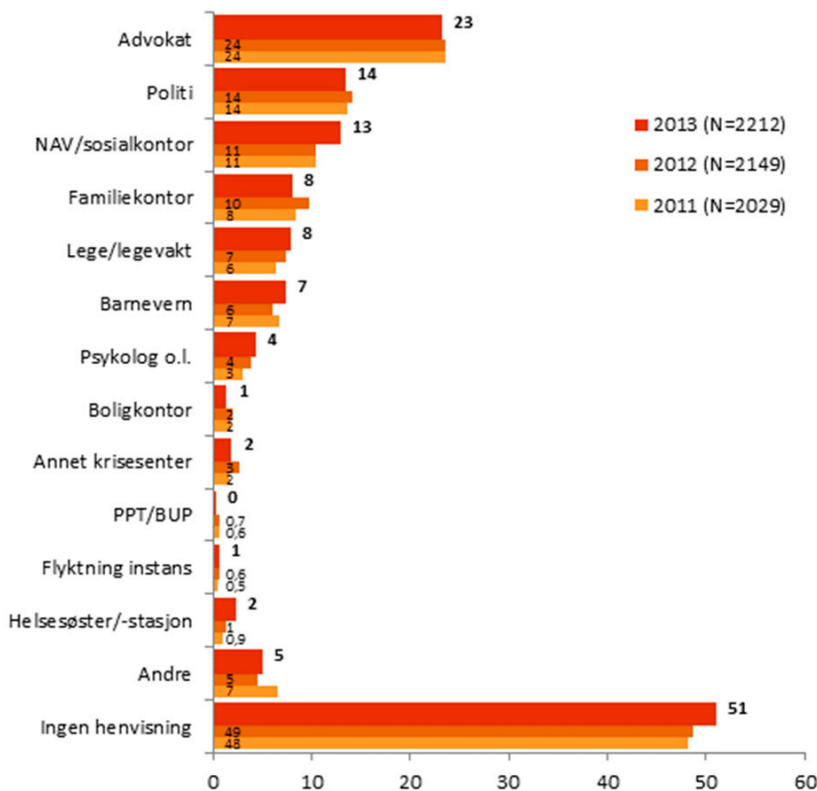
fra tidligere år. De instansene som oftest satte dagbrukere i kontakt med et krisesentertilbud var politiet (5 prosent), barnevern (3 prosent), lege/legevakt (3 prosent) eller NAV (3 prosent).⁸² Blant beboere var det mer vanlig å bli satt i kontakt med tilbudet via offentlige instanser, spesielt politiet (20 prosent).

4.6 Hjelp til å komme i kontakt med andre hjelpeinstanser

Langt færre dagbrukere enn beboere ble satt i kontakt med andre hjelpeinstanser. For 79 prosent av beboerne ble det ved første opphold formidlet kontakt til andre instanser,⁸³ mot 49 prosent av dagbrukerne.

Dagbrukerne som tidligere har vært beboere ble i mindre grad satt i kontakt med hjelpeapparatet enn øvrige dagbrukere, henholdsvis 43 mot 52 prosent. Dette kan muligens skyldes at nødvendige kontaktformidlinger ble gjort mens de var beboere. I løpet av de siste årene har det vært en svak økning i andelen dagbrukere som ikke får formidlet kontakt med andre hjelpeinstanser.

Figur 33: Formidling av kontakt til hjelpeapparatet ved første besøk. 2011 - 2013. Prosent.

⁸² Av 2302 dagbrukere (første dagsbesøk i 2013). 73 hadde ikke besvart spørsmålet om hvordan de ble henvist til krisesenteret.

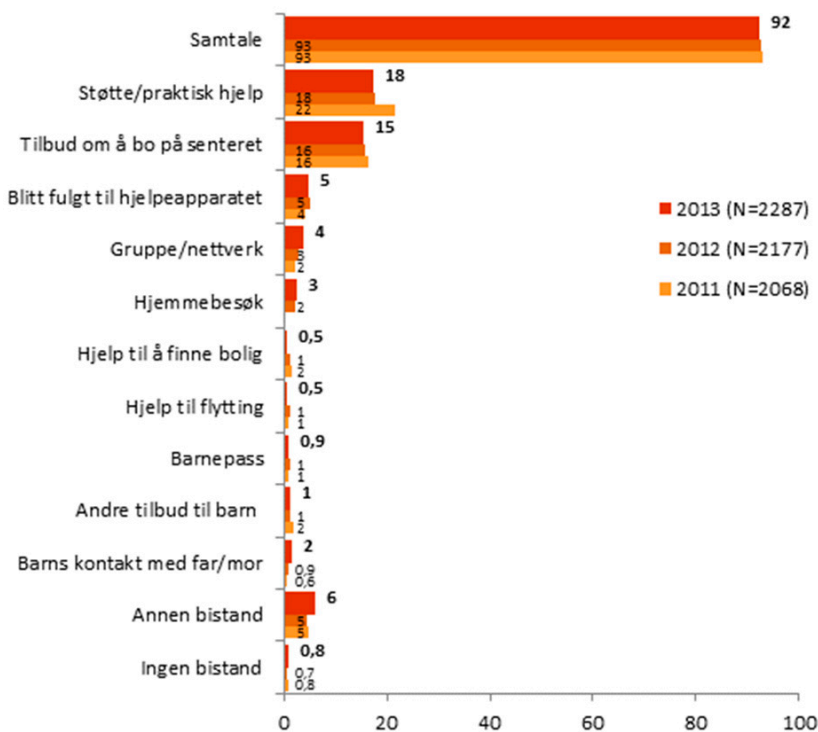
⁸³ beboerkapittelet er det vist prosentandel av alle opphold, mens det her er tatt utgangspunkt i første opphold (beboere). Prosentandelen var den samme for både beboere og opphold i 2013.

De vanligste instansene som dagbrukerne ble satt i kontakt med var advokat (23 prosent) eller politi (14 prosent). Det var også en del som ble satt i kontakt med NAV (13 prosent), familiekontor (8 prosent), lege/legevakt (8 prosent) eller barnevern (7 prosent). Tallene er forholdsvis stabile sammenlignet med tidligere år.

4.7 Bistand fra krisesentertilbudet

Dagtilbudet handler i stor grad om å kunne komme for samtale, råd og veiledning. Det er derfor ikke overraskende at 92 prosent av dagbrukerne fikk bistand i form av samtaler. Etter samtale, er støtte/praktisk hjelp den bistanden som oftest blir gitt. 18 prosent mottok slik bistand i 2013. Figuren viser videre at 15 prosent av dagbrukerne fikk tilbud om å bo på krisesenteret. Det har kun vært mindre endringer over tid.

Figur 34: Bistand fra krisesentertilbudet ved første besøk. 2011-2013. Prosent

Dagbrukerne ser ut til å ha et mindre omfattende hjelpebehov, sammenlignet med beboere. Vi finner blant annet at bistand i form av støtte/praktisk hjelp var mer vanlig blant beboerne, hvor dette ble gitt ved 59 prosent av førstegangsoppholdene. Det ble også oftere gitt følge til hjelpeapparat ved første opphold (34 prosent)⁸⁴ enn det som var tilfelle ved første dagsbesøk (5 prosent). Det er et generelt mønster at bistand utover samtale oftere ble gitt ved opphold enn dagsbesøk.

⁸⁴ Prosent av førstegangsopphold (beboere). I beboerkapittelet er det vist prosenter av alle opphold.

En høyere andel av dagbrukerne som tidligere hadde vært beboere mottok støtte og praktisk hjelp (29 prosent) sammenlignet med øvrige dagbrukere (11 prosent). En høyere andel av dagbrukerne som *ikke* hadde bodd ved et krisesenter tidligere fikk botilbud (18 mot 11 prosent) og samtaler (97 mot 85 prosent).

Seks prosent av dagbrukerne hadde fått "annen" bistand. I de åpne kommentarene var det mange som skrev at dagbrukeren hadde benyttet seg av ulike typer oppfølging, råd og veiledning, parsamtaler, barnesamtaler, samt hjelp til utfylling av skjema/søknader.

I 2013 ble det for første gang i dagbrukerskjema stilt spørsmål om den besøkende hadde fått utarbeidet forskriftshjemlet individuell plan. Ved 214 av dagsbesøkene⁸⁵ (3 prosent) hadde dagbrukeren fått utarbeidet en slik forskriftshjemlet individuell plan.

4.8 Mannlige dagbrukerne

Av de 2302 dagbrukerne i 2013 var det 247 menn, noe som utgjør elleve prosent. Elleve prosent av mennene var under 18 år, mens dette kun gjaldt to prosent av kvinnene. Aldersprofilen til de mannlige brukerne er altså annerledes enn for kvinner. Tidligere har det vært avdekket at enkelte krisesentertilbud har fylt ut egne skjema for barn, noe som er i strid med gitte instruksjoner. Noen av mennene *kan* derfor være barn i følge med mor. Det er ikke mulig å identifisere hvilke dette i så fall gjelder, og derfor er alle skjema med i statistikken for dagbrukere. I 2011 var 17 prosent av mennene under 18 år, noe som kan tyde på at problemet har blitt mindre over tid.

4.9 Dagbrukere med innvandrerbakgrunn

Andel

- I 2013 hadde 48 prosent av dagbrukerne innvandrerbakgrunn.⁸⁶ Andelen har vært relativt stabil de siste tre årene. Hvis man ser på gruppen som kun benytter dagtilbudet (som ikke har bodd på et krisesentertilbud tidligere), var andelen med innvandrerbakgrunn noe lavere. I denne gruppen utgjør etnisk norske 60 prosent, mens 40 prosent hadde innvandrerbakgrunn.
- Det er blant dagbrukere med innvandrerbakgrunn vi finner den største andelen som har bodd på et krisesentertilbud tidligere, hele 48 prosent, mot 27 prosent av de etnisk norske dagbrukerne.
- Andelen med norsk bakgrunn var høyere blant dagbrukerne (52 prosent) enn blant beboerne (34 prosent). En mulig forklaring kan være at de uten innvandrerbakgrunn i større grad kjenner til at krisesentertilbudene også kan brukes som rådgivningsinstans. Språkbarrierer kan i tillegg gjøre det vanskelig for kvinner med innvandrerbakgrunn å benytte rådgivningstilbudet. Krisesentertilbudene har ellers rapportert om at brukere uten innvandrerbakgrunn i mange tilfeller har et større nettverk av personer de kan få hjelp og overnatting hos. De har derfor ikke samme behov for botilbud i forbindelse med overgrep/brudd, men benytter i stedet samtaletilbudet.

⁸⁵ Ved 7695 av dagsbesøkene var spørsmålet om individuell plan besvart. Ved 1481 besøk var det ikke svart på dette spørsmålet.

⁸⁶ Av 2253 dagbrukere. For 49 av dagbrukeren er det ikke registrert bakgrunn, eller svart "vet ikke" på spørsmålet om foreldrene er født i utlandet. Disse er ikke med i prosentberegningen.

Kjønn og alder

- Dagbrukere med innvandrerbakgrunn var gjennomgående yngre enn dagbrukere uten innvandrerbakgrunn, på samme måte som for beboerne. 34 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn og 22 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn var under 30 år.

Volden

- Dagbrukere både med og uten innvandrerbakgrunn henvendte seg som oftest til krisesentertilbudene på grunn av psykisk vold, trusler eller fysisk vold. Færre beboere med innvandrerbakgrunn enn uten henvendte seg som følge av psykisk vold (75 mot 86 prosent).
 - Fire prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn henvendte seg på grunn av æresrelatert vold. To prosent oppga at årsaken var tvangsekteskap, og to prosent var utsatt for menneskehandel.

Voldsutøverne

- 16 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for to eller flere voldsutøvere. Dette gjaldt 13 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.
- En større andel av dagbrukerne med enn uten innvandrerbakgrunn oppga at voldsutøveren var ektefelle/samboer, henholdsvis 52 mot 40 prosent. En litt lavere andel av beboerne med innvandrerbakgrunn enn uten hadde vært utsatt for vold fra tidligere ektefelle/samboer (31 mot 35 prosent), kjæreste (2 mot 6 prosent), foreldre (8 mot 11 prosent), samt en eller flere bekjente (4 mot 8 prosent).
- 16 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn og 20 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en kvinnelig voldsutøver. 91 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn hadde vært utsatt for en mannlig voldsutøver, mot 87 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.

Om dagbrukerne

- 52 prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn var gift eller samboende, mot 48 prosent av dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.
- En lavere andel av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn hadde en funksjonsnedsettelse (4 prosent) sammenlignet med dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn (9 prosent), på samme måte som for beboerne.
- Færre dagbrukere med enn uten innvandrerbakgrunn var yrkesaktive (38 mot 48 prosent) eller mottok stønad/trygd/pensjon (26 mot 35 prosent). Blant dagbrukerne med innvandrerbakgrunn var det noe vanligere å være hjemmearbeidende, arbeids søker eller kursdeltager sammenlignet med dagbrukerne uten innvandrerbakgrunn.

Bistand fra krisesentertilbudene

- Omtrent alle dagbrukerne både med og uten innvandrerbakgrunn fikk en form for bistand fra krisesentertilbudet. En større andel av dagbrukerne med enn uten innvandrerbakgrunn fikk støtte/praktisk hjelp (23 mot 13 prosent), mens en lavere andel fikk samtaletilbud (89 mot 96 prosent).

- Åtte prosent av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn benyttet tolk første gang de besøkte krisesentertilbudet, mens syv prosent hadde behov for tolk uten at dette ble benyttet.⁸⁷ De vanligste årsakene til at tolk ikke ble benyttet var at besøket skjedde uanmeldt/uten avtale, at venner/familie oversatte eller at man ikke fikk tak i tolk.

Hvilke instanser setter de i kontakt med krisesentertilbudet?

- En litt lavere andel av dagbrukerne med innvandrerbakgrunn enn uten oppsøkte krisesentertilbudet på eget initiativ (51 mot 59 prosent).

Kontaktformidling til hjelpeinstanser

- Dagbrukere med innvandrerbakgrunn ble litt oftere satt i kontakt med hjelpeapparatet enn dagbrukere uten innvandrerbakgrunn, henholdsvis 53 prosent mot 45 prosent.

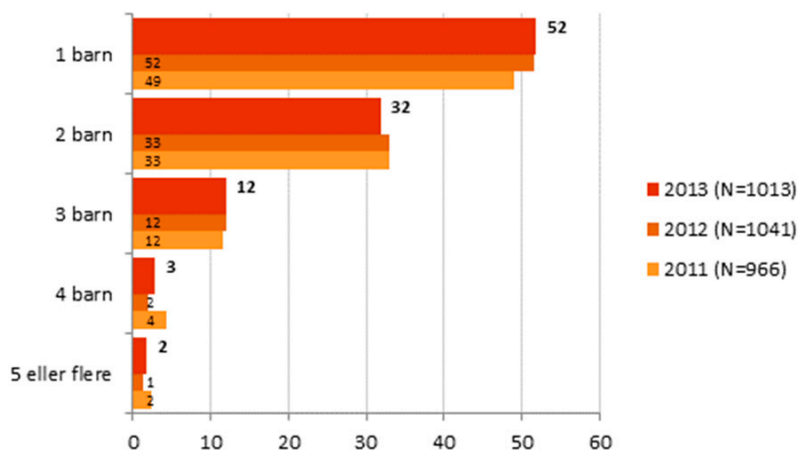
⁸⁷ Av 1075 dagbrukere. Åtte hadde ikke besvart spørsmålet.

5 Barn på krisesentertilbudene

Barn i følge med mor/far har alltid vært en sentral brukergruppe av krisesentertilbudene. Krisesenterloven gir barn status som selvstendige brukere (§1). Kommunen skal ivareta barn i krisesentertilbudet tilpasset deres særlige behov. Det gjelder både deres behov som barn generelt og som barn med erfaringer fra vold.

1746⁸⁸ barn oppholdt seg på krisesentrene sammen med en omsorgsperson i 2013. Antall barn var 1763 i 2012 og 1725 i 2011. Halvparten av beboerne hadde med seg barn da de besøkte krisesentertilbudet for første gang. Andelen har ikke endret seg nevneverdig de siste årene.

Figur 35: Prosentandel antall barn som beboerne hadde med ved første opphold, 2011 - 2013. Prosent.

52 prosent hadde med seg ett barn til krisesentertilbudet, mens 32 prosent hadde med to barn og 17 prosent hadde med tre barn eller flere. Sammenlignet med tidligere år er fordelingen relativt lik.

5.1 Antall overnattingsdøgn for barn

Totalt ble det registrert 2123 opphold av barn i 2013. Et opphold for barn varte i gjennomsnitt 28 døgn, tilsvarende som for voksne beboere.

Tabell 33 viser antall overnattingsdøgn for barn fra 2011 til 2013. Gjennomgangen av registreringene over tid har vist at det ikke alltid er en konsekvent føring av barn og barne-døgn.⁸⁹ Tallene som omhandler barn bør derfor tolkes som et anslag.

⁸⁸ Tallet på antall barn er funnet ved å summere opp antall barn som var med beboere som hadde førstegangsopphold på senteret. Siden det ikke er gitt at en beboer har med seg samme antall barn for hvert opphold, er dette kun minimum antall barn som har vært på sentrene. Totalt antall registrerte barneopphold er 2123.

⁸⁹ I noen tilfeller er det ført opp barn på beboerskjema uten at det er registrert overnattingsdøgn for disse, og i andre tilfeller er det registrert overnattingsdøgn for barn uten at det er oppgitt hvor mange som er med til senteret.

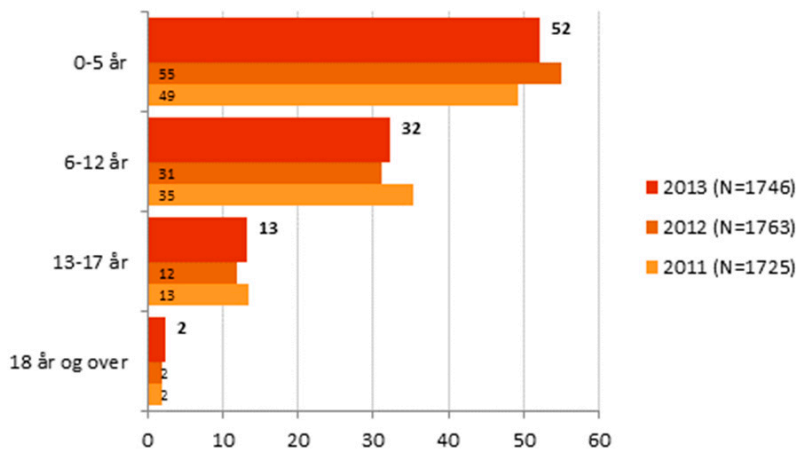
Tabell 33: Oversikt over antall overnattingsdøgn barn

År	Antall barnedøgn
2013	59969
2012	66130
2011	61095

5.2 Barnas alder

Figuren nedenfor viser fordelingen av barn i ulike aldersgrupper ved beboerens første opphold på krisesentertilbudene i 2011- 2013. I figuren er barna analyseenhet.

Figur 36: Barnas alder ved første opphold på krisesentertilbudene. 2011-2013. Prosent.

Alderssammensetningen blant barna har vært ganske stabil over tid. 52 prosent av barna var fem år eller yngre, mens ca. en av tre var i alderen seks til tolv år.

5.3 Bekymringsmelding til barnevern

Ansatte i krisesentertilbudet er pålagt å være oppmerksomme på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten. De har en plikt til, på eget initiativ, å gi opplysninger til barneverntjenesten når et barn blir mishandlet i hjemmet, det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker (§ 6).

For beboere som har barn under 18 år (enten med på senteret eller hjemmeboende), ble det sendt bekymringsmelding til barnevernet ved 24 prosent av førstegangsoppholdene. I 48 prosent av tilfellene var barnevernet allerede involvert. For 33 prosent av beboerne ble det ikke sendt bekymringsmelding til barnevernet og barnevernet var heller ikke involvert.

⁹⁰ Andelen er tilsvarende som i 2011, men fire prosentpoeng høyere enn i 2012.

⁹⁰ 28 av førstegangsoppholdene hvor det ikke er notert at beboeren hadde barn under 18 år er det likevel svart på spørsmålet om bekymringsmelding. Disse er ekskludert fra analysen. På til sammen 1049 skjema med barn under 18 år er spørsmålet om bekymringsmelding besvart. Nytt fra 2013 er mulighet for å sette flere kryss på spørsmålet dersom man både har sendt bekymringsmelding samtidig som barnevernet allerede er involvert.

I følge lovens forarbeider trer opplysningsplikten i kraft når et barn flytter tilbake til voldsutøver(ne) etter opphold i krisesentertilbudet, og det er risiko for at barnet kommer til å bli utsatt for vold, eller være vitne til vold mellom foreldrene.

Til sammen 200 beboere med barn under 18 år dro tilbake til overgriper etter sitt første opphold på krisesentertilbudet. For 89 (47 prosent) av disse beboerne ble det sendt bekymringsmelding til barnevernet. For 65 av beboerne (34 prosent) var barnevernet allerede involvert. For de resterende 50 beboerne (26 prosent), som til sammen hadde 82 barn under 18 år, ble det ikke sendt opplysninger til barnevernet i samsvar med lovens krav.⁹¹ I 2012 var tilsvarende tall 42 beboere (22 prosent) med 70 barn under 18 år.

5.4 Dagbrukere med barn

57 prosent av dagbrukerne i 2013 hadde hjemmeboende barn.⁹² 53 prosent hadde ett eller flere hjemmeboende barn under 18 år, mens syv prosent hadde hjemmeboende barn over 18 år. Det var ingen nevneverdige forskjeller sammenlignet med 2012. Til sammen hadde dagbrukerne 218 hjemmeboende barn over 18 år og 2123 hjemmeboende barn under 18 år.

Blant dagbrukere som hadde barn under 18 år, ble det ved åtte prosent av førstegangsbesøkene sendt bekymringsmelding til barnevernet, mens barnevernet allerede var involvert i 40 prosent av tilfellene.⁹³ I 55 prosent av tilfellene ble det ikke sendt bekymringsmelding til barnevernet, og barnevernet var heller ikke involvert fra før.

⁹¹ For ti av de 200 kvinnene var det ikke svart på spørsmålet om bekymringsmelding til barnevernet.

⁹² Av 2250 dagbrukere. 52 hadde svart "vet ikke" på spørsmålet om dagbrukeren hadde hjemmeboende barn, og er ikke med i prosenteringen.

⁹³ 1194 dagbrukere hadde barn under 18 år, av disse var det i 34 tilfeller ikke svart på spørsmålet om bekymringsmelding. Nytt i 2013 er muligheten for flere kryss på spørsmålet dersom man både har sendt bekymringsmelding samtidig som barnevernet allerede var involvert. Derfor vil summen overstige 100.

Referanser

Hirsch, Agnes Aaby og Elisabeth Nørgaard (2008): Rapportering fra krisesentrene i 2007. Rapporter 2008/34, Statistisk sentralbyrå.

Jonassen, Wenche (2004): Krisesentrene 2003. En kommentert statistikk. Notat nr. 1/2004. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Jonassen, Wenche (2005): Krisesenterstatistikk 2004. Notat nr. 1/2005. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.

Kleven, Laila og Sandra Lien (2007): Rapportering fra krisesentrene i 2006. Rapporter 2007/32, Statistisk sentralbyrå.

Lien, Sandra og Elisabeth Nørgaard (2006): Rapportering fra krisesentrene 2005. Rapporter 2006/25, Statistisk sentralbyrå.

Nersund, Ranita Larsen og Govasmark, Hege (2009): Rapportering fra krisesentrene 2008. Sentio Research Norge.

Nersund, Ranita Larsen og Govasmark, Hege (2010): Rapportering fra krisesentrene 2009. Sentio Research Norge.

Nersund, Ranita Larsen og Govasmark, Hege (2011): Rapportering fra krisesentrene 2010. Sentio Research Norge.

Nersund, Ranita Larsen og Govasmark, Hege (2012): Rapportering fra krisesentrene 2011. Sentio Research Norge.

Nersund, Ranita Larsen og Govasmark, Hege (2013): Rapportering fra krisesentrene 2012. Sentio Research Norge.

Krisesentersekretariatet (2011): Bistand og trygge oppholdssteder for kvinner utsatt for menneskehandel. ROSA årsrapport 2011 (reetablering, oppholdssteder, sikkerhet, assistanse).

Krisesentersekretariatet (2012): Bistand og trygge oppholdssteder for kvinner utsatt for menneskehandel. ROSA årsrapport 2012 (reetablering, oppholdssteder, sikkerhet, assistanse).

Krisesenterloven Ot.prp.nr.96 "Om lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova)".

Vedlegg

A. Kontroll og revisjon av datamaterialet

Hvert skjema har et unikt skjemanummer som testes inn på web når skjemaet registreres. Dette gjøres for at det skal være en link mellom det fysiske papirskjemaet og det skjemaet som registreres på web. På denne måten har det vært mulig å avdekke feilkilder i datamaterialet, som for eksempel at samme skjema registreres flere ganger. Krisesentertilbudene har også hatt mulighet til melde registreringsfeil ved å oppgi hvilket skjema-nummer feilen gjelder, slik at det kunne rettes i etterkant.

Rådata for dagbrukere og beboere ble gjennomgått etter fristen for å registrere skjema på web. Det ble først og fremst undersøkt om noen skjemanummer var registrert mer enn en gang i datasettet. Det viste seg å være en god del dobbeltregistreringer, og ved identiske registreringer ble den ene slettet. Det var også tilfeller hvor det både var registrert et ferdig utfylt skjema, samt et som var halvt utfylt med samme skjemanummer. Skjemaet som var fullført ble da beholdt. I tilfeller hvor det ikke var åpenbart hva som var skjedd, for eksempel når samme skjemanummer var registrert to ganger med ulike svar på spørsmålene, ble det tatt direkte kontakt med sentrene for å avdekke årsaken. I tilfellene der vi ikke fikk en oppklaring, er begge registreringer beholdt når de var ulike, da det antas at det dreier seg om ulike besøk/opphold. I øvrige tilfeller der registreringene var svært like, ble det skjemaet som var mest fullført eller sist registrert beholdt. Det ble også foretatt endringer i datamaterialet etter tilbakemelding fra krisesentertilbudene om feilregistreringer eller konkrete skjema som skulle slettes. Til sammen ble 163 dagbrukerregistreringer og 88 beboerregistreringer slettet. Det er altså fremdeles rom for å bedre rutineene ved en del krisesentertilbud når det gjelder dataregistreringen. På skjema om tilbudenes organisering, kapasitet og fasiliteter ble det foretatt korrigeringer av åpenbare feil, der noen eksempelvis hadde skrevet årsverk i prosent i stedet for antall.

Alle sentrene fikk tilsendt en senterrapport for sine registreringer av 2013-skjema, med frist til å melde tilbake om eventuelle feil. Ingen ytterligere feilkilder ble meldt inn til oss i etterkant av utsendelsen av senterrapporten.

B. Beregning av overnattingsdøgn

Antall overnattingsdøgn og lengde på opphold ved krisesentertilbudene

Ved beregning av døgn har vi, som ved tidligere år, basert dette på utflyttingsdato minus ankomstdato. I 2011 ble det lagt til et spørsmål om overnattingsdøgn som baserte seg på krisesentertilbudets egne beregninger. Dette ga to muligheter til å kontrollere denne variabelen. I 2013 er det som i 2012 og 2011 tatt utgangspunkt i senterets egne beregninger av døgn der det har vært mangelfulle eller motstridende utfyllinger av dato. Det ble også sendt mail til elleve senter med spørsmål om oppklaring i store avvik mellom egenberegning av døgn i skjemaet og beregningen basert på datoer.

En oversikt over andre revideringer av datoer er gitt nedenfor:

21 registreringer har oppgitt dato for utflytting i 2014. 13 av disse hadde også ankomstdato i 2014 på datoer vi ikke har kommet til enda, og årstall antas her å være 2013. 8 av disse hadde ankomstdato i 2013 og det er sannsynligvis beboere som har bodd over årsskiftet. For disse settes dato for utflytting til 31.12.13.

31 registreringer har ankomst og utflytting på samme dag. Dette settes til 1 døgn jamfør tidligere års prosedyrer.

C. Person versus opphold/besøk

For å skille mellom person versus opphold/besøk blant beboere, er det tatt utgangspunkt i spørsmålet om det er beboerens første opphold ved krisesentertilbudet i 2013. Ved 2457 opphold har beboeren godtatt registrering, og av disse mangler 69 skjema opplysninger om dette.

Skillet mellom personer og opphold blant beboere er basert på samme prosedyre som i 2012, 2011, 2010, 2009, 2008 og 2007 for at data skal være sammenlignbar. Ved å benytte denne metoden må man imidlertid være oppmerksom på at personer som bor på flere krisesenter i løpet av samme år vil bli registrert som flere personer, en for hver gang det er et førstegangsopphold. Person må således tolkes som individer som oppholder seg på det aktuelle krisesenteret for første gang. Dette innebærer at alle krisesentertilbudene får med sine førstegangsopphold som personer. I 92 tilfeller er det krysset av for både førstegangsopphold ved dette krisesentertilbudet og at de har vært beboer på et annet krisesentertilbud i samme år.

For å skille mellom person versus besøk blant dagbrukere, er det benyttet et konkret spørsmål om de har vært dagbruker ved det aktuelle krisesentertilbudet tidligere i 2013. De som ikke har vært i kontakt med et krisesentertilbud tidligere, samt de som har vært i kontakt med et krisesentertilbud tidligere, men ikke har vært dagbrukere ved det aktuelle krisesentertilbudet tidligere i 2013, blir regnet som individer i dagbrukerstatistikken.

Ved 9229 av besøkene har dagbrukeren godtatt å bli registrert. Ved 105 av disse tilfellene er det svart at man ikke vet om dagbrukeren har vært i kontakt med dette eller annet krisesentertilbud tidligere. Til sammen har 2302 besøkt senteret for første gang i registreringsåret og regnes således som personer i statistikken. På samme måte som for beboere vil hvert førstegangsbesøk på ett krisesentertilbud telles med som personer. Det er imidlertid kun 12 av dagbrukerne med førstegangsbesøk som har oppsøkt andre krisesentertilbud.

D. Beboere og dagbrukere på krisesentrene i 2013

Tabell 34: Oversikt over dagbrukere og beboere på krisesentrene i 2013. Tall er hentet fra individskjema.

	Antall overnattingdøgn kvinne	Antall overnattingdøgn mann	Antall overnattingsdøgn ubesvart kjønn	Antall overnattingsdøgn barn	Antall opphold kvinner	Antall opphold menn	Antall opphold med ubesvart kjønn eller ikke godtatt registrering	Antall opphold med barn	Antall dagbrukere (første dagsbesøk)	Antall dagsbesøk
Alta krisesenter	433	1	1	453	22	1	1	11	24	73
Asker og Bærum krisesenter	2155	146	33	1010	51	8	2	25	76	155
Betzy, Drammensregionens interkommunale krisesenter	1984	139	33	1115	88	5	6	47	87	139
Eva krisesenter, Halden	431	0	160	365	19	0	9	9	4	19
Follo krisesenter	1640	98	23	1924	86	5	3	39	123	458
Gjøvik krisesenter	1046	0	129	955	31	0	5	17	17	45
Glåmdal krisesenter IKS	1078	74	0	568	30	5	0	14	26	78
Gudbrandsdal krisesenter	1272	0	4	711	28	0	4	14	26	75
Harstad krisesenter	444	0	0	531	22	0	0	13	26	72
Hønefoss krisesenter	2086	673	4	3071	50	11	2	29	63	121
Indre Østfold krisesenter	2489	0	26	1475	68	0	9	29	48	227
Kongsberg krisesenter	697	0	22	638	24	0	4	15	20	66
Krise- og incestsenteret for Fredrikstad og Hvaler	2009	298	179	1066	42	10	7	25	61	468
Krisesenter i Moss og omegn IKS	1467	0	0	835	47	0	0	23	64	243
Krisesenter Vest IKS avd Hauge-sund	875	2	3	1499	32	1	3	17	13	20
Krisesenter Vest IKS avd Stord	642	0	0	1291	23	0	0	11	8	43
Krisesenter Vesterålen	474	1	2	614	18	1	2	10	13	20
Krisesenteret for Bergen og omegn	2271	608	105	2436	88	8	7	53	27	93
Krisesenteret for kvinner, Tromsø	559	14	4	119	18	1	3	9	12	22
Krisesenteret i Salten	1290	0	64	1069	34	0	5	18	63	266
Midt-Troms krisesenter	29	1	0	46	8	1	0	3	17	24
Molde og omegn krisesenter	1608	97	0	1247	39	2	0	20	65	289
Mosjøen krisesenter	1236	0	0	1405	27	0	0	7	23	152

Fortsettelse tabell 34

	Antall overnattingsdøgn kvinne	Antall overnattingsdøgn mann	Antall overnattingsdøgn ubesvart kjønn	Antall overnattingsdøgn barn	Antall opphold kvinner	Antall opphold menn	Antall opphold med ubesvart kjønn eller ikke godtatt registrering	Antall opphold med barn	Antall dagbrukere (første dagsbesøk)	Antall dagsbesøk
Narvik og omegn krisesenter	613	2	0	340	25	1	0	11	19	147
Norasenteret IKS	1015	61	3	1224	22	2	1	15	22	28
Nordmøre krisesenter, Kristiansund	882	1	0	937	35	1	0	13	35	207
Nord-Trøndelag krisesenter	868	0	3	1078	33	0	3	23	14	18
Orkdal og omegn krisesenter	644	0	0	1181	32	0	0	12	10	14
Rana krisesenter	149	195	65	583	12	3	3	9	12	37
Romerriktet krisesenter	3251	5	0	3313	131	1	0	75	21	110
Samisk krisesenter, Karasjok	0	0	32	0	0	0	6	6	0	3
Sarpsborg krisesenter	2315	2	134	1991	50	1	12	36	25	44
Sogn og Fjordane krisesenter	1958	15	0	1887	63	2	0	40	41	302
Stavanger krisesenter	4491	400	41	3047	163	21	15	84	127	685
Stiftelsen Hallingdal Krisesenter	655	128	0	403	25	5	0	7	37	61
Stiftelsen Hamar Krisesenter	1065	80	0	1308	60	3	0	39	46	111
Stiftelsen Oslo krisesenter	6367	316	208	6150	316	11	16	160	504	2572
Sunnmøre - Krisesenter for menn	0	8	0	0	0	2	0	0	2	2
Sør-Helgeland krisesenter	33	3	0	6	3	1	0	2	7	65
Telemark krisesenter, Skien	1169	46	2	1224	53	3	2	35	41	114
Trondheim krisesenter	2624	25	19	1758	71	2	14	44	46	52
Vest-Agder krisesenter, Kristiansand	4189	23	0	2598	101	4	0	51	123	222
Vest-Finnmark krisesenter	213	0	0	116	7	0	0	3	12	18
Vestfold krisesenter, Tønsberg	4031	216	3	3379	101	9	1	52	158	832
Voss krisesenter	180	33	2	21	7	1	2	2	7	119
Østre-Agder krisesenter	1984	143	2	1685	68	4	2	31	77	435
Ålesund og omegn krisesenter	819	0	182	1297	30	0	16	23	10	124
Totalt	67730	3854	1488	59969	2303	136	165	1231	2302	9490

Til sammen 46 krisesentertilbud for kvinner og 42 krisesentertilbud for menn leverte samleskjema for 2013. Det betyr at alle tilbud til kvinner som denne statistikken er basert på har levert samleskjema. Tilbudene som ikke leverte samleskjema for menn oppga at de ikke hadde et eget tilbud til menn. Dersom menn tok kontakt med disse krisesentertilbudene ble de hovedsakelig henvist videre til andre krisesentertilbud som det var etablert en avtale med. Nedenfor er en oversikt over hvilke tilbud som har levert samleskjema for kvinner og menn.

Tabell 35: Oversikt over leverte samleskjema 2013:

	Levert samleskjema for tilbud kvinner	Levert samleskjema for tilbud menn
Alta krisesenter	X	X
Asker og Bærum krisesenter	X	X
Krisesenteret for Bergen og omegn	X	X
Betzy, Drammensregionens interkommunale krisesente	X	X
Krisesenteret i Salten	X	X
Eva krisesenter, Halden	X	X
Follo krisesenter	X	X
Krise - og incestsenteret for Fredrikstad og Hvale	X	X
Gjøvik krisesenter	X	X
Glåmdal krisesenter IKS	X	X
Gudbrandsdal krisesenter	X	X
Stiftelsen Hallingdal Krisesenter	X	X
Stiftelsen Hamar Krisesenter	X	X
Harstad krisesenter	X	X
Krisesenter Vest IKS avd Haugesund	X	X
Hønefoss krisesenter	X	X
Indre Østfold krisesenter	X	
Kongsberg krisesenter	X	X
Midt-Troms kisesenter	X	X
Molde og omegn krisesenter	X	X
Mosjøen krisesenter	X	X
Krisesenter i Moss og omegn IKS	X	
Narvik og omegn krisesenter	X	X
Norasenteret IKS	X	X
Nordmøre krisesenter, Kristiansund	X	X
Nord-Trøndelag krisesenter	X	
Orkdal og omegn krisesenter	X	X
Stiftelsen Oslo krisesenter	X	X
Rana krisesenter	X	X
Romerriket krisesenter	X	X

Fortsettelse tabell 35

	Levert samleskjema for tilbud kvinner	Levert samleskjema for tilbud menn
Samisk krisesenter, Karasjok	X	X
Sarpsborg krisesenter	X	X
Sogn og Fjordane krisesenter	X	X
Stavanger krisesenter	X	X
Krisesenter Vest IKS avd Stord	X	
Sør-Helgeland krisesenter	X	X
Telemark krisesenter, Skien	X	X
Krisesenteret for kvinner, Tromsø	X	X
Trondheim krisesenter	X	X
Vest-Agder krisesenter, Kristiansand	X	X
Krisesenter Vesterålen	X	X
Vest-Finnmark krisesenter	X	X
Vestfold krisesenter, Tønsberg	X	X
Voss krisesenter	X	X
Sunnmøre - Krisesenter for kvinner	X	
Sunnmøre - Krisesenter for menn		X
Østre-Agder krisesenter	X	X

E. Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova)

§ 1. Formålet med lova

Formålet med denne lova er å sikre eit godt og heilskapleg krisesentertilbod til kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar.

§ 2. Krav til krisesentertilbodet

Kommunen skal sørge for eit krisesentertilbod som skal kunne nyttast av personar som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, og som har behov for rådgjeving eller eit trygt og mellombels butilbod.

Tilbodet skal gi brukarane støtte, rettleiing, hjelp til å ta kontakt med andre delar av tenesteapparatet og skal omfatte:

- eit krisesenter eller eit tilsvarande gratis, heilårs, heildøgns, trygt og mellombels butilbod, og
- eit gratis dagtilbod, og
- eit heilårs og heildøgns tilbod der personar nemnde i første ledd kan få råd og rettleiing per telefon, og
- oppfølging i reetableringsfasen, jf. § 4.

Enkeltpersonar kan vende seg direkte til krisesentertilbodet som nemnt i andre ledd, utan

tilvising eller timeavtale.

Kommunen skal sørge for god kvalitet på tilbudet, mellom anna ved at dei tilsette har kompetanse til å ta vare på dei særskilte behova til brukarane.

Butilbodet til kvinner og butilbodet til menn skal vere fysisk skilde.

Departementet kan gi forskrift om krav til kompetanse hos dei tilsette og krav til fysisk sikring av lokale.

§ 3. Individuell tilrettelegging av tilbod

Kommunen skal sørge for at tilbudet så langt råd er blir lagt til rette slik at det kjem dei individuelle behova til brukarane i møte.

Kommunen skal sørge for å ta vare på barn på ein god måte som er tilpassa deira særskilte behov, og skal også sørge for at barn får oppfylt dei rettane dei har etter anna regelverk.

Kommunen skal sørge for at brukarar av bu- og dagtilbodet får tilgang til kvalifisert tolk dersom det er nødvendig for at dei skal få eit fullgodt tilbod. Kommunen skal sørge for rutinar for kvalitetssikring, bestilling og betaling av tolketenester.

§ 4. Samordning av tenester

Kommunen skal sørge for at kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, får ei heilskapleg oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom kriesentertilbodet og andre delar av tenesteapparatet.

Tilbod og tenester etter denne lova kan inngå som ledd i samordninga av ein individuell plan etter anna lovgiving, jf. sosialtjenesteloven § 4-3 a, pasientrettighetsloven § 2-5, psykisk helsevernloven § 4-1 og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6-2 a.

§ 5. Teieplikt

Alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova, har teieplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Brot på teieplikta straffast etter straffeloven § 121.

Teieplikta gjeld også fødestad, fødselsdato, personnummer, statsborgarforhold, sivilstand, yrke, bustad, arbeidsstad og andre opplysningar som kan røpe at nokon har vore i kontakt med tilbudet.

Opplysningar til andre forvaltningsorgan, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan berre givast når dette er nødvendig for å fremme oppgåvene til kommunen etter denne lova, eller for å førebygge vesentleg fare for liv eller alvorleg skade på helsa til nokon.

§ 6. Opplysningar til barneverntenesta

Alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova, skal i utføringa av arbeidet vere merksame på forhold som kan føre til tiltak frå barneverntenesta.

Utan hinder av teieplikta skal alle som utfører teneste eller arbeid etter denne lova av eiga tiltak gi opplysningar til barneverntenesta i kommunen når det er grunn til å tru at eit barn

blir mishandla i heimen eller det ligg føre andre former for alvorleg omsorgssvikt, jf. barnevernloven § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det same gjeld når eit barn har vist vedvarande alvorlege åtferdsvanskar, jf. barnevernloven § 4-24.

Barnevernloven § 6-4 andre ledd tredje og fjerde punktum gjeld tilsvarande.

§ 7. Politiattest

Den som blir tilsett eller får tildelt oppgåver som inneber kontakt med brukarar av eit krisesenter eller tilsvarande bu- og dagtilbod, skal leggje fram politiattest.

Politiattesten skal vise om vedkommande er sikta, tiltalt, har vedteke førelegg eller er dømd for brot på straffeloven §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 andre ledd, 201, 201 a, 203, 204 a, 219, 224, 229 andre og tredje straffealternativ, 231, 233, 267 og 268.

Brot på straffeloven §§ 192 til 197, 199, 200 andre ledd, 201 første ledd bokstav c, 201 a, 203, 204 a og 233 skal det opplysast om utan den tidsavgrensinga som følgjer av lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6 første ledd nr. 4-9. Brot på dei andre føresegningene som er nemnde ovanfor, skal det opplysast om i samsvar med lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering § 6. Attesten skal ikkje vere eldre enn tre månader.

Departementet kan gi nærmare forskrift om krav til politiattest, medrekna retningslinjer om oppbevaring av attestane.

§ 8. Internkontroll

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at dei verksemdene og tenestene som utgjer krisesentertilbudet, utfører oppgåvene sine i samsvar med krav fastsette i lov eller forskrift. Kommunen må kunne gjere greie for korleis ein oppfyller denne plikta.

§ 9. Statleg tilsyn

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunen oppfyller pliktene pålagde etter §§ 2, 3, 4 og 8.

Reglane i kommuneloven kapittel 10 A gjeld for den tilsynsverksemda som er nemnd i første leddet.

§ 10. Bruk av lova på Svalbard

Kongen kan gi forskrifter om bruken av lova på Svalbard og har høve til å fastsetje særlege reglar der det blir teke omsyn til forholda på staden.

§ 11. Ikraftsetjing og overgangsreglar

Lova blir sett i kraft frå den tid Kongen bestemmer. Departementet kan i forskrift gi nærmare overgangsreglar.

§ 12. Endring i anna lovgjeving

Med verknad frå ikraftsetjinga av lova gjer ein denne endringa i anna lovgjeving: Barnevernloven § 6-4 a blir oppheva.

F. Registreringsskjemaene i 2013

Endringer i dagbruker- og beboerskjema:

Statistikkføringen i 2013 er i all hovedsak lik 2012, men med noen få justeringer. På beboerskjemaet og dagbrukerskjemaet er det blitt åpnet for mulighet til å sette flere kryss på spørsmålet om krisesentertilbudet har sendt bekymringsmelding til barnevernet. Da kan man både krysse av for at man har sendt bekymringsmelding og at barnevernet allerede er involvert, for de brukerne dette gjelder.

Kategorien æresrelatert vold er lagt til på spørsmålet om hva som var årsaken til at beboeren/dagbrukeren henvendte seg til krisesentertilbudet. Videre er det lagt til et spørsmål om beboeren/dagbrukeren har fått utarbeidet forskriftshjemlet individuell plan.

Endringer i krisesentertilbudenes samleskjema:

Krisesentertilbudenes samleskjema har vært gjennom en omfattende revidering i 2013 som følge av behov for mer detaljert informasjon om tilbudene.

Det er lagt til en utvidet bolk som omhandler krisesentertilbudenes tilgjengelighet og evne til individuell tilrettelegging. Bolken tar for seg spørsmål både i forhold til reiseavstand, personer med funksjonshemninger og andre utfordringer.

Videre har samleskjemaet fått et eget kapittel som tar for seg krisesentertilbudenes sikkerhetstiltak og samarbeid med lokalt politi.

Samleskjemaet omfatter som tidligere spørsmål om innholdet i tilbudet, men antall spørsmål er økt og det foretas et skille mellom tilbud til mellom beboere, dagbrukere og barn. I tillegg spørres det etter skriftlige maler/prosedyrer for ulike tiltak.

Det er lagt til flere spørsmål som dreier seg om krisesentertilbudenes samarbeid med andre instanser, informasjonsarbeid, ansatte med spesiell fagkompetanse og rutiner for opplæring av nyansatte og veiledning av ansatte.

Til sist er det lagt til egne kapittel med spørsmål om brukermedvirkning, internkontroll, tilsyn og medlemskap i organisasjon.

Beboerskjema

Registreringskjema for beboere ved krisesentertilbud 2013

Underlagt taushetsplikt

Navn på krisesentertilbud: «NAVN»

Brukernavn: SETT INN

Skjemanr: «NR»

Passord: SETT INN

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

1 Dato for ankomst og utflytting fra krisesentertilbudet:

	Dag	Måned	År
Ankomst:	□ □	□ □	□ □ □ □
Utflytting:	□ □	□ □	□ □ □ □

2 Hvor mange døgn var beboeren på krisesentertilbudet?

□	□	□
---	---	---

Spørsmål 2 må fylles ut dersom dere ønsker mulighet til ta ned en oversikt over antall overnatningsdøgn for beboere i autorapporten.

3 Har beboeren godtatt å bli registrert?

- Ja ⇒ Fortsett utfylling
 Nei ⇒ Svar på spm. 10-11 om barn og reg. på web

4 Hvilken kommune kommer beboeren fra?

- Vertskommunen
 Annen kommune
 Ingen kommunetilhørighet

5 Er oppholdet beboerens første ved krisesentertilbudet i 2013?

- Ja
 Nei

6 Har beboeren vært i kontakt med dette eller annet krisesentertilbud tidligere?

- Ja, vært i kontakt
 Nei

Flere kryss mulig i hver kolonne

	Dette tilbudet	Annet tilbud
Hatt telefonkontakt	□	□
Vært dagbruker i 2013	□	□
Vært dagbruker før 2013	□	□
Vært beboer i 2013	□	□
Vært beboer før 2013	□	□

Opplysninger om beboeren

7 Hva er beboerens kjønn?

- Kvinne
 Mann

8 Hva er beboerens alder?

- Under 18 år
 18-23 år
 24-29 år
 30-39 år
 40-49 år
 50-59 år
 60 år eller eldre

9 Ved ankomst, var beboeren ...

- enslig?
 samboer?
 gift/registrert partner?
 separert?
 skilt?
 flyttet fra samboer?
 enke/enkemann?

10 Har beboeren barn, enten hjemmeboende og/eller med til senteret?

- Ja
 Nei (Gå til spm. 15)
 Vet ikke (Gå til spm. 15)

11 Hvor mange barn i ulike aldrer har beboeren med til krisesentertilbudet?

0-5 år	6-12 år:	13-17 år:	18 år eller eldre:
□ □	□ □	□ □	□ □

12 Hvor mange døgn til sammen bodde barna på krisesentertilbudet?

□	□	□
---	---	---

Dersom det er flere barn, summer antall døgn for alle barn. Eksempel: Tre barn er med. Det første barnet bor der i 2 døgn, det neste i 4 døgn og det siste i 10 døgn. Det skal da fylles ut 16 døgn på spørsmål 12.

13 Hvor mange hjemmeboende barn i de ulike aldersgruppene er *ikke* med til krisesentertilbudet?

0-5 år:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>
6-12 år	<input type="text"/>	<input type="text"/>
13-17 år:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>
18 år eller eldre:..	<input type="text"/>	<input type="text"/>

15 Er beboeren gravid ved ankomst til krisesentertilbudet?

- Ja
 Nei
 Vet ikke/ubesvart

14 Hvis brukeren har barn under 18 år, har krisesentertilbudet sendt bekymringsmelding til barnevernet?

Flere kryss mulig

- Ja
 Nei
 Barnevernet er allerede involvert

16 Er en av eller begge beboerens foreldre født i utlandet?

- Ja, begge
 Ja, en av dem
 Nei
 Vet ikke
- } (Gå direkte til spm. 18)

17 Var det behov for tolk under samtalen med beboeren?

- Ja, brukte tolk
 Ja, men brukte ikke tolk →
 Nei

Årsak til ikke benyttet tolk:

18 Har beboeren en eller flere funksjonsnedsettelse(r)?

Flere kryss mulig

- Ja, nedsatt bevegelsesevne
 Ja, nedsatt synsevne
 Ja, nedsatt hørselsevne
 Ja, annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:

 Nei

19 Hvilken tilknytning har beboeren til arbeidslivet?

Flere kryss mulig

- Hjemmearbeidende
 Utearbeidende fulltid
 Utearbeidende deltid
 Arbeidssøker
 Under utdanning
 Stønad/Trygd/Pensjon
 Deltar på kurs

20 Oppgir beboeren en eller flere overgriper(e)?

- Én
 To
 Tre eller flere

Opplysninger om overgriper(ne)

Det er mulig å sette **flere kryss** på alle spørsmål som dreier seg om overgriper, dersom det har vært flere overgripere involvert.

21 Hvem var overgriper(ne)?

- Ektefelle/samboer
 Tidligere ektefelle/samboer
 Kjæreste (særbo)
 Foreldre
 Stemor/stefar
 Sønn/datter
 Annet familiemedlem
 En eller flere bekjente
 En eller flere ukjente

22 Hvilket kjønn har overgriper(ne)?

- Kvinne
 Mann

23 Hvilken aldersgruppe tilhører overgriper(ne)?

☐ Under 18 år	☐ 40-49 år
☐ 18-23 år	☐ 50-59 år
☐ 24-29 år	☐ 60 år eller eldre
☐ 30-39 år	

24 Er en eller begge av foreldrene til overgriper(ne) født i utlandet?

- Ja, begge
 Ja, en av dem
 Nei
 Vet ikke

25 Hvilken tilstand var overgriper(ne) ved mishandlingen(e)/overgrepet(ene)?

- Alltid ruspåvirket
 Av og til ruspåvirket
 Alltid edru
 Vet ikke

Henvendelse og situasjon

26 Hvor lenge har overgrep(et) vart?

- Engangstilfelle Pågått siste året
 Pågått 1 til 4 år Pågått 5 år eller lengre

28 Hva oppgav beboeren som årsak til henvendelsen?

Flere kryss mulig

- Fysisk vold
 Psykisk vold
 Trusler
 Materiell vold
 Barnemishandling
 Tvangsekteskap
 Æresrelatert vold
 Voldtekt
 Incest mot bruker
 Incest mot brukerens barn
 Annen seksuell vold
 Utsatt for menneskehandel
 Annet, (spesifiser/skriv inn)

27 Hvordan ble beboeren henvist til krisesentertilbudet?

Sett ett kryss

- Eget initiativ
 Familie/venn/bekjent
 Lege/Legevakt
 Overgrepsmottak
 Helsesøster/-stasjon
 NAV/sosialkontor
 Barnevern
 Politiet
 Advokat
 Familievernkontor
 Flyktninginstans
 Skole
 Interesseforening
 Annet krisesentertilbud
 Andre, (spesifiser/skriv inn)

29 Hvordan vurderer beboeren eventuelle skader påført under mishandlingen(e)?

- Fysiske skader
 Psykiske skader
 Både fysiske og psykiske skader
 Ingen skader
 Vet ikke

30 Er forholdet anmeldt?

- Ja, av beboer
 Ja, ved offentlig påtale
 Ja, av annen instans
 Nei

31 Ønsker beboeren å anmelde forholdet?

- Ja, kommer til å anmelde
 Ja, men tørr ikke å anmelde
 Nei, ønsker ikke å anmelde
 Usikker

32 Har beboeren voldsalarm?

- Ja
 Nei

33 Skal beboeren søke om voldsalarm?

- Ja, skal søke
 Vurderer å søke
 Nei
 Har søkt, men fått avslag

34 Er overgriper ilagt besøksforbud?

- Ja
 Nei

35 Skal beboeren søke om besøksforbud?

- Ja, skal søke
 Vurderer å søke
 Nei
 Har søkt, men fått avslag

Bistand

36 Er beboeren henvist/formidlet til en eller flere av de følgende institusjonene/instansene i forbindelse med oppholdet?

Flere kryss mulig

- Ingen henvisning
- Politiet
- Lege/legevakt
- Helsesøster/-stasjon
- NAV/sosialkontor
- Barnevern
- Boligkontor
- Advokat
- Familievernkontor
- Flyktninginstans
- Psykolog/psykiater
- PPT/BUP
- Annet krisesentertilbud
- Andre (spesifiser/skriv inn)

37 Hvilken bistand har beboeren fått fra krisesentertilbudet under oppholdet?

Flere kryss mulig

- Ingen bistand
- Samtale
- Blitt fulgt til hjelpeapparatet
- Hjelp til å finne bolig
- Hjelp til flytting
- Støtte/praktisk hjelp
- Bistand i forb. med barns kontakt med far/mor
- Deltakelse i gruppe/nettverk
- Barnepass
- Andre tilbud til barn ved krisesentertilbudet
- Annet (Spesifiser/skriv inn)

38 Har beboeren fått utarbeidet forskriftshjemlet individuell plan?

- Ja
- Nei

Etter oppholdet

39 Hvor drar beboeren etter oppholdet ved krisesentertilbudet?

- Hjem til egen bolig (uten overgriper)
- Ny/annen bolig
- Tilbake til overgriper
- Slektninger/venner
- Overgangsbolig →
- Annet krisesentertilbud
- Institusjon
- Flyktninginstans
- Vet ikke
- Annet sted (spesifiser/skriv inn)

40 Dato for ankomst og utflytting fra overgangsboligen:

	Dag	Måned	År
Innflytting:.....	□ □	□ □	□ □ □ □
Planlagt utflytting:	□ □	□ □	□ □ □ □

Dagbrukerskjema

Registrerings skjema for dagbrukere ved krisesentertilbud 2013

Underlagt taushetsplikt

Navn på Krisesentertilbud:

Brukernavn: SETT INN

Skjemanr:

Passord: SETT INN

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

1 Dato for dagbrukerens kontakt med krisesentertilbudet:

Dag	Måned	År
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2 Har dagbrukeren godtatt å bli registrert?

- Ja ⇒ Fortsett utfylling
 Nei ⇒ Vennligst registrer skjemaet på web

3 Har dagbrukeren vært i kontakt med dette eller annet krisesentertilbud tidligere?

- Ja, vært i kontakt
 Nei

<i>Flere kryss mulig i hver kolonne</i>	<i>Dette tilbudet</i>	<i>Annet tilbud</i>
Hatt telefonkontakt	☐	☐
Vært beboer i 2013	☐	☐
Vært beboer før 2013	☐	☐
Vært dagbruker før 2013	☐	☐
Vært dagbruker i 2013	☐	☐

Dersom personen tidligere har vært dagbruker ved dette krisesentertilbudet i 2013, skal kun spørsmålene med lysegrå bakgrunn i resten av skjemaet fylles ut på nytt (spm 13, 14, 21 og 22).

Opplysninger om dagbrukeren

4 Hvilken kommune kommer dagbrukeren fra?

- Vertskommune Annen kommune Ingen kommunetilhørighet

5 Hva er dagbrukerens kjønn?

- Kvinne Mann

6 Hvilken aldersgruppe tilhører dagbrukeren?

- Under 18 år 40-49 år
 18-23 år 50-59 år
 24-29 år 60 år eller eldre
 30-39 år

7 Ved dette besøket, var dagbrukeren ...

- enslig? samboer?
 gift/registrert partner? separert?
 skilt? flyttet fra samboer?
 enke/enkemann?

8 Har dagbrukeren hjemmeboende barn?

- Ja
 Nei ⇒ Gå til spørsmål 11

9 Hvor mange hjemmeboende barn i de ulike aldersgruppene har dagbrukeren?

Over 18 år: ⇒ Gå til spørsmål 11
 Under 18 år:

11 Hvilken tilknytning har dagbrukeren til arbeidslivet?

Flere kryss mulig

- Hjemmearbeidende Under utdanning
 Utearbeidende fulltid Stønad/Trygd/Pensjon
 Utearbeidende deltid Deltar på kurs
 Arbeidssøker

10 Hvis brukeren har barn under 18 år, har krisesentertilbudet sendt bekymringsmelding til barnevernet? *Flere kryss mulig*

- Ja
 Nei
 Barnevernet er allerede involvert

12 Er dagbrukeren gravid ved dette besøket?

- Ja Nei Vet ikke/ubesvart

13 Er en av eller begge dagbrukerens foreldre født i utlandet?

- Ja, begge
 Ja, en av dem
 Nei
 Vet ikke

14 Var det behov for tolk under samtalen med dagbrukeren?

- Ja, brukte tolk
 Ja, men brukte ikke tolk
 Nei

Årsak til ikke benyttet tolk:

Fortsett neste side

15 Har dagbrukeren en eller flere**funksjonsnedsettelse?** *Flere kryss mulig*

- Ja, nedsatt bevegelsesevne
 Ja, nedsatt synsevne
 Ja, nedsatt hørselsevne
 Ja, annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:

 Nei

18 Hvem var overgriper(ne)? *Flere kryss mulig*

- Ektefelle/samboer Tidligere ektefelle/samboer Kjæreste (særbo) Foreldre
 Stemor/stefar Sønn/datter Annet familiemedlem En eller flere bekjente
 En eller flere ukjente

16 Oppgir dagbrukeren en eller flere overgriper(e)?

- Én
 To
 Tre eller flere

17 Hvilket kjønn har overgriper(ne)? *Flere kryss mulig*

- Kvinne
 Mann

Henvendelse og situasjon**19 Hvordan ble dagbrukeren henvist til krisesentertilbudet?** *Sett ett kryss*

- Eget initiativ
 Familie/venn/bekjent
 Lege/Legevakt
 Overgrepsmottak
 Helsesøster/-stasjon
 NAV/Sosialkontor
 Barnevern
 Politiet
 Advokat
 Familievernkontor
 Flyktninginstans
 Skole
 Interesseforening
 Annet krisesentertilbud
 Andre (spesifiser/skriv inn)

20 Hva oppgav dagbrukeren som årsak til henvendelsen? *Flere kryss mulig*

- Fysisk vold
 Psykisk vold
 Trusler
 Materiell vold
 Barnemishandling
 Tvangsekteskap
 Æresrelatert vold
 Voldtekt
 Incest mot bruker
 Incest mot brukerens barn
 Annen seksuell vold
 Utsatt for menneskehandel
 Annet (spesifiser/skriv inn)

Bistand**21 Er dagbrukeren henvist/formidlet til en eller flere av de følgende institusjonene/instansene i forbindelse med besøket?** *Flere kryss mulig*

- Ingen henvisning
 Politiet
 Lege/legevakt
 Helsesøster/-stasjon
 NAV/Sosialkontor
 Barnevern
 Boligkontor
 Advokat
 Familievernkontor
 Flyktninginstans
 Psykolog/psykiater
 PPT/BUP
 Annet krisesentertilbud
 Andre (spesifiser/skriv inn)

22 Hvilken bistand har dagbrukeren fått fra krisesentertilbudet knyttet til dette besøket? *Flere kryss mulig*

- Ingen bistand
 Samtale
 Blitt fulgt til hjelpeapparatet
 Hjelp til å finne bolig
 Hjelp til flytting
 Støtte/praktisk hjelp
 Bistand i forbindelse med barns kontakt med far/mor
 Deltakelse i gruppe/nettverk
 Barnepass
 Andre tilbud til barn ved krisesentertilbudet
 Fått tilbud om å bo på krisesentertilbudet
 Hjemmebesøk
 Annet (Spesifiser/skriv inn)

23 Har dagbrukeren fått utarbeidet forskriftshjemlet individuell plan?

- Ja
 Nei

Samleskjema for krisesentertilbudet for KVINNER per 31.12 2013

Samleskjema sendt til: «Navn_på_tilbud»

Link til innleggingsside: <http://login.srgi.no>

Brukernavn: «Brukernavn»

Passord: «Passord»

BAKGRUNNSOPPLYSNINGER OM KRISESENTERTILBUDET

Navn på kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert

Oppgi kontaktinformasjon for krisesentertilbudet:

Navn på krisesentertilbud:
Navn på kontaktperson:
Adresse:
Telefonnummer:
Mailadresse:

Oppgi navn på kommuner som støtter krisesentertilbudet økonomisk i 2013:

(NB: Skriv også navn på kommunen hvor tilbudet er lokalisert)

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2013

1. Er dagens krisesentertilbud en videreføring av senteret (samme org form) slik det var i 2012?

- Ja
 Nei

2. Hvilken organisasjonsform har krisesentertilbudet?

- Kommunal virksomhet
 Interkommunalt selskap IKS
 Frivillig/privat virksomhet
 Stiftelse
 Annet, spesifiser

3. Har det vært gjennomført anbudskonkurranse om drift av krisesentertilbudet i løpet av det siste året?

- Ja
 Nei

4. Hva var budsjetttrammen for krisesentertilbudet (samlet for tilbudet til både kvinner og menn) i 2013?**LOKALENE****5. Hvor stort areal har krisesentertilbudet?**

Brutto kvadratmeter:

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2013

6. Hvor mange rom er det på krisesentertilbudet?

Ett og samme rom skal telles kun én gang. For eksempel skal vaktrom som også er soverom for ansatte enten registreres som Vaktrom eller som Soverom for ansatte. Alle kategoriene skal fylles ut. For kategorier der krisesentertilbudet ikke har aktuelle romtyper, registreres 0 (null).

	Antall rom		
Soverom/Beboerrom med eget bad:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Soverom/Beboer uten eget bad:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kjøkken:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Stue(r):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Aktivitetsrom	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Lekerom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ungdomsrom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Besøksrom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Samtalerom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kontor(er):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vaktrom/Soverom ansatte:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Møterom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre rom, spesifiser	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall rom totalt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

7. Antall faste sengeplasser for beboere:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------

TILGJENGELIGHET PÅ KRISESENTERTILBUDET

8. Har boligtilbudet vært fullt en eller flere ganger i løpet av året?

- Ja, en gang (gå til spørsmål 9)
- Ja, flere ganger, spesifiser
- Nei (gå til spørsmål 10)

Anslå hvor mange ganger krisesentertilbudet har vært fullt i løpet av 2013?

<input type="text"/>

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2013

9. Hva gjøres når botilbudet er fullt? Flere kryss mulig.

- Ansatte tar kontakt med andre krisesentertilbud
- Bruker får hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud
- Bruker tar kontakt med annet krisesentertilbud
- Senteret tar i bruk ekstra seng/plass
- Andre ting, skriv inn:

10. Er krisesentertilbudet tilrettelagt for brukere med følgende funksjonsnedsettelse?

	Ja	Nei
Nedsatt bevegelsesevne	☐	☐
Nedsatt synsevne	☐	☐
Nedsatt hørselsevne.....	☐	☐
Annen funksjonsnedsettelse	☐	☐

11. Kan brukere med følgende utfordringer få tilbud om opphold i krisesentertilbudet?

	Ja	Nei	Vurderes i hvert enkelt tilfelle
Personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie/ andre omsorgstjenester	☐	☐	☐
Personer med kjent rusproblematikk	☐	☐	☐
Personer med kjent psykisk lidelse	☐	☐	☐
Personer med fysisk funksjonsnedsettelse	☐	☐	☐
Personer som er psykisk utviklingshemmet	☐	☐	☐
Personer bosatt i kommune som ikke deltar i samarbeidet om krisesentertilbudet	☐	☐	☐
Personer med uklar oppholdsstatus i Norge	☐	☐	☐
Personer uten gyldig opphold i Norge	☐	☐	☐
Personer som er utsatt for menneskehandel	☐	☐	☐

12. Er det utarbeidet skriftlige rutiner for bestilling og bruk av tolk?

- Ja Nei Vet ikke

13. Hvem betaler for bruk av tolk ved krisesentertilbudet?

- Brukerens hjemkommune
- Kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert
- Dekkes av krisesentertilbudets budsjett
- Andre

14. Har krisesentertilbudet andre tiltak for å sikre individuell tilrettelegging av tilbudet? F.eks ut fra kjønn, alder o.l.

15. Hva er lengste reiseavstand til krisesentertilbudet i kommunene som tilbudet dekker?

Skriv inn antall km:

SIKKERHET

16. Hvilke sikkerhetstiltak har krisesentertilbudet? Flere kryss mulig.

- Skjermet adresse
- Låst utgangsdør
- Porttelefon ved inngangsdør
- Doble dører ("sluseinngang")
- Kameraovervåkning av inngangsparti
- Skjermet uteareal
- Opplyst uteareal
- Skjermet lekeareal for barn ute
- Kameraovervåkning av bygning
- Kameraovervåkning av uteareal
- Sikring av opptak fra kameraovervåkning
- Låsbare vinduer
- Direkte alarm til vaktsselskap
- Direkte alarm til politi
- Rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere
- Krav om taushetserklæring for brukere
- Sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak (dører, elektronisk utstyr, etc.)
- Skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner
- Andre sikkerhetstiltak, skriv inn:

17. Er bygninger og sikkerhetstiltakene vurdert av lokalt politi?

- Ja →
- Nei (*Gå til spm. 20*)
- Vet ikke (*Gå til spm. 20*)

18. Foreligger politiets vurdering skriftlig?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

19. Er politiets vurdering fulgt opp?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2013

INNHold I TILBUDET TIL BEBOERE, KVINNER**20. Hva slags hjelp får beboerne tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Inntakssamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Tildeling av primærkontakt
- Enesamtaler
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Følge til møter med andre tjenester
- Deltar i ansvarsgrupper rundt brukerne
- Hjelp til å be om forskriftshjemlet individuell plan
- Ansatte deltar i samarbeid basert på forskriftshjemlet individuell plan
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Hjelp til å finne bolig
- Følge på boligvisning
- Hjelp til flytting
- Hjelp i forbindelse med samvær/overlevering
- Praktisk hjelp
- Grupper
- Barnepass
- Tilgang til PC/Internett
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter utenfor krisesentertilbudet
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner etc.
- Muligheter for besøk under oppholdet
- Plan for oppfølging etter oppholdet
- Grupper/nettverk/sosial arrangement etter utflytting
- Andre tilbud, skriv inn

21. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:*Kryss av for alle aktuelle alternativer*

- Inntakssamtale
- Kartlegging av hjelpebehov
- Kartlegging av beskyttelsesbehov
- Oppfølging under oppholdet
- Oppfølging etter oppholdet

22. Er botilbudet døgnbemannet?

- Ja
- Ja, har bakvakt
- Nei

INNHOOLD I TILBUDET TIL DAGBRUKERE, KVINNER

23. Hva slags hjelp får dagbrukerne tilbud om? Flere kryss er mulig

- Enesamtaler
- Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov
- Tildeling av primærkontakt
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Følge til møter med andre tjenester
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Grupper
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet
- Andre tilbud, skriv inn

24. Er det utarbeidet skriftlig prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehovet når dagbrukeren henvender seg
- Oppfølging av dagbrukere

INNHOOLD I TILBUDET – BARN

25. Hva slags hjelp får barn tilbud om? Flere kryss er mulig

- Inntakssamtale
- Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der mv
- Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Tildeling av primærkontakt
- Enesamtaler
- Samtale med mor/far til stede
- Tilbud om barnehage – i regi eller etter avtale med andre
- Hjelp til å få i stand skyss til barnehage/skole
- Samarbeid med skole/ barnehage
- Deltakelse i ansvarsgrupper rundt enkeltbarn
- Grupper for barn
- Tilgang til PC/Internett
- Tilgang til dataspill/ Playstation/TV
- Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet
- Fritidsaktiviteter i regi av frivillige organisasjoner etc.
- Oppfølging av barn som er flyttet ut/Deltakelse på sosiale aktiviteter etter utflytting
- Muligheter for besøk av venner under oppholdet
- Andre tilbud (spesifiser):

- Ingen tilbud til barn

26. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Inntakssamtale
- Kartlegging av barns hjelpebehov
- Oppfølging av barn under oppholdet
- Oppfølging av barn etter oppholdet

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2013

SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER**27. Deltar krisesentertilbudet i etablerte samarbeidsfora i kommunen?**

- Ja, spesifiser:
- Nei

28. Hvordan deltar krisesentertilbudet i samarbeid med andre instanser? Flere kryss mulig

	Deltar i samarbeid om enkeltsaker	Har faste kontaktpersoner	Har skriftlig samarbeidsavtale	Annet samarbeid	Deltar ikke i samarbeid
NAV.....	☐	☐	☐	☐	☐
Barneverntjenesten i kommunen(e).....	☐	☐	☐	☐	☐
Familievernnet.....	☐	☐	☐	☐	☐
Psykisk helsevern/DPS.....	☐	☐	☐	☐	☐
Politi.....	☐	☐	☐	☐	☐
Overgrepsmottak.....	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehus.....	☐	☐	☐	☐	☐
Boligkontor.....	☐	☐	☐	☐	☐

INFORMASJONSARBEID**29. Har krisesentertilbudet egen nettside?**

- Ja →
- Nei (Gå til spm. 32)

30. Er teksten på nettsiden tilrettelagt for synshemmede?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

31. Er teksten på nettsiden tilgjengelig på andre språk?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

32. På hvilke måter har krisesentertilbudet drevet utdrettet informasjon i løpet av året?*Flere kryss mulig*

- Egen profil/konto på Facebook
- Egen profil/konto på Twitter/andre sosiale medier
- Annonser i lokalpresse
- Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester
- Besøk/informasjon på skoler/utdanningsinstitusjoner →
- Ikke drevet med informasjonsarbeid
- Annet, skriv inn:

33. Mot hvilke skoler er det drevet informasjonsarbeid?*Flere kryss mulig*

- Grunnskole
- Videregående skole
- Relevante høyskoleutdanninger

ANSATTES KOMPETANSE OG VEILEDNING

34. Hvor mange ansatte har jobbet ved krisesentertilbudet i løpet av året fordelt på følgende kategorier?

	Antall personer	Antall årsverk
Ordinær stilling, heltid:	□ □ □	□ □ □ □ □
Ordinær stilling, deltid:	□ □ □	□ □ □ □ □
Frivillige vakter:	□ □ □	□ □ □ □ □

35. Hvor mange ansatte i løpet av året er menn?

	Antall personer	Antall årsverk
Ordinær stilling, heltid:	□ □ □	□ □ □ □ □
Ordinær stilling, deltid:	□ □ □	□ □ □ □ □
Frivillige vakter:	□ □ □	□ □ □ □ □

36. Antall ansatte med brukerrettede stillinger fordelt på deres høyest fullførte utdanning:

	Antall ansatte
Grunnskolenivå:	□ □ □
Videregående skolenivå:	□ □ □
Universitets- og høyskolenivå:	□ □ □
Annet:	□ □ □

37. Bruker krisesentertilbudet bestemte faglige /metodiske tilnærminger i arbeidet med brukerne?

Ja, spesifiser:

Nei, har ingen spesiell faglig/metodisk tilnærming

38. Har krisesentertilbudet egne ansatte som primært jobber med barn?

Ja Nei ⇒ *Gå til spørsmål 42?*

39. Antall årsverk i barnefaglig stilling

Antall årsverk i barnefaglige stillinger:

□ □ □

40. Antall årsverk i miljø-/aktivitetsstillinger stillinger som primært jobber med barn:

□ □ □

41. Er det krav om relevant utdanning til barnefaglige stillinger?

Ja Nei

Samleskjema for krisesentertilbudet for kvinner per 31.12.2013

42. Har krisesentertilbudet ansatte i brukerretta stillinger med spesiell kompetanse innen:*Flere kryss mulig*

- Personer med funksjonsnedsettelse som opplever vold i nære relasjoner
- Personer som er psykisk utviklingshemmet som opplever vold i nære relasjoner
- Personer med minoritetsbakgrunn som opplever vold i nære relasjoner
- Æresrelatert vold/tvangsekteskap
- Menneskehandel
- Menn som opplever vold i nære relasjoner
- Tverretattlig samarbeid

43. Har krisesenteret rutiner for opplæring av nyansatte?*Flere kryss mulig*

- Ja, opplæringsvakter
- Ja, eget opplæringsprogram
- Ja, fadder-/mentorordning
- Ja, intern veiledning
- Annet, skriv inn:

- Nei, ingen rutiner

44. Er det utarbeidet en kompetanseplan for krisesentertilbudet?

- Ja
- Nei

45. Har krisesentertilbudet rutiner for ekstern veiledning av ansatte i brukerretta stillinger?

- Ja
- Nei (Gå til spørsmål 48)

46. Hvor ofte har krisesentertilbudet ekstern veiledning av ansatte i brukerretta stillinger?

- Oftere enn hver måned
- Hver måned
- Sjeldnere enn hver måned
- Ved behov

47. Hvilken kompetanse har den eksterne veilederen? Flere kryss mulig

- Psykolog/psykiater
- Helse- og sosialfaglig kompetanse
- Veilederkompetanse
- Annen kompetanse, skriv inn:

48. Har krisesentertilbudet samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging RVTS?

- Ja, ved kurs/kompetansetiltak
- Ja, ved veiledning av ansatte
- Nei

BRUKERMEDVIRKNING

49. Har krisesentertilbudet rutiner for innhenting av brukernes erfaringer og synspunkter på tilbudet?

- Ja
 Nei (*gå til spørsmål 51*)

50. Hvordan henter krisesentertilbudet inn brukernes tilbakemelding på tilbudet?

- Forslagskasse
 Beboermøte ved behov
 Regelmessig beboermøte
 Evalueringsskjema for brukerne
 Evalueringssamtale med brukerne
 Brukerne er representert i styret
 Annet, skriv inn:

INTERNKONTROLL

51. Har kommunen(e) gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet i løpet av 2013? *Flere kryss mulig*

- Ja, av kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert
 Ja, av andre kommuner
 Ja, av samarbeidende kommuner i fellesskap
 Nei, det er ikke gjennomført internkontroll av krisesentertilbudet i 2013

TILSYN

52. Har Fylkesmannen gjennomført tilsyn ved krisesentertilbudet i løpet av 2013?

- Ja
 Nei

MEDLEMSKAP I ORGANISASJON

53. Er krisesentertilbudet medlem i noen av de følgende organisasjonene? *Flere kryss mulig*

- Norsk krisesenterforbund NOK
 Kriresentersekretariatet
 IKS - Bedrift
 Annen organisasjon:

Samleskjema for krisesentertilbudet for MENN per 31.12 2013

Samleskjema sendt til: «Navn_på_tilbud»

Link til innleggingsside: <http://login.srgi.no>

Brukernavn: «Brukernavn»

Passord: «Passord»

BAKGRUNNSOPPLYSNINGER OM KRISESENTERTILBUDET**Oppgi kontaktinformasjon for krisesentertilbudet:**

Navn på krisesentertilbud:
Navn på kontaktperson:
Adresse:
Telefonnummer:
Mailadresse:

1. Hvor er tilbudet til menn lokalisert?

- I egne lokaler (i annen bygning enn for kvinner)
- Samme bygning som tilbudet for kvinner, fysisk atskilte lokaler(separate rom og inngang)
- Midlertidig løsning, spesifiser:

2. Hvilken organisasjonsform har krisesentertilbudet?

- Kommunal virksomhet
- Interkommunalt selskap IKS
- Frivillig/privat virksomhet
- Stiftelse
- Annet, spesifiser

LOKALENE

3. Hvor stort areal har krisesentertilbudet?

Brutto kvadratmeter:

4. Hvor mange rom er det på krisesentertilbudet?

Ett og samme rom skal telles kun én gang. For eksempel skal vaktrom som også er soverom for ansatte enten registreres som Vaktrom eller som Soverom for ansatte. Alle kategoriene skal fylles ut. For kategorier der krisesentertilbudet ikke har aktuelle romtyper, registreres 0 (null).

	Antall rom			
Soverom/Beboerrom med eget bad:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Soverom/Beboerrom uten eget bad:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kjøkken:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Stue(r):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Aktivitetsrom.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Lekerom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ungdomsrom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Besøksrom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Samtalerom:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kontor(er):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Vaktrom/Soverom ansatte:.....	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Møterom:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Andre rom, spesifiser	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Antall rom totalt	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

5. Antall faste sengeplasser for beboere:

Samleskjema for krisesentertilbudet for menn per 31.12.2013

TILGJENGELIGHET PÅ KRISESENTERTILBUDET**6. Har boligtilbudet vært fullt en eller flere ganger i løpet av året?**

- Ja, en gang (gå til spørsmål 7)
 Ja, flere ganger, spesifiser
 Nei (gå til spørsmål 8)

Anslå hvor mange ganger krisesentertilbudet har vært fullt i løpet av 2013?

7. Hva gjøres når botilbudet er fullt? Flere kryss mulig.

- Ansatte tar kontakt med andre krisesentertilbud
 Bruker får hjelp til å komme seg til annet krisesentertilbud
 Bruker tar kontakt med annet krisesentertilbud
 Senteret tar i bruk ekstra seng/plass
 Andre ting, skriv inn:

8. Er krisesentertilbudet tilrettelagt for brukere med følgende funksjonsnedsettelse?

	Ja	Nei
Nedsatt bevegelsesevne	☐	☐
Nedsatt synsevne	☐	☐
Nedsatt hørselsevne.....	☐	☐
Annen funksjonsnedsettelse	☐	☐

9. Kan brukere med følgende utfordringer få tilbud om opphold i krisesentertilbudet for menn?

	Ja	Nei	Vurderes i hvert enkelt tilfelle
Personer som er avhengig av hjelp fra hjemmesykepleie/ andre omsorgstjenester	☐	☐	☐
Personer med kjent rusproblematikk	☐	☐	☐
Personer med kjent psykisk lidelse	☐	☐	☐
Personer med fysisk funksjonsnedsettelse	☐	☐	☐
Personer som er psykisk utviklingshemmet	☐	☐	☐
Personer bosatt i kommune som ikke deltar i samarbeidet om krisesentertilbudet	☐	☐	☐
Personer med uklar oppholdsstatus i Norge	☐	☐	☐
Personer uten gyldig opphold i Norge	☐	☐	☐
Personer som er utsatt for menneskehandel	☐	☐	☐

10. Er det utarbeidet skriftlige rutiner for bestilling og bruk av tolk?

- Ja Nei Vet ikke

11. Hvem betaler for bruk av tolk ved krisesentertilbudet?

- Brukerens hjemkommune
 Kommunen hvor krisesentertilbudet er lokalisert
 Dekkes av krisesentertilbudets budsjett
 Andre

SIKKERHET

12. Hvilke sikkerhetstiltak har krisesentertilbudet for menn? Flere kryss mulig.

- Skjermet adresse
 Låst utgangsdør
 Porttelefon ved inngangsdør
 Doble dører ("sluseinngang")
 Kameraovervåkning av inngangsparti
 Skjermet uteareal
 Opplyst uteareal
 Skjermet lekeareal for barn ute
 Kameraovervåkning av bygning
 Kameraovervåkning av uteareal
 Sikring av opptak fra kameraovervåkning
 Låsbare vinduer
 Direkte alarm til vaktsekskap
 Direkte alarm til politi
 Rutine for gjennomgang av sikkerhetstiltak med beboere
 Krav om taushetserklæring for brukere
 Sjekkliste for regelmessig kontroll av sikkerhetstiltak (dører, elektronisk utstyr, etc.)
 Skriftlig rutine for håndtering av trusselsituasjoner
 Andre sikkerhetstiltak, skriv inn:

13. Er bygninger og sikkerhetstiltakene vurdert av lokalt politi?

- Ja →
 Nei (*Gå til spm. 16*)
 Vet ikke (*Gå til spm. 16*)

14. Foreligger politiets vurdering skriftlig?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

15. Er politiets vurdering fulgt opp?

- Ja
 Nei
 Vet ikke

Samleskjema for krisesentertilbudet for menn per 31.12.2013

INNHold I TILBUDET TIL BEBOERE, MENN**16. Hva slags hjelp får beboerne tilbud om? Flere kryss er mulig**

- Inntakssamtale
- Systematisk kartlegging av hjelpebehov
- Systematisk kartlegging av beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Tildeling av primærkontakt
- Enesamtaler
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Følge til møter med andre tjenester
- Deltar i ansvarsgrupper rundt brukerne
- Hjelp til å be om forskriftshjemlet individuell plan
- Ansatte deltar i samarbeid basert på forskriftshjemlet individuell plan
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Hjelp til å finne bolig
- Følge på boligvisning
- Hjelp til flytting
- Hjelp i forbindelse med samvær/overlevering
- Praktisk hjelp
- Grupper
- Barnepass
- Tilgang til PC/Internett
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet
- Deltakelse i fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter utenfor krisesentertilbudet
- Deltakelse i fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner etc.
- Muligheter for besøk under oppholdet
- Plan for oppfølging etter oppholdet
- Grupper/nettverk/sosial arrangement etter utflytting
- Andre tilbud, skriv inn

17. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Inntakssamtale
- Kartlegging av hjelpebehov
- Kartlegging av beskyttelsesbehov
- Oppfølging under oppholdet
- Oppfølging etter oppholdet

18. Er botilbudet døgnbemannet?

- Ja
- Ja, har bakvakt
- Nei

INNHold I TilbUDET Til DAGBRUKERE, MENN

19. Hva slags hjelp får dagbrukerne tilbud om? Flere kryss er mulig

- Enesamtaler
- Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov
- Tildeling av primærkontakt
- Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
- Følge til møter med andre tjenester
- Advokatbistand i krisesentertilbudet
- Grupper
- Fritidsaktiviteter/ sosiale aktiviteter i krisesentertilbudet
- Andre tilbud, skriv inn

20. Er det utarbeidet skriftlig prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehovet når dagbrukeren henvender seg
- Oppfølging av dagbrukere

INNHold I TilbUDET – BARN

21. Hva slags hjelp får barn tilbud om? Flere kryss er mulig

- Inntakssamtale
- Informasjon om krisesentertilbudet, hvorfor barnet er der mv
- Systematisk kartlegging av hjelpe- og beskyttelsesbehov
- Plan for oppfølging under oppholdet
- Tildeling av primærkontakt
- Enesamtaler
- Samtale med mor/far til stede
- Tilbud om barnehage – i regi eller etter avtale med andre
- Hjelp til å få i stand skyss til barnehage/skole
- Samarbeid med skole/ barnehage
- Deltakelse i ansvarsgrupper rundt enkeltbarn
- Grupper for barn
- Tilgang til PC/Internett
- Tilgang til dataspill/ Playstation/TV
- Fritidsaktiviteter i regi av krisesentertilbudet
- Fritidsaktiviteter i regi av frivillige organisasjoner etc.
- Oppfølging av barn som er flyttet ut/Deltakelse på sosiale aktiviteter etter utflytting
- Muligheter for besøk av venner under oppholdet
- Andre tilbud (spesifiser):

- Ingen tilbud til barn

22. Er det utarbeidet skriftlig mal/prosedyre for:

Kryss av for alle aktuelle alternativer

- Inntakssamtale
- Kartlegging av barns hjelpebehov
- Oppfølging av barn under oppholdet
- Oppfølging av barn etter oppholdet

Samleskjema for krisesentertilbudet for menn per 31.12.2013

BRUKERMEDVIRKNING

23. Har krisesentertilbudet rutiner for innhenting av brukernes erfaringer og synspunkter på tilbudet?

- Ja
 Nei

24. Hvordan henter krisesentertilbudet inn brukernes tilbakemelding på tilbudet?

- Forslagskasse
 Beboermøte ved behov
 Regelmessig beboermøte
 Evalueringsskjema for brukerne
 Evalueringssamtale med brukerne
 Brukerne er representert i styret
 Annet, skriv inn:

**Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet**

Postadresse: Postboks 8113 Dep, 0032 Oslo
Nettadresse: www.bufetat.no/bufdir